

**İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ**

**TÜREV ÜRÜNLER, TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA TÜREV  
PİYASALARIN GELİŞİMİ VE KALKINMA VE YATIRIM  
BANKALARINDA KULLANIMI**

**Eda TANYEL**

**UZMANLIK TEZİ**

**ARALIK 2016**



**İL BANK**  
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ

**İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ**

**TÜREV ÜRÜNLER, TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA TÜREV  
PİYASALARIN GELİŞİMİ VE KALKINMA VE YATIRIM  
BANKALARINDA KULLANIMI**

**Eda TANYEL**

**UZMANLIK TEZİ**

**Tez Danışmanı (Kurum)  
Turgay ÇELİKTEN**

**Tez Danışmanı (Üniversite)  
Doç.Dr. Cihan TANRIÖVEN**

## ETİK BEYAN

“İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ Uzmanlık Tezi Yazım Kuralları”na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Eda TANYEL

02.12.2016

Türev Ürünler, Türkiye’de Ve Dünyada Türev Piyasaların Gelişimi Ve Kalkınma Ve  
Yatırım Bankalarında Kullanımı

(Uzmanlık Tezi)

Eda TANYEL

**İLBANK A.Ş.**

Aralık 2016

**ÖZET**

Türev ürünler fiyatları üzerine yazıldıkları ürünlerin fiyatlarına göre değişen ve belli miktardaki standart bir malın veya finansal ürünün işlem tarihinde belirlenen fiyattan, belirli bir yerde ve belirli bir tarihte satın alınmasını veya satılmasını içeren finansal araçlardır. Türev ürünler forward, futures, opsiyon ve swap sözleşmelerini içermektedir. Türev ürünlerin geçmişi oldukça eskiye dayanmaktadır. Türev ürünlerin işlem gördükleri piyasalar türev piyasalar olarak adlandırılmaktadır. Türev piyasalar özellikle Bretton Woods sisteminin işlemez hale gelmesi ile birlikte finansal risklerin ortaya çıkması sonucunda önem kazanmaya başlamıştır ve türev ürünlerin kullanımı yaygınlaşmıştır. Türkiye’de türev piyasalar 1980 sonrasında gelişmeye başlamıştır. Türev piyasalardaki işlem hacmi yıllara göre artış eğilimindedir. Özellikle VIOP’un kurulmasıyla birlikte tüm vadeli işlemlerin tek çatı altında ve kurumsal bir platformda gerçekleştirilebilme olanağının ortaya çıkması türev piyasaların gelişimini hızlandırmıştır. Dünyadaki türev piyasalar incelendiğinde ise 1970’li yıllarda ortaya çıkan fiyat dalgalanmalarının etkisiyle hızla gelişme gösterdiği görülmektedir. Bu çalışmada türev ürünler ve türev piyasalar incelenmiş olup Türkiye’de ve Dünyadaki türev piyasalar anlatılmıştır. Türkiye’de bulunan kamusal, özel ve yabancı sermayeli yatırım ve kalkınma bankalarının türev ürün kullanımları araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Türev ürünler, türev piyasalar, kalkınma ve yatırım bankaları, İller Bankası A.Ş.  
Sayfa Adedi : 130 sayfa  
Tez Danışmanı : Turgay ÇELİKTEN (Kurum)  
: Doç. Dr. Cihan TANRIÖVEN (Üniversite)

Derivatives, The Development Of Derivative Markets In The World And In Turkey And  
Use Of Derivatives In The Development And Inverstment Banks

(Expertise Thesis)

Eda TANYEL

**İLBANK A. Ş.**

December 2016

**ABSTRACT**

Derivatives are financial instruments which price varies according to the price of products that are written and they contain certain amount of standard goods or financial products that contain specific date in the purchase or sale. Derivatives are included forward, futures, options and swap contracts. The history of derivatives is based on fairly old. Markets that traded derivative instruments are called derivative markets. Derivative markets are began to gain importance as a result of the emergence of financial risks especially with the collapse of Bretton Woods System. In Turkey derivative markets are began to develop after 1980. The volume of transactions in derivative markets is based on the upward trend. With the establishment of Derivatives Market (VIOP), all derivative contracts are traded under the one market and at the corporate structure and this situation accelerated the development of derivatives market. When examinig the global derivatives market, it is seen that this markets are developed rapidly with the effect of price fluctiations in the 1970's. In this study, derivatives and derivatives market are examined and derivatives market in the World and in Turkey are explained. Derivative use of public, private and foreign capital development and investment banks are investigated.

Key Words : Derivatives, derivatives market, development and investment  
banks, Iller Bank

Page Number : 130 sayfa

Supervisor : Turgay ÇELİKTEN (Corporate)  
: Assoc. Prof. Dr. Cihan TANRIÖVEN (University)

## TEŐEKKÖR

Tezin hazırlanması sürecinde destek ve katkılarını esirgemeyen İller Bankası A.Ő. İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı'ndan kurum tez danışmanım Sayın Turgay ÇELİKTEN'e, Gazi Üniversitesi'nden üniversite tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Cihan TANRIÖVEN'e ve bu süreçte manevi desteğiyle yanımda olan sevgili eşime ve aileme çok teşekkür ederim.

## İÇİNDEKİLER

|                                   | Sayfa |
|-----------------------------------|-------|
| İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ..... | i     |
| ÖZET .....                        | i     |
| ABSTRACT.....                     | ii    |
| TEŞEKKÜR.....                     | iii   |
| İÇİNDEKİLER .....                 | iv    |
| ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....         | vi    |
| ŞEKİLLERİN LİSTESİ .....          | vii   |
| ŞİMGELER VE KISALTMALAR.....      | viii  |
| GİRİŞ .....                       | 1     |

|   |    |
|---|----|
| 1. TÜREV ÜRÜNLERLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR VE TÜREV ÜRÜNLER .....          | 3  |
| 1.1. Türev Ürünlerin Tarihiçesi ve Türev Piyasaların Gelişimi .....       | 3  |
| 1.1.1. Türev ürünler ve türev piyasa kavramı .....                        | 3  |
| 1.1.2. Türev ürünlerin tarihiçesi ve türev piyasaların gelişimi .....     | 3  |
| 1.2. Türev Ürünlerin Kullanım Amaçları .....                              | 6  |
| 1.2.1. Korunma (hedging) amacıyla kullanım .....                          | 6  |
| 1.2.2. Spekülasyon amacıyla kullanım .....                                | 6  |
| 1.2.3. Arbitraj amacıyla kullanım .....                                   | 7  |
| 1.3. Forward Sözleşmeler (Alivre Sözleşmeler).....                        | 7  |
| 1.3.1. Tanımı ve özellikleri .....  | 7  |
| 1.3.2. Forward sözleşmelerin çeşitleri .....                              | 8  |
| 1.4. Futures Sözleşmeler.....   | 10 |
| 1.4.1. Tanımı ve özellikleri .....  | 10 |
| 1.4.2. Futures sözleşmelerin çeşitleri .....                              | 11 |
| 1.5. Opsiyon Sözleşmeler .....  | 13 |
| 1.5.1. Tanımı ve özellikleri .....  | 13 |
| 1.5.2. Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili kavramlar .....                    | 14 |
| 1.5.3. Opsiyon piyasalarının türleri .....                                | 15 |
| 1.5.4. Opsiyon sözleşmelerinin çeşitleri .....                            | 15 |
| 1.5.5. Forward, futures ve opsiyon sözleşmelerinin karşılaştırılması..... | 19 |
| 1.6. Swap Sözleşmeler.....  | 19 |
| 1.6.1. Tanımı ve özellikleri .....  | 19 |
| 1.6.2. Swap Çeşitleri .....   | 21 |
| 1.7. Diğer Türev Ürünler .....  | 23 |
| 1.7.1. Egzotik opsiyonlar .....   | 24 |
| 1.7.2. Değişik swap kontratları .....                                     | 25 |
| 1.8. Türev Ürünlerin Karşılaştırmalı Özellikleri .....                    | 27 |
| 1.9. Türev Ürünlerin Riskten Korunmada Kullanımı.....                     | 28 |
| 1.9.1. Faiz Oranı Riskinden Korunma .....                                 | 29 |
| 1.9.2. Kur Riskinden Korunma.....   | 30 |
| 1.9.3. Enflasyon Riskinden Korunma .....                                  | 31 |
| 1.9.4. Likidite Riskinden Korunma.....                                    | 32 |



|   |     |
|---|-----|
| 2. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE TÜREV PİYASALAR VE İŞLEYİŞLERİ.....                                    | 33  |
| 2.1. Dünyada Türev Piyasalar .....  | 33  |
| 2.2. Türkiye'de Türev Piyasalar .....   | 36  |
| 2.2.1. Vadeli işlem ve opsiyon piyasası (VİOP).....   | 39  |
| 3. TÜREV ÜRÜNLERİN KALKINMA VE YATIRIM BANKALARINDA KULLANIMI.....                              | 53  |
| 3.1. Türk Bankacılık Sektörü Hakkında Genel Bilgi .....   | 53  |
| 3.2. Türk Bankacılık Sektöründe Türev Ürünlerin Kullanımı .....                                 | 55  |
| 3.2.1. Yatırım ve kalkınma bankalarında türev ürünlerin kullanımı .....                         | 58  |
| SONUÇ.....  | 81  |
| KAYNAKLAR .....   | 87  |
| EKLER.....  | 93  |
| EK-1. VİOP'TA İŞLEM GÖREN SÖZLEŞMELERİN ÖZELLİKLERİ .....                                       | 94  |
| EK-2. İLLER BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                            | 102 |
| EK-3. İLLER BANKASI A.Ş. 2015 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                            | 104 |
| EK-4. TÜRK EXİMBANK A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                            | 106 |
| EK-5. TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU.....                  | 108 |
| EK-6. AKTİF YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                    | 110 |
| EK-7. DİLER YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                    | 112 |
| EK-8. GSD YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                      | 114 |
| EK-9. NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                    | 116 |
| EK-10. İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....       | 118 |
| EK-11. TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....          | 120 |
| EK-12. BANK POZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....  | 122 |
| EK-13. MERRİLL LYNCH YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....           | 124 |
| EK-14. PASHA YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU .....                   | 126 |
| EK-15. STANDARD CHARTERED YATIRIM BANKASI TÜRK A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU ..... | 128 |
| ÖZGEÇMİŞ .....  | 130 |

## ÇİZELGELERİN LİSTESİ

| Çizelge  | Sayfa |
|--|-------|
| Çizelge 1.1. Alım ve satım opsiyonlarındaki hak ve yükümlülükler .....   | 16    |
| Çizelge 1.2. Forward, futures ve opsiyon sözleşmelerinin temel özelliklerine göre karşılaştırılması .....                | 19    |
| Çizelge 1.3. Faiz Swap İşlemi .....  | 22    |
| Çizelge 1.4. Döviz Swapının Aşamaları.....   | 23    |
| Çizelge 1.5. Türev ürünlerin karşılaştırmalı özellikleri.....  | 27    |
| Çizelge 2.1. Dünyada önde gelen türev piyasalar .....  | 33    |
| Çizelge 2.2. Global tezgah üstü piyasalarda dolaşımda olan türev sözleşmelerin miktarı .....                             | 38    |
| Çizelge 2.3. Pay senedi sözleşmelerinde emir büyüklükleri .....  | 45    |
| Çizelge 2.4. Endeks, döviz, altın, baz yük elektrik ve diğer sözleşmelerde emir büyüklükleri .....                       | 46    |
| Çizelge 2.5. VİOP'ta işlem gören sözleşmelerin TL bazında işlem hacimleri .....  | 49    |
| Çizelge 2.6 Risk seviyesi sınıflandırılması .....  | 52    |
| Çizelge 3.1. Türk bankacılık sektörünün bilanço yapısı .....   | 54    |
| Çizelge 3.2. Türk bankacılık sektörü bilanço dışı kalemler .....   | 54    |
| Çizelge 3.3. Türev işlemlerin para birimlerine göre dağılımı .....   | 57    |
| Çizelge 3.4. Bankacılık sektöründe gerçekleştirilen türev işlemlerin karşı taraf bazında dağılımı .....                  | 58    |
| Çizelge 3.5. Türkiye'de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankalarının sermaye türlerine göre sınıflandırılması..... | 59    |
| Çizelge 3.6. İller Bankası Sermaye Yeterliliği Standart Oranına İlişkin Özet Bilgiler.....                               | 62    |
| Çizelge 3.7. İller Bankası Likidite Karşılama Oranı Hesaplaması.....   | 65    |
| Çizelge 3.8. İller Bankası'nın Kur Riskine Duyarlılığı .....   | 68    |
| Çizelge 3.9. Türk Eximbank türev finansal araçlar. ....  | 70    |
| Çizelge 3.10. Türk Eximbank gerçeğe uygun değer riskine karşı kullanılan türev araçlar. ....                             | 71    |
| Çizelge 3.11. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. türev finansal araçlar.....  | 72    |

## ŞEKİLLERİN LİSTESİ

| Şekil   | Sayfa |
|---|-------|
| Şekil 1.1. 2000-2016 yılları arası türev ürün kullanımı .....                                   | 5     |
| Şekil 2.1. Organize piyasalardaki açık pozisyon miktarının coğrafi dağılımı .....               | 34    |
| Şekil 2.2. Global tezgah üstü piyasalarda işlem gören sözleşmelerin açık pozisyon değeri .....  | 35    |
| Şekil 2.3. Global tezgah üstü piyasalarda dolaşımda olan türev sözleşmeler.....                 | 35    |
| Şekil 2.4. 2005-2012 yılları arasında VOB'un işlem hacmi .....                                  | 38    |
| Şekil 2.5. 2012 yılında dayanak varlık bazında işlem hacminin yüzdesel dağılım .....            | 38    |
| Şekil 2.6. VİOP günlük iş akış ve seans saatleri .....  | 40    |
| Şekil 2.7. VİOP'ta işlem gören sözleşmelerin işlem hacmi yüzdeleri .....                        | 48    |
| Şekil 2.8. VİOP vadeli işlem pazarları toplam işlem hacmi.....                                  | 49    |
| Şekil 2.9. VİOP opsiyon pazarları toplam işlem hacmi .....                                      | 49    |
| Şekil 3.1. Türk Bankacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren Banka Sayıları .....                    | 53    |
| Şekil 3.2. 2010-2015 yılları arasında türev finansal varlıkların alım satım tutarları .....     | 55    |
| Şekil 3.3. Türk bankacılık sisteminde kullanılan türev araçların çeşitlerine göre dağılımı..... | 55    |
| Şekil 3.4. Banka gruplarınca gerçekleştirilen türev işlemlerin dağılımı.....                    | 56    |

## SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile aşağıda sunulmuştur.

| <b>Kısaltmalar</b> | <b>Açıklamalar</b>                       |
|--------------------|--|
| <b>ABD DOLARI</b>  | Amerikan Doları                          |
| <b>ABD</b>         | Amerika Birleşik Devletleri              |
| <b>BDDK</b>        | Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumu |
| <b>BİST</b>        | Borsa İstanbul                           |
| <b>CDS</b>         | Kredi Temerrüt Swapları                  |
| <b>İLBANK A.Ş</b>  | İller Bankası Anonim Şirketi             |
| <b>İMKB</b>        | İstanbul Menkul Kıymetler Borsası        |
| <b>OTC</b>         | Tezgah Üstü Piyasalar                    |
| <b>TCMB</b>        | Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası       |
| <b>TKB</b>         | Türkiye Kalkınma Bankası                 |
| <b>TL</b>          | Türk Lirası                              |
| <b>TOBB</b>        | Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği       |
| <b>TSKB</b>        | Türkiye Sınai Kalkınma Bankası           |
| <b>VİOP</b>        | Vadeli İşlem Ve Opsiyon Piyasası         |
| <b>VOB</b>         | Vadeli İşlem Ve Opsiyon Borsası          |

## GİRİŞ

Türev ürünler geçmişİ çok eskilere dayanan finansal araçlardır. Özellikle 1970’li yıllardan sonra Bretton Woods sisteminin çöküşüyle birlikte uluslararası piyasalarda ortaya çıkan risklerden korunma amacıyla türev ürünlerin kullanımı yaygınlaşmıştır.

Türev ürünlerin işlem gördüğü piyasalar türev piyasalar olarak adlandırılmaktadır. Türev ürünler forward, futures, opsiyon ve swap sözleşmelerini içermektedir.

Türev ürünlerin kullanımı finansal piyasalardaki riskleri ortadan kaldırmak açısından çok önemlidir. Kalkınma ve yatırım bankalarının karşı karşıya kaldıkları finansal riskleri minimize etmek, kazançlarını arttırmak ve kayıplarını azaltmak için türev ürünleri kullanmaları gerekmektedir.

Bu çalışmada Türkiye’de faaliyet gösteren 13 adet kalkınma ve yatırım bankasında türev ürünlerin kullanımı araştırılmış olup, söz konusu bankaların 2014 yılına ait finansal tabloları ve dipnotları incelenerek hangi türev ürünlerin kullanıldığı ve ne amaçlarla kullanıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tezin ilk bölümünde türev ürünlerin tarihi, tanımı, özellikleri, kullanım amaçları, çeşitleri ve karşılaştırmalı özelliklerine ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir. Ayrıca türev ürünlerin finansal risklerden korunma amacıyla kullanımından bahsedilmiştir.

İkinci bölümde dünyada ve Türkiye’de bulunan türev piyasalar ve işleyişleri anlatılmıştır. Bu bölümde piyasalarla ilgili verilere yer verilmiş ve Türkiye’deki vadeli işlemler ve opsiyon sözleşmelerinin işlem gördüğü Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası (VİOP) ayrıntılı bir biçimde anlatılmıştır.

Tezin esas konusunu oluşturan üçüncü bölümde Türkiye’de faaliyet göstermekte olan kamusal, özel ve yabancı sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının türev ürün kullanımları incelenmiştir. Bu bölümde bankaların 2014 yılına ait finansal tabloları ve dipnotlarından yararlanılmıştır. Ayrıca İller Bankası A.Ş.’nin finansal tabloları oran analizi ve finansal riskten korunma ile ilgili ölçümler ile incelenerek bankanın maruz kaldığı riskler ve türev araçları kullanımı konusunda bilgilere yer verilmiştir.

Tezin son bölümü olan sonuç bölümünde çalışmada yer alan konular genel hatlarıyla özetlenmiş ve Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankaları ile İller Bankası A.Ş.’nin bilançolarının incelenmesi sonucu elde edilen bulgular yorumlanarak açıklanmıştır.

Türkiye’de vadeli işlemler piyasasının kullanımı hala istenilen düzeye gelmemiştir. Türkiye’de vadeli işlemler piyasasının diğer gelişmiş piyasalar kadar yoğun kullanılmaması araştırma açısından kısıtlılık yaratmıştır. Ayrıca Türk Bankacılık Sektöründe türev ürünlerin daha çok mevduat bankalarında yaygın olarak kullanılması ve kalkınma ve yatırım bankalarında yaygın kullanılmaması araştırma açısından bir kısıt oluşturmuştur.

# 1. TÜREV ÜRÜNLERLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR VE TÜREV ÜRÜNLER

## 1.1. Türev Ürünlerin Tarihçesi ve Türev Piyasaların Gelişimi

Türev ürünler geçmişte çok eskilere dayanan finansal araçlardır. Finansal sistem içerisinde önemli paya sahip olan türev ürünlerin önemi son yıllarda gittikçe artmıştır.

Bu bölümde türev ürünler ve türev piyasalar hakkında genel bilgi verilmiş ve türev ürünlerin tarihçesi anlatılmıştır.

### 1.1.1. Türev ürünler ve türev piyasa kavramı

Türev ürünler, fiyatları üzerine yazıldıkları ürünlerin peşin fiyatlarına bağlı olarak değişen ürünlerdir. Türev ürünlerin vade süresindeki ve vade sonundaki değeri, sözleşmeye konu olan varlığın piyasa fiyatı tarafından belirlenmektedir (Abanoz, 2005). Türev ürünlerin işlem gördükleri piyasalar türev (vadeli) piyasalar olarak, bu piyasalarda işlem gören ürünler ise türev ürünler olarak tanımlanmaktadır (Apak ve Uyar, 2011:3).

Türev ürünler, temel ürüne (dayanak varlık) bağlı olarak düzenlenen sözleşmelerdir. Temel ürün pamuk, buğday gibi gerçek varlıklar olabileceği gibi; döviz, altın, hisse senedi gibi finansal varlıklar ya da döviz kuru, endeks gibi finansal göstergeler de olabilmektedir.

Türev piyasalar herhangi bir malın veya finansal aracın, ilerideki bir tarihte teslimatı veya nakit uzlaşması yapılmak üzere bugünden alım satımının yapıldığı piyasalar olarak tanımlanmaktadır. Türev piyasaların tanımı forward, futures, swap ve opsiyon sözleşmelerini içermektedir (Gözgör, 2008:4).

### 1.1.2. Türev ürünlerin tarihçesi ve türev piyasaların gelişimi

Türev piyasaların geçmişi oldukça eskiye dayanmaktadır. Vadeli işlemler ilk çağda tarım toplumunun ihtiyacını karşılamak için ortaya çıkmıştır (Kadioğlu, 2012:41). Bu işlemleri ilk gerçekleştiren kişi M.Ö. 5. yüzyılda yaşamış Thales'tir. Thales, astroloji ve matematik bilgilerini birleştirerek bir sonraki yılın zeytin rekoltesinin iyi olacağını öngörmüş ve zeytin sıkma atölyeleriyle, gelecek sezonda kendisi için çalışmalarını karşılığında depozito

ödeyerek anlaşma imzalamıştır. Gelecek sezonda mahsul iyi olduğu için zeytin atölyelerine olan talep hızla artmıştır. Önceden anlaşma yaptığı atölyeleri yüksek fiyattan kiraya veren Thales kazanç sağlamıştır (Apak ve Uyar,2011:9). Yapılan bu anlaşmanın zeytin hasadının opsiyonlu satışı olduğu görülmektedir.

Organize borsalarda işlem gören türev sözleşmelere benzer ilk uygulama, 1697 yılında Japonya’da ortaya çıkmıştır (Gözgör, 2008:9) Japon feodal sisteminde toprak sahipleri pirinç üretimlerini teminat göstererek ekonomide para gibi kabul gören alındı sertifikaları çıkarmışlardır. Bu sertifikaların değerlerinin pirinç fiyatlarındaki oynamalara göre değiştiğinin gözlemlenmesi sonucunda, ilk türev işlem piyasası olan “Dojima Pirinç Piyasası” oluşmuştur. Ancak bu sertifikalar fiziki pirinç teslimatına izin vermediğinden, zamanla pirincin spot ve türev piyasalarda oluşan fiyatı arasındaki ilişki kopmuştur ve fiyatı aşırı pahalı hale gelmiştir. Bunun sonucunda 18. Yüzyılda bir süre için Japon hükümetince türev işlemler yasaklanmıştır. Daha sonra fiziki teslimata izin verilen ve günümüz uygulamalarına benzer kurallar içeren daha sıkı düzenlemeler getirilerek tekrar başlatılmıştır (Apak ve Uyar, 2011:9).

Vadeli işlemlerin başlangıcını 1800’lü yıllar olarak kabul eden kaynaklar da bulunmaktadır. Vadeli işlem piyasalarının tarihinde Amerika’nın Chicago kentinin ayrı bir önemi bulunmaktadır. Chicago konumu itibariyle stratejik öneme sahiptir ve tarım ürünlerinin ticaret merkezi haline gelmiştir. Tarım ürünlerinin arz ve talebindeki uyuşmazlıklardan dolayı fiyat seviyesinde mevsimsel olarak artış ve azalışlar meydana gelmektedir ve bu nedenle arz ve talep dengesizlikleri oluşmaktadır. Depoların yetersiz olması ve ulaşımın zorluğu piyasalardaki durumu daha güç hale getirmektedir. Bu ve benzeri durumların sonucunda üretici ve tüccarlar aralarında geleceğe yönelik ticari sözleşmeler yapmaya başlamışlardır. Taraflar arasında güvene dayalı olarak yapılan vadeye yönelik sözleşmeler ihtiyaçları karşılamadığı için arayışlara devam edilmiş ve bunların sonucunda 1848 yılında 82 tüccar bir araya gelmesi ile Chicago Board Of Trade kurulmuştur. Böylece, tarım ürünlerinin alıcı ve satıcılarının merkez seçilen bir yerde işlem yapmaları ve ticaretin gelişmesi sağlanmıştır. Vadeli işlemler tarihindeki ilk kayıtlı sözleşme 13 Mart 1851 yılında mısır üzerine yazılan Haziran ayı Chicago teslim kontratı olarak kabul edilmektedir” (Serdaroğlu, 2008:3-5).

Türev sözleşmelerin kullanımı sabit kur sisteminin varlığını uzun süre devam ettirememesi ve kur riskinin ortaya çıkmasıyla yaygınlaşmıştır.

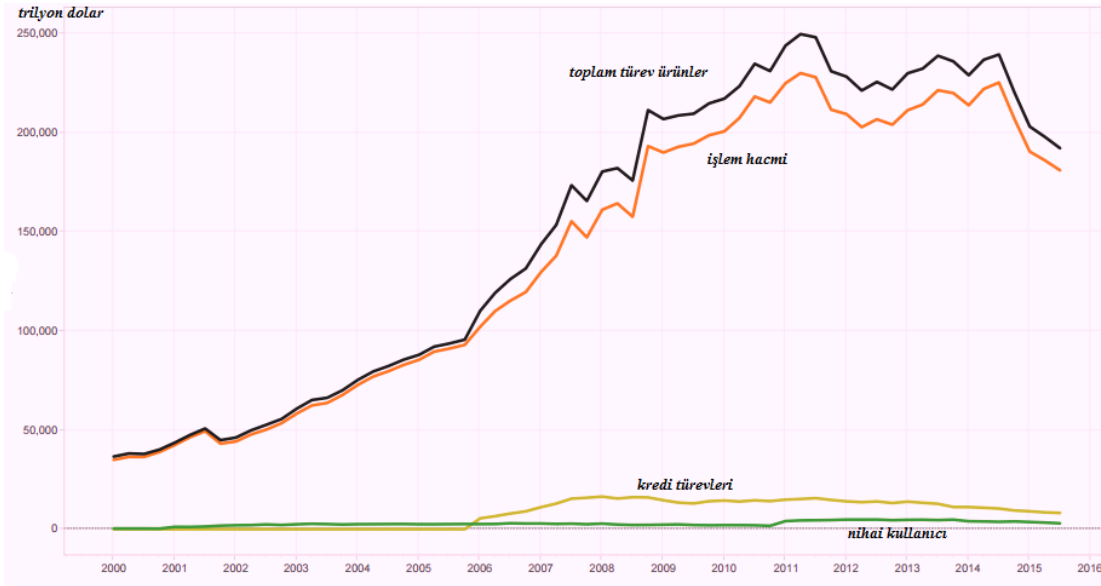
İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra, devletler 1944 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nin Bretton Woods kentinde imzaladıkları anlaşma ile sabit kur sistemine geçmişlerdir. Bu sistem ile, doların değeri altına ve diğer para birimlerinin değeri de belirli oranlar ölçüsünde dolara bağlanmıştır. Bu bağlamda, tüm para birimlerinin değerleri dolaylı olarak altına bağlanarak kur riskinin önüne geçilmek amaçlanmaktadır. Ancak bu sistem varlığını uzun süre devam ettirememiş olup, 1971



yılında doların altına olan konvertibilitesi askıya alınmış ve 1973 yılında sabit kur sistemi tamamen terk edilmiştir. Bu gelişmelerin sonucunda kur riski ortaya çıkmıştır. 1972 yılında döviz kuru riskine karşı döviz futures piyasaları kurulmuştur. 1981’de döviz swapları ve 1982’de ise döviz opsiyonları kullanılmaya başlanmıştır. 1970’lerin ortalarından başlayarak, uluslararası mal piyasalarında görülen fiyat dalgalanmalarının en önemli sebeplerinden biri de petrol krizidir. Petrol fiyatlarının aşırı derecede yükselmesi sonucunda, üretim maliyetleri artmış ve pek çok ülkede yüksek işsizlik ve yüksek enflasyon görülmeye başlanmıştır. Enflasyonun önlenmesi konusunda para arzının kısılması ve bu amaçla kısa vadeli araç olarak faiz oranlarının manipülasyonu önem kazanmıştır. Monetarist görüşün dayandığı liberal yaklaşım fiyatların piyasada belirlenmesini hedeflediğinden, paranın fiyatı olan faizin de piyasa koşullarınca belirlenmesi ve para arzında istikrarın sağlanması için faiz oranlarının dalgalanmaya bırakılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu nedenle piyasalarda faiz riski ortaya çıkmış ve faiz oranı riskine karşı; future piyasalar 1973’te, faiz swapları ile faiz opsiyonları 1982’de ve forward faiz oranı sözleşmeleri de 1983’te ilk olarak uygulanmaya başlamıştır” (Özel, 2010:9-10).

Günümüzde vadeli işlemler ve türev ürünlerin küresel ölçekteki kontrat değeri 700 trilyon ABD dolarını geçmektedir (Saltoğlu, 2015: 11).

Aşağıdaki şekil 1.1’de 2000-2016 yılları arasında türev ürünlerin işlem hacmi, kredi türev ürünleri ve toplam türev ürün kullanımı gösterilmektedir.



Şekil 1.1. 2000-2016 yılları arası türev ürün kullanımı (Office of the controller of the currency, <http://www.occ.treas.gov/>) Erişim tarihi:11.01.2016

Şekil 1.1 incelendiğinde 2007-2008 krizi sonrası türev ürünlerdeki büyüme hızının kısmen azaldığı görülmektedir. Daha sonraki yıllarda tekrar eski eğilimine ulaşmasına rağmen, son yıllarda da düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir.

## **1.2. Türev Ürünlerin Kullanım Amaçları**

Türev ürün piyasaları birçok amaca hizmet etmektedir. Vadeli işlemler, ileride oluşabilecek belirsizliklerin sürekli fiyatlanması nedeniyle piyasalarda şeffaf bilgilerin yayılmasına olanak tanır. Bu ürünlerin en önemli faydalarından biri, dayanak varlıkta ileride oluşabilecek belirsizlikler için şimdiden fiyat belirlemesidir. Buna ek olarak, türev ürünler ileride gerçekleşebilecek risklerin yönetilmesi açısından oldukça önemli bir sigortalama işlevine sahiptir (Saltoğlu, 2014: 16).

Türev ürünler var olan pozisyonun korunması ve spekülasyon amaçlarıyla kullanılabilir (Akalin,1999: 2). Türev ürünler arbitraj işlemi ile kazanç elde etmek için de kullanılabilir (Yalçın, Tanrıöven, Bal, Aksoy ve Cihangir, 2014:182).

Aşağıda türev ürünlerin kullanım amaçları konu başlıkları ile açıklanmıştır..

### **1.2.1. Korunma (hedging) amacıyla kullanım**

Türev ürünlerin işlem gördüğü piyasaların en temel işlevi, riskten korunma fonksiyonudur. Türev ürünler fiyat, faiz ve kurlardaki gelecekte beklenmeyen değişimlere karşı riskleri minimize etmekte ve bu riskler için uygun pozisyonlar alarak korunma imkanı sağlamaktadır. Korunma işlevi sayesinde, risk istekli spekülasyonlara transfer edilmiş olur. Böylelikle türev ürünler riskleri ekonomideki farklı birey ve gruplar arasında etkin bir şekilde dağıtma işlevi sağlarlar (İbiş, 2015: 46). Türev ürünler firmalar ve kişiler tarafından işlem riskine karşı korunmak amacıyla ve ithalatçı ve ihracatçılar tarafından da kur riskine karşı korunmak amacıyla kullanılmaktadır. (Apak ve Uyar, 2011: 12).

Son yıllarda türev piyasaların işlem hacmi bu piyasaların bağlı oldukları varlıkların işlem hacminden daha fazla artış göstermektedir. Bu artışta türev ürünlerin riskten korunma fonksiyonlarının payı büyüktür. (Ceyhan, 2013: 34). Türev ürünler kredi riski, faiz oranı riski, döviz kuru riski enflasyon riski gibi risklerden korunmak amacıyla kullanılmaktadır. Bu riskler ve riskten korunmada türev ürünlerin kullanımı “türev ürünlerin riskten korunmada kullanımı” başlığı altında ileriki bölümlerde açıklanmıştır.

### **1.2.2. Spekülasyon amacıyla kullanım**

Spekülasyonlar, riskten korunma amacı ile işlem yapan yatırımcıların risklerini üstlenerek bu riskten kar elde etmeyi hedeflemektedir (Ondörtoğlu, 2010: 31).

Türev ürünlerin spekülasyon amacıyla kullanımı, piyasanın ihtiyacı olan likiditeyi sağlayarak mali araçların ticaretini kolaylaştırmak olarak tanımlanabilir. Türev ürünleri bu amaçla kullanan yatırımcılar, piyasada ortaya çıkması muhtemel fiyat değişimlerinin yönünü tahmin etmek suretiyle kazanç elde etmeyi amaçlamaktadır (Apak ve Uyar, 2011: 14). Başka bir ifade ile, spekülatörler piyasadaki her fiyat seviyesinden beklentileri doğrultusunda işlem yaparak düşük fiyattan alıp yüksek fiyattan satmaktır (Shakir, 2010: 48).

### **1.2.3. Arbitraj amacıyla kullanım**

Arbitraj, finans piyasalarında risk alınmadan yapılan alım satım işlemlerine verilen isimdir (Saltoğlu, 2014: 18). Arbitraj, aynı ve eşit miktardaki bir malın eş zamanlı olarak bir piyasadan alınıp diğer piyasada avantajlı bir fiyattan satılması ve riske girmeden fiyat farklılıklarından dolayı kar elde edilmesi işlemi olarak da tanımlanabilmektedir (Yanbolu, 2011:7). Arbitraj işlemi varlık piyasalarını daha likit hale getirerek işlem maliyetlerini azaltmaktadır (Ayrıçay, 2003).

### **1.3. Forward Sözleşmeler (Alivre Sözleşmeler)**

Forward kelimesinin anlamı bir şeyi ileri atmak, ileriye göndermek olarak ifade edilmektedir (İşleyen, 2011). Forward sözleşmeler, alıcı ile satıcı arasında imzalanan ve fiyatı imzalandığı tarihte belirlenen bir varlığın gelecekteki bir tarihte teslimini içermektedir (Chambers, 2007:42). Forward kontratlar her türlü mal ve hizmet için düzenlenebilmektedir.

Bu bölümde forward sözleşmeler özellikleri ve çeşitleri anlatılarak incelenmiştir.

#### **1.3.1. Tanımı ve özellikleri**

Forward sözleşmeler, belirli bir varlığın (emtia, döviz, menkul kıymet, altın gibi) önceden belirlenmiş bir fiyat ve miktar üzerinden gelecekteki bir tarihte alımı veya satımını öngören sözleşmeler olarak tanımlanmaktadır. Bu sözleşmelerde alım satım konu olan varlığın fiyatı, miktarı, özellikleri, teslim yeri, ödeme tarihi ve diğer özellikleri taraflar arasında kararlaştırılmaktadır (Parlakkaya, 2005:222). Spot işlemler bugün yapılan alım satım işlemi iken; forward işlemler gelecekte yapılacak olan fakat yapılacağı tarihin, miktarın ve fiyatın bugünden belirlendiği işlemlerdir. Forward işlemler, tezgahüstü piyasada genellikle iki

finansal kurum veya bir finansal kurum ile gerçek veya tüzel müşteriler arasında gerçekleştirilmektedir (Akçay, Kasap, Doğuş Ve Kasap, 2012: 170).

Forward sözleşmelerin temel özellikleri aşağıda maddeler halinde anlatılmıştır.

- Organize olmamış (tezgahüstü) piyasalarda işlem görürler.
- Genellikle bankalarla özel müşterileri arasında gerçekleşen işlemlerdir.
- Standartlaşma yoktur ve sözleşme koşulları taraflar arasında serbestçe belirlenmektedir.
- Karşılıklı güvene dayalı gerçekleştirildiğinden teminat sistemi yoktur.
- Vade sonuna kadar fon akımına neden olmaz. Sözleşme tarafları vade sonunda yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır.
- Karşılıklı anlaşma ile iptal edilebilir.
- Üçüncü kişilere devredilemez (Yalçınmer ve diğerleri, 2014:159).

### **1.3.2. Forward sözleşmelerin çeşitleri**

Forward sözleşmeler genellikle döviz, faiz ve ticari mallar üzerine düzenlenmektedir (Yanbolu, 2011: 12).

#### **i. Döviz forward sözleşmeleri**

Döviz forward kontratı iki taraf arasında belirli tutardaki bir yabancı paranın başka bir para birimine çevrilerek, bugünden belirlenmiş geleceğe ait bir tarihte veya belirli bir zaman periyodu içerisinde teslimi konusunda yapılan bir anlaşmadır (Chambers, 2012:43).

Döviz forward sözleşmelerinin temel fonksiyonu dış ticaret işlemlerinden doğacak kur risklerine karşı güvence olmalarıdır. İthalatçı tarafından siparişin verilmesi ile ödemenin yapılması arasında geçen süre içerisinde kurlarda meydana gelecek artış, ithalatçının daha az kar etmesine veya zarar etmesine neden olabilir. Buna zıt olarak, ihracatçının siparişi aldığı tarihten tahsilatı yapacağı tarihe kadar geçen süre içerisinde kurlarda meydana gelecek düşüş, ihracatçının daha az kar etmesine veya zarar etmesine neden olabilir. Döviz forward sözleşmeleri sayesinde hem ithalatçı hem de ihracatçı maruz kalacakları bu risklerden kendilerini koruyabilmektedirler (İbiş, 2015: 51).

Bu bağlamda döviz forward sözleşmelerinin ihracatçı ve ithalatçılara gelecekteki tarihlerde yapacakları teslimat, tahsilat ve ödemelerde fiyat değişimlerinden doğan risklerden korunma olanağı sağladığı görülmektedir.

#### ii. Faiz oranı forward sözleşmeleri

Forward sözleşmelerin ikinci türü, faiz oranı forward sözleşmeleridir. Bu sözleşmelerde taraflar belli tutardaki anaparaya, ileri bir tarihte, belli bir süre için uygulanacak faiz oranı üzerinde anlaşılır. Bu orana forward faiz oranı denir. Bu sözleşmelerde tarafların amacı ileride oluşabilecek faiz değişimlerinden korunmaktır. Alıcı olan taraf olası faiz artışlarına karşı, satıcı olan taraf da olası faiz düşüşlerine karşı kendilerini korumaya çalışır (Chambers, 2012:48). Forward faiz oranı anlaşmaları döviz üzerine yazılmış forward sözleşmelerden biraz daha gelişmiş işlemlerdir. Bu sözleşmelerde anapara varsayımsal olup taraflar arasında el değiştirmemekte, sadece faiz oranı hesaplanmasında kullanılmaktadır. Forward faiz sözleşmesinin alıcısı genellikle belirli bir süre sonra kaynak kullanmayı planlayan, ancak piyasa faiz oranlarında yükselme endişesi taşıyan yatırımcılardır. Buna zıt olarak, sözleşme satıcıları belirli bir süre sonra faiz geliri elde etmeyi planlayan, ancak piyasa faiz oranlarında düşme endişesi yaşayan yatırımcılardır. (Akçay ve diğerleri, 2012:463-464).

Forward faiz kontratları genellikle bankalarla müşterileri arasında yapılmaktadır. Bankalar müşterilerinin ihtiyaçlarına göre kontrat alıcısı ya da satıcısı olmaktadır. (Yanbolu, 2011:16).

#### iii. Mal (emtia) forward sözleşmeleri

Forward sözleşmelerinin üçüncü türü mal (emtia) forward sözleşmeleridir. Eğer forward sözleşmelerinin konusu gerçek varlık (emtia) ise bu sözleşmeler mal (emtia) forward sözleşmesi olarak adlandırılmaktadır. Forward sözleşmeleri her türlü mal ve hizmet üzerine düzenlenebilmektedir. Bu sözleşmeler vadesinde fiziki teslim gerektirmektedir.

Forward sözleşmeler, gelecekte belirli bir tarihte bir malı sözleşmede belirlenen fiyat üzerinden satın almayı veya satmayı zorunlu kılan sözleşmeler olarak tanımlanabilir.

Ticari mal forward sözleşmelerinde teslim tarihi, teslim yeri, malın miktarı, malın niteliği sözleşme yapıldığı sırada belirlenir. Sözleşmenin tarafları son kullanıcılar, mal ticareti yapan satıcılar ve üreticilerdir. Forward mal sözleşmeleri mal üreticileri ve kullanıcıları tarafından değişken fiyat riskini azaltmak ya da ortadan kaldırmak amacıyla kullanılmaktadır. Geçmiş daha eski tarihlere dayanmasına rağmen, tarım ürünleri ve diğer mallar üzerine düzenlenen vadeli sözleşmelerin işlem gördüğü piyasalar para ve sermaye piyasası araçları üzerine vadeli işlemlerin başlamasıyla birlikte gölgede kalmıştır. Bunun nedeni finansal piyasaların spot işlemlerinin mal

piyasalarının spot işlemlerine göre işlem hacmi ve piyasa katılımcılarının sofistikasyonu açısından daha gelişmiş olmasıdır (Yanbolu, 2011:17).

#### **1.4. Futures Sözleşmeler**

Futures sözleşmeler belli miktardaki varlığın önceden belirlenen bir tarihte, önceden belirlenen bir fiyattan teslim edilmesini içermektedir. Futures sözleşmeler, forward sözleşmelerden farklı olarak organize piyasalarda standart büyüklük ve oranlarda işlem görmektedirler. Bu bölümde futures sözleşmelerini özellikleri ve çeşitleri anlatılmış olup; forward ve futures sözleşmeler arasındaki farklar da incelenmiştir.

##### **1.4.1. Tanımı ve özellikleri**

Futures sözleşmeler, iki taraf arasında ileri bir tarihte standart miktar ve kalitede bir emtia veya finansal varlığın önceden belirlenmiş bir fiyat üzerinden alınıp satılmasını sağlayan anlaşmalardır (Akçay ve diğerleri, 2012:175). Forward işlemlerinden farklı olarak; futures piyasalarda standartlaşma, tarafların birbirini görmemesi ve fiziki teslimin olmaması özellikleri bulunmaktadır. Futures sözleşmelerin özellikleri aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

- Futures sözleşmeler organize piyasalarda işlem görmektedir.
- Vade, kontrat büyüklükleri gibi sözleşme koşulları standart özellikler taşımaktadır.
- Sözleşme nedeniyle ortaya çıkan yükümlülüklerin yerine getirilmesi takas merkezi tarafından garanti altına alınmıştır.
- Sözleşme tarafları birbirini görmez ve sözleşmeler tekrar alınıp satılabilir.
- Fiyat değişim sınırları uygulanmaktadır.
- Taraflardan birinin yükümlülüğünü yerine getirmeme olasılığını ortadan kaldırmak için, başlangıç ve sürdürme marjı olarak, marjin sistemi uygulanır.
- Vade sonunda ters işlemle veya nadiren de olsa fiziksel teslimle pozisyon kapatılır (Yalçiner ve diğerleri, 2014:182-183).

Futures sözleşmelerde alıcı ve satıcı olmak üzere iki taraf bulunmaktadır. Alıcı kısa pozisyon sahibi, satıcı ise uzun pozisyon sahibi olarak adlandırılmaktadır. Satıcı pozisyondaki taraf fiyatın düşeceğini, alıcı pozisyondaki taraf ise fiyatın yükseleceğini düşünmektedir (Chambers,2012: 7).

Futures piyasalarda, takas merkezi adı verilen kuruluşlar tarafların hak ve yükümlülüklerini garanti altına alarak karşı tarafın riskini ortadan kaldırmaktadır. Takas merkezi bu işlevi teminat sistemi ile gerçekleştirmektedir. İşlem teminatları ile oluşan günlük kar ve zararlar takas merkezi tarafından ilgili hesaplara aktarılmaktadır. İşlem teminatları futures piyasaların güvenlik mekanizmalarıdır. Pozisyon alan tarafların belirli bir teminat yatırması zorunlu olup, öncelikle pozisyon açılırken işlem yapacakları sözleşme için öngörülen başlangıç teminatını yatırmaları gerekmektedir. Bu teminatlar günlük fiyat hareketleri karşısında güncellenerek gerektiğinde sürdürme teminatı olarak adlandırılan alt düzeyin altına düşmemesi için tamamlanmaktadır” (Özel, 2010:15-16).

Sürdürme teminatı genellikle başlangıç teminatının %75'i kadar olup, teminat belirlenen seviyenin altına düşer ve müşteri tarafından da başlangıç teminatı seviyesine tamamlanmaz ise aracı kurum tarafından müşterinin pozisyonu kapatılmaktadır (Saunders ve Cornett, 2006:10).

#### **1.4.2. Futures sözleşmelerin çeşitleri**

Futures sözleşmeler faiz oranı futures sözleşmeleri, döviz futures sözleşmeleri, endeks futures sözleşmeleri ve hisse senedi futures sözleşmeleri olmak üzere dört farklı gruba ayrılmaktadır. Futures sözleşmelerinin türleri aşağıda incelenmektedir.

##### **i. Faiz oranı futures sözleşmeleri**

Para piyasası mevduat hesabı ya da faiz getiren mali araçların, önceden belirlenmiş bir tarihte, önceden belirlenmiş bir faiz oranı üzerinden mübadele edilmesini içeren kontratlardır. Bu sözleşmelerinin temel işlevi, faiz oranlarında ileride meydana gelebilecek değişikliklerin yaratabileceği mali riski ortadan kaldırmaktır (Apak ve Sudi, 2011:47). Faiz oranı futures sözleşmeleri bankalarda aktif pasif yönetiminde dengeleme ve faiz değişiminden kar elde etme amacı ile de kullanılmaktadır.

Faiz oranı futures sözleşmeleri sabit getirili olan menkul kıymetler ve finansal araçlar için düzenlendiklerinden, kısa dönem faiz oranı futures sözleşmeleri ve uzun dönem faiz oranı futures sözleşmeleri olmak üzere iki gruba ayrılabilir (İbiş,2015:59). Sabit getirili

borçlanma senetlerinde sözleşmenin fiyatı borçlanma senedinin fiyatına bağlıdır. Bu nedenle borçlanma senedinin fiyatı da faiz oranı değişikliklerinden etkilenmektedir. Faiz futures sözleşmeleri “100-faiz oranı” ya da “100-iskonto oranı” şeklinde kote edilmektedir (Akgiray ve Temizel,2004:124).

#### ii. Döviz futures sözleşmeleri

Döviz futures sözleşmeleri, belli bir dövizin belirlenmiş sabit bir miktarının başka bir döviz karşılığında, ileri bir tarihte daha önceden belirlenmiş bir kurdan teslim edilmesi ve teslim alınmasını içeren sözleşmelerdir (Apak ve Sudi, 2011:46).

Döviz futures sözleşmeleri ile kur riskine karşı korunmak hedeflenmektedir. Kur riskine karşı döviz futures sözleşmeleri alım satımı yapılarak risk yönetimi gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda, ileride döviz kurunun değişmesinden doğacak olan mali kayıplar engellenmeye çalışılmaktadır (Alpan, 1999:20). Döviz futures sözleşmelerinde pozisyon alırken vadeli kurları etkileyen döviz faiz oranlarındaki beklentiler de önemli rol oynamaktadır.

#### iii. Endeks futures sözleşmeleri

Futures sözleşmelerin konusunu sadece varlıklar oluşturmamaktadır. Aynı zamanda ekonomik ya da bir piyasanın genelini ifade eden gösterge ve bu göstergedeki beklentiler de futures sözleşmelere konu olabilmektedir. Borsa endeksleri bunlardan biridir.

Endeks futures sözleşmeleri borsa endeksi üzerine yazılan sözleşmelerdir. Bu sözleşmelerin en önemli özelliklerinden biri, endeksin kendisi bir varlık olmadığından dolayı pozisyonun kapatılması için kontrata ilişkin varlığın tesliminin yapılmamasıdır (Chambers, 2012:24). Bu sözleşmeler teslim tarihinde parasal değerlemeye tabi olmaktadır. Teslim veya cari stok için ödeme yapılmamaktadır. Bunun yerine tüm pozisyonlar vade geldiğinde endeksin aldığı değere göre hesaplanıp kapatılmaktadır. Para transferi yatırımcının marj hesabındaki duruma göre para yatırılarak veya para çekilerek gerçekleştirilmektedir (Ondörtoğlu, 2010:26).

Günümüzde yabancı endeksler üzerine hatta endeksler arası farklar üzerine dahi sözleşmeler düzenlenebilmektedir.



#### iv. Hisse senedi futures sözleşmeleri

Hisse senedi futures sözleşmeleri, belli bir borsa fiyat endeksi ile değeri belirlenen hisse senedi portföyünün fiyatı bugünden belirlenmek koşuluyla ileri bir tarihte alınıp satılmasını içeren sözleşmelerdir. Bu kontratların temel işlevi, herhangi bir hisse senedi portföyünün sistematik riskine karşı koruma sağlamaktır (Vural, 2006:20). Hisse senedi portföyünün riskini yönetmek için hem hisse senedi hem de hisse senedi endeks sözleşmelerinden yararlanılabilmektedir.

Hisse senedi futures sözleşmelerinde, sözleşmeye esas teşkil eden hisse senedinin vade sonunda fiziki olarak el değiştirmesi söz konusu değildir. Bu sözleşmelerde yatırımcılar vade süresince ya nakdi ödeme yaparak ya da daha önceki sözleşmelerini iptal eden sözleşmeler olarak veya satarak pozisyon kapatırlar (Apak ve Uyar, 2011:48).

### **1.5. Opsiyon Sözleşmeler**

Opsiyon kelime anlamı olarak seçenek, tercih anlamına gelmektedir (<http://www.tdk.gov.tr/> Erişim tarihi: 04.02.2016). Opsiyon sözleşmesi alıcı ile satıcı arasında yapılan bir anlaşmadır. Anlaşma ile alıcıya opsiyona konu olan varlığı belli bir fiyattan alma hakkı; satıcıya ise sözleşmeye konu olan varlığı belli bir fiyattan satma hakkı tanınmaktadır. Bu bölümde opsiyon sözleşmesinin tanımı, özellikleri ve çeşitleri anlatılmıştır.

#### **1.5.1. Tanımı ve özellikleri**

Opsiyon, en genel anlamıyla bir varlığı gelecekte bugün kararlaştırılmış bir fiyattan satın alma ve satma hakkı olarak tanımlanmaktadır (Apak ve Uyar, 2011:73). Başka bir ifade ile opsiyon, bir finansal aracın önceden belirlenmiş bir fiyattan, vade sonunda alıcısına satın alma veya satma hakkı veren sözleşmelere denir (Kütük, 2014:18). Opsiyonlar belli bir vadeye kadar veya belirli bir vadede; belli miktardaki malı, finansal ürünü, sermaye piyasası aracını veya ekonomik göstereyi belli bir fiyattan alma ya da satma hakkını belli bir prim karşılığında opsiyonu satın alan kişiye veren sözleşmelerdir (Yalçınar ve diğerleri, 2014:233).

Opsiyon sözleşmelerinde alınıp satılabilen bir hak ve bu hakkı alan ve satan taraflar bulunmaktadır. Opsiyon işlemlerinde anlaşma taraflarının birbirlerine karşı yükümlülükleri bulunmaktadır. Hakkı satın alan tarafın yükümlülüğü; anlaşmanın yapıldığı gün tüm ayrıntıları alan ve satan taraflarca açıkça belirlenmiş hakkı kullanmaya karar vermesi durumunda, kendi üzerine düşen ödemeyi ve şartı yerine

getirmektir. Hakkı satan tarafın yükümlülüğü ise, hakkı satın alan tarafın hakkını kullanmaya karar vermesi durumunda belirtilen şartları yerine getirmektir. Bu noktada opsiyon alıcısı ile satıcısı arasındaki temel fark ortaya çıkmaktadır. Hakka sahip olan taraf hakkını kullanıp kullanmamakta özgür iken; hakkı satın alan taraf, hakkın kullanılması durumunda şartlar ne olursa olsun yükümlülüğünü yerine getirmek zorundadır (Akçay ve diğerleri, 2012:162).

### 1.5.2. Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili kavramlar

Opsiyon sözleşmelerinin işleyişinin anlaşılması açısından bu bölümde opsiyon sözleşmesi ile ilgili kavramlar incelenecektir.

#### i. Opsiyon primi

Opsiyon konusu hakkın elde edilebilmesi için ödenen ücret opsiyon primidir.

Opsiyonu satın alan taraf, aldığı bu hak karşılığında satıcıya prim adı verilen tutarı ödemek zorundadır. Opsiyon primi, satıcının opsiyonu yazmak için talep ettiği fiyattır. Genellikle işlem anında tahsil edilmektedir ve opsiyon kullanılmadığı durumlarda alıcıya iade edilmemektedir. Primler opsiyonun vade süresine, opsiyona konu olan mal veya finansal ürünün piyasa fiyatının opsiyon kullanım fiyatı ile arasındaki farka, fiyat dalgalanmalarının büyüklüğüne, risksiz faiz oranına ve sermaye kazancı dışındaki getirilere göre değişiklik göstermektedir

( Küçükkoçaoğlu, <http://www.baskent.edu.tr/~gurayk> Erişim tarihi: 13.01.2016 )

#### ii. .Kullanım fiyatı

Kullanım ya da uygulama fiyatı, opsiyon sözleşmesine konu olan dayanak varlığın alım ya da satım hakkının vadesine göre, vade içinde ya da vade sonunda uygulanabileceği fiyatı ifade etmektedir (Kütük, 2014:19). Başka bir ifade ile kullanım fiyatı hak kullanılmaya karar verilirse opsiyon satıcısına bir birim için ödenecek fiyatı göstermektedir.

#### iii. Opsiyon vadesi

Opsiyon vadesi, opsiyon alıcısının alma ya da satma hakkının; satıcısının ise alma ya da satma yükümlülüğünün hangi tarihe kadar geçerli olduğunu göstermektedir. Opsiyonun vadesi, opsiyon ile ilgili tüm hakların elde edilebileceği son tarihtir. Opsiyon vade tarihine kadar uygulamaya konulmamışsa, opsiyon sahibinin hiçbir hakkı kalmaz ve opsiyon verenin de yükümlülükleri ortadan kalkar (Yalçınar ve diğerleri, 2014:239).

Opsiyonun belli bir vadesi olmasına rağmen, hak vadeden önce kullanılabilmesi gibi başka yatırımcıya ikincil piyasalarda satılabilmektedir.

### 1.5.3. Opsiyon piyasalarının türleri

Opsiyon piyasaları organize piyasalar ile tezgah üstü piyasalar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Organize piyasalarda belirli nitelikte ürünler işlem görmektedir. Bu piyasalarda opsiyon vadeleri sabit olarak gerçekleştirilmektedir ve takas merkezi aracılığıyla güvence sağlanmaktadır. Organize piyasalarda işlem gören opsiyonlarda, opsiyon alıcısı opsiyon primini başlangıçta ödemekte, opsiyon satıcısı ise başlangıç marjını yatırmaktadır. Tezgah üstü piyasalarda ise, alıcı opsiyon primini başlangıçta veya taksitler halinde ödeyebilmektedir. Tezgah üstü piyasalarda işlem gören opsiyonlarda sözleşme tutarları için herhangi bir sınırlama yoktur ve sözleşme vadelerinde de esneklik bulunmaktadır. (Özel, 2010:20).

Tezgah üstü piyasalarda işlem gören opsiyonların parasal tutarları borsadakilere göre oldukça yüksektir. Ayrıca işlem gören yabancı paraların türleri de daha çeşitlidir. Borsaya üye olmak birtakım koşulları gerektirirken, tezgah üstü piyasalarda ticaret ve yatırım bankaları, işletmeler ve kişisel yatırımcılar kolayca işlem yapabilmektedir. Tezgah üstü piyasaların organize piyasalara göre en büyük sakıncası riske açık olmalarıdır. Bir diğer sakıncası ise, işlem maliyetlerinin daha yüksek olmasıdır. Bunun nedeni, opsiyon işlemine taraf olan finansal kuruluşun, doğabilecek güçlükler ve risk nedeniyle işlem fiyatını yükseltmesidir. Bu bilgilerin ışığında, borsaların tezgah üstü piyasalar göre daha etkin ve likit oldukları anlaşılmaktadır (Chambers, 2012:58-59).

### 1.5.4. Opsiyon sözleşmelerinin çeşitleri

Opsiyon sözleşmeleri farklı kriterlere göre sınıflandırılmaktadır. Opsiyon sözleşmeleri sağladığı haklar açısından alım ve satım opsiyonları, hakkın kullanılma esnekliğine göre Avrupa ve Amerikan tipi opsiyonlar ve dayanak varlığın türüne göre hisse senedi, endeks, döviz ve faiz opsiyonları olarak çeşitlere ayrılmaktadır.

#### i. Sağladığı haklar açısından opsiyon sözleşmeleri

- Alım (call) opsiyonu

Alım opsiyonu alıcısına opsiyonun dayandığı varlığı, kontratta anlaşılan hususlar gereği, belirli bir süre içinde belli bir fiyat ve tutar üzerinden satın alma hakkı tanıyan opsiyondur (Özharar ve diğerleri,2005).

Alım opsiyonu alan yatırımcı, belli bir vadeye kadar veya vadede, opsiyona dayanak oluşturan belli miktardaki malı, finansal ürünü, sermaye piyasası aracını veya ekonomik göstereyi opsiyonu satan yatırımcıya ödediği prim karşılığında belli bir fiyattan alma hakkına sahip olur. Alım opsiyonu satan yatırımcı ise, belli bir vadeye kadar veya vadede, opsiyona dayanak oluşturan belli miktardaki malı, finansal ürünü, sermaye piyasası aracını veya ekonomik göstereyi alım opsiyonu alan yatırımcının talebi halinde belli bir fiyattan satmakla yükümlüdür (Çiftçi, 2011:13).

Alım opsiyonları sahiplerine sorumluluk yüklememektedir. Fakat opsiyon yazıcısı alıcının opsiyon hakkını kullanması durumunda sözleşmeye konu olan varlığı satmak zorundadır (Valdez ve Malyneux,2013). Spot piyasada oluşan fiyat opsiyon fiyatının üzerinde ise opsiyon alıcısı opsiyon hakkını kullanacaktır. Bunun aksine, spot piyasa fiyatı opsiyon fiyatından düşük ise opsiyon kontratının pozitif bir getirisi olmayacağı için, opsiyon alıcısı alım hakkını kullanmayacaktır ve opsiyon primi kadar zarar edecektir (Nurcan, 2005:20).

- Satım (put) opsiyonu

Satım opsiyonu, alıcısına sözleşmeye konu olan varlıkları sözleşmede anlaşılan hususlar gereği, belirli bir süre içinde belli bir fiyat ve tutar üzerinden satma hakkı tanıyan opsiyondur (Özharar ve diğerleri, 2005). Satım opsiyonu alan taraf, ilgili varlığın satma hakkını kullanıp kullanmama konusunda özgürdür (İbiş,2015:69). Başka bir ifade ile, satım opsiyonu kullanma hakkı tek taraflı olarak satın alma opsiyonunun alıcısına aittir. Satım opsiyonu satan yatırımcı ise; belli bir vadeye kadar veya vadede opsiyona dayanak oluşturan belli miktardaki malı, finansal ürünü, sermaye piyasası aracını veya ekonomik göstereyi satım opsiyonu alan yatırımcının talebi halinde belli bir fiyattan satmakla yükümlüdür (Çiftçi, 2011:14).

Satım opsiyonu alıcısının beklentisi sözleşmeye konu olan dayanak varlığın fiyatının düşmesi yönündedir. Opsiyon alıcısı taraf spot piyasa fiyatının düşmesi durumunda, opsiyon sözleşmesinden kaynaklanan satım hakkını kullanacaktır (Kütük, 2014:21). Spot piyasa fiyatının opsiyon fiyatından daha yüksek olduğu durumda ise, satım opsiyonu alıcısı kar elde etme imkanı bulunmadığı için satma hakkını kullanmayacaktır (Nurcan, 2005:20).

Alım ve satım opsiyonlarında alıcı ve satıcıların hak ve yükümlülükleri aşağıdaki çizelgede gösterilmektedir.

Çizelge 1.1. Alım ve satım opsiyonlarındaki hak ve yükümlülükler (Chambers, 2012:59).

|                      |        | Opsiyon Türleri   |                  |
|----------------------|--------|-------------------|------------------|
|                      |        | ALIM              | SATIM            |
| Opsiyon<br>Tarafları | ALICI  | Alış Hakkı        | Satış Hakkı      |
|                      | SATICI | Satış Zorunluluğu | Alış Zorunluluğu |

Alım ve satım opsiyonlarında alıcının karı, satıcının zararı sınırsızdır. Satıcının karı ise sınırlı olup, opsiyon hakkının kullanılmaması durumunda vazgeçilen prim kadardır.

## ii. Hakkın kullanılma esnekliğine göre opsiyon sözleşmeleri

- Avrupa ve Amerikan tipi opsiyonlar

Avrupa tipi opsiyonlarda, sözleşmeden doğan hakkın kullanılması için sözleşme vadesinin dolması gerekmektedir. Amerikan tipi opsiyonlarda ise, hak vade içerisinde herhangi bir zamanda kullanılabilir. Amerikan tipi opsiyonlar, hakkın kullanılması açısından alıcısına daha fazla esneklik sağladığı için fiyatı daha yüksektir (Yalçiner ve diğerleri, 2014:255). Avrupa tipi opsiyonda, uzun pozisyon sahibi taraf opsiyon hakkını sadece vade bitim tarihinde borsa tarafından belirlenen zaman diliminde kullanabilirken; Amerikan tipi opsiyonlarda aynı taraf opsiyon hakkını opsiyonun yazım tarihi ile vadesi arasında kalmak kaydıyla istediği zaman kullanabilmektedir (Özer, 2013:30). Görüldüğü gibi, Avrupa ve Amerikan tipi opsiyonlar arasındaki tek fark pozisyon sahibinin hakkı kullanabileceği zaman diliminden kaynaklanmaktadır.

## iii. Dayanak varlığın türüne göre finansal opsiyon sözleşmeleri

- Hisse senedi opsiyon sözleşmesi

Borsada işlem gören ilk opsiyon türü hisse senedi opsiyonlarıdır. Bu opsiyonlar, alıcısına belirli hisse senetlerinin adet başına ödenen prim karşılığında belirli bir fiyattan alma ya da satma hakkı vermektedirler (Shakir, 2010:67). Hisse senedi opsiyonları genellikle riskten korunma ve kar elde etme amacıyla kullanılmaktadır (Durmuşkaya, 2011:36).

Hisse senedi opsiyonları hisse senedinin bir türevi olup, alıcısına doğrudan hisse senedine yatırım yapması durumunda gerekecek fondan daha az fon kullanarak, aynı miktarda hisse senedi yatırımı yapmasını sağlamak ve kaldıraç etkisi ile daha fazla kazanç imkanı sunmaktadır. Hisse senetlerinde vade ve sabit miktar söz konusu iken; opsiyonlarda vade söz konusudur ancak miktar sınırı yoktur. Sonsuz sayıda, değişik fiyat ve vadelerde opsiyon yazılabilir (Yalçiner ve diğerleri, 2014:258).

Hisse senedi opsiyonlarında, satın alma opsiyonu satan yatırımcılar hisse senedi fiyatlarının yükseleceğini, satma opsiyonu satan yatırımcılar ise fiyatların düşeceğini tahmin

ettikleri için satış yapmaktadırlar. Bu yatırımcıların tahminleri gerçekleşirse opsiyonun verdiği hakkı kullanırlar (Yanbolu, 2015:26).

- Endeks opsiyon sözleşmesi

Endeks opsiyonları alıcısına belirli bir borsa endeksini belirli bir fiyattan satın alma ya da satma olanağı vermektedir. Bu opsiyonlar nakit uzlaşma yolu ile kapatılmaktadır. Bunun nedeni endeks opsiyonlarının, diğer opsiyon türlerinin tersine belirli bir varlığa bağlı olarak işlem görmemeleridir. Opsiyon değerine eşit bir paranın nakit olarak transfer edilmesiyle işlem tamamlanır (Chambers, 2012:89).

Nakit uzlaşma fiziki teslimata göre daha zahmetsiz bir yöntem olduğundan, endeks opsiyonları tek tek hisse senetleri üzerine yazılan opsiyonlara göre daha popüler bir finansal araç haline gelmiştir. Buna ek olarak, endeksin piyasayı temsil etme kabiliyeti endeks opsiyonlarının talep miktarını arttırmaktadır (Durmuşkaya, 2011:37).

- Döviz opsiyon sözleşmesi

Döviz opsiyonları, belirli bir miktardaki parayı, belirli miktardaki diğer bir para karşılığında önceden belirtilmiş bir fiyattan gelecekte belirli bir tarihte veya bu tarihten önce satın alma ya da satma hakkı veren sözleşmelerdir (Yalçiner ve diğerleri,2014:257).

Döviz opsiyonları döviz kuru riski yönetimi ve spekülasyon olmak üzere iki temel amaçla kullanılmaktadır. Bu opsiyonlar ile bankaların pozisyon yönetimi, firmaların döviz gelirlerinin ve yükümlüklerinin kur riski yönetimi, devletlerin döviz cinsinde borçlarının yaratabileceği kur riskini belirli bir prim karşılığında kur garantisi sağlamak suretiyle ortadan kaldırabilir (Vural, 2006:28-29).

- Faiz opsiyon sözleşmesi

Faiz opsiyonları sahibine herhangi bir tarihten itibaren belli süre içinde, belirli bir faiz üzerinden borçlanma ya da borç verme hakkını veren opsiyonlardır (Chambers, 2012:87). Faiz opsiyonları borsada ve tezgah üstü piyasalarda işlem görebilmektedir. Faiz opsiyonlarını hisse senedi ve döviz opsiyonlarından ayıran en önemli özellik, değerlerinin faiz oranına dayanmasıdır (Yalçiner ve diğerleri, 2014:267).

Faiz opsiyonları riskten korunma ve spekülasyon amacıyla kullanılmaktadır. Riskten korunma ile ileriye yönelik faiz değişimlerinin oluşturacağı faiz riskini ortadan kaldırmak hedeflenmektedir (Yanbolu, 2011:26).

### 1.5.5. Forward, futures ve opsiyon sözleşmelerinin karşılaştırılması

Forward, futures ve opsiyon sözleşmeleri aşağıdaki çizelgede temel özelliklerine göre karşılaştırılmıştır.

Çizelge 1.2. Forward, futures ve opsiyon sözleşmelerinin temel özelliklerine göre karşılaştırılması (<http://www.borsaistanbul.com/data/egitimklavuzlari/KLVZ21VIP.PDF> Erişim tarihi: 12.01.2016)

| Temel Özellikler                              | Forward     | Futures     | Opsiyon              |
|---|-------------|-------------|----------------------|
| Riskten Korunma Aracı                         | Evet        | Evet        | Evet                 |
| Standart Sözleşmeler                          | Hayır       | Evet        | Evet                 |
| Borsada /Tezgah Üstü Piyasa (OTC) İşlem Görme | OTC         | Borsa       | Borsa Ve OTC         |
| Fiziki Teslimat                               | Var         | Genelde Yok | Hak Kullanılırsa Var |
| Teminat Zorunluluğu                           | Genelde Yok | Var         | Satıcı İçin Var      |
| Vadeye Kadar Nakit Akışı                      | Yok         | Var         | Satıcı İçin Var      |
| Kredi Riski                                   | Var         | Yok         | Yok                  |
| Kaldıraç Etkisi                               | Önemi Yok   | Var         | Var                  |
| Hak Ve Yükümlülük Birlikteliği                | Var         | Var         | Yok                  |

### 1.6. Swap Sözleşmeler

Swap kelime anlamı olarak değişim, takas anlamına gelmektedir. Swap sözleşmeleri, taraflar arasında önceden belirlenen bir sistem içinde, belirli bir finansal varlıktan kaynaklanan gelecekteki nakit akışlarının değiştirilmesi hususunda yapılan anlaşmalardır. Bu bölümde swap sözleşmelerin özellikleri ve çeşitleri anlatılmıştır.

#### 1.6.1. Tanımı ve özellikleri

Swap işlemler temel olarak iki taraf arasında önceden belirlenen gelecekteki bir tarihte nakit akışlarının karşılıklı olarak değiştirilmesidir (Akçay ve diğerleri, 2012:465). Başka bir ifade ile swap, iki tarafın önceden gerçekleştirdikleri finansal işlemlerden kaynaklanan ve üçüncü kişilere karşı olan yükümlülüklerinin, belirli kurallar çerçevesinde karşılıklı olarak değiştirildiği işlemdir (Yalçın ve diğerleri,2014:114).

Swap sözleşmelerinde temel amaç, diğer türev piyasası ürünlerinde olduğu gibi döviz kuru ve diğer fiyat değişimlerinden kaynaklanan risklere karşı bir güvence sağlamaktır. Buna ek olarak kaynak maliyetini azaltmak, varlık getirisini arttırmak,

arbitrajdan ve mukayeseli üstünlüklerden yararlanmak, gereksinim duyulan parayı elde etmek, kambiyo kontrol ve kısıtlamalarından kurtulmak, bürokrasiyi azaltmak, nakit akışlarını düzene sokmak ve kar elde etmek swap sözleşmelerinin amaçları arasında sayılabilir (Apak ve Uyar, 2011:108).

Swap işlemleri ilk zamanlarda merkez bankaları arasında yapılmakta iken; daha sonraları bankalar, çok uluslu şirketler ve resmi kuruluşlar tarafından sıklıkla kullanılan finansman ve riskten korunma yöntemi haline gelmiştir (Kütük, 2014: 37).

Swap işlemlerinin ilki 1923 yılında Avusturya Merkez Bankası tarafından spot piyasada İngiliz Sterlini karşısında ulusal paranın satılıp vadeli olarak geri satın alınması ile denenmiştir. Uluslararası piyasalarda dikkat çeken bir diğer örnek, IBM ile Dünya Bankası arasında gerçekleştirilen swap işlemidir. Bu işlemde Dünya Bankası İsviçre frangı ve Alman markı kaynak bulmak istediği halde, Amerikan piyasasında dolar borçlanmış ve dolarları IBM'e vererek IBM'in çıkardığı İsviçre frangı ve Alman markı tahvillerinden gelen parayı almıştır (Özalp, 2003:38).

Swap sözleşmeleri tezgah üstü piyasalarda işlem gören finansal türevlerdir. Bu nedenle swap sözleşmeleri futures sözleşmeler kadar kolay el değiştirememektedir ve ikincil pazarları da çok etkin değildir (İbiş, 2015:74).

Swap sözleşmesinin unsurlarını anapara, faiz oranı, sözleşmenin ana işlemden bağımsız olması, vade ve süre ve nakit akımlarının değişimi olmak üzere beş ana başlık altında incelemek mümkündür. Bunlar aşağıda maddeler halinde açıklanmıştır (Babuşçu ve Hazar, 2012:75).

- i) Anapara : Swap işlemi karşılıklı ödeme akımı doğuran bir işlemdir. Ödeme akımlarının temel unsuru farazi anaparadır. Varsayımsal bir meblağ olan farazi anapara, swap işleminin neden olacağı ödeme akımlarının hesaplanmasında kullanılmaktadır.
- ii) Faiz Oranı: Faiz oranları farazi anapara ile ilişkilendirilen sabit veya değişken nitelikteki oranlardır. Swap sözleşmesi sabitten sabite kurulmuşsa, faiz oranı değişmeyeceğinden faiz miktarı vade sonuna kadar aynı kalacaktır. Eğer değişken faiz oranı söz konusu ise, piyasa faiz oranlarında meydana gelecek değişiklik değişken faiz oranını etkileyeceğinden, dönemsel faiz ödemeleri vade boyunca değişebilecektir.
- iii) Sözleşmenin Ana İşlemden Bağımsız Olması : Swap işlemi tarafların daha önce yaptıkları iktisadi olaylarla ilgili işlemlerle ilgilidir. Swap bu işlemlerden doğması



muhtemel riskleri azaltmak amacıyla yapılan bir işlemdir. Swap sözleşmesi ile temel işlem arasında iktisadi anlamda bir ilişki vardır, hukuki anlamda bir ilişki yoktur. Bu nedenle swap sözleşmesinin en önemli unsuru, hukuki anlamda temel işlemden bağımsız olmasıdır.

- iv) Vade: Farazi anapara genellikle vade tarihine kadar sabittir. Dönemlere göre farklılık göstermez. Ancak belirli swap türlerinde (itfa edilebilir swap, eksiltmeli swap) farazi anaparalar sözleşmede belirtilen tarihlerde, belirtilen oranlarda azaltıma tabi tutulabilir. Bu, dönem sonu swap hacminin dönem başı swap hacminden daha düşük olmasına neden olur.
- v) Süre ve Nakit Akımlarının Değişimi: Süre, sözleşmenin geçerli olduğu zamanı gösterir. Swap sözleşmelerinde standart bir süre yoktur. Süre tarafların ihtiyaçlarına göre belirlenir. Swap sözleşmeleri bir yıldan az olmamakla birlikte genellikle beş yıla kadar olan vadelerde yapılmaktadır. Swap sözleşmelerindeki bir diğer süre kavramı da yükümlülüklerin yerine getirileceği zamanları gösteren süredir. Belirtilen sürelerde yapılan hesaplamalara göre nakit akımlarının değişimi yapılır (Yalçın ve diğerleri, 2014:115-116).

## 1.6.2. Swap Çeşitleri

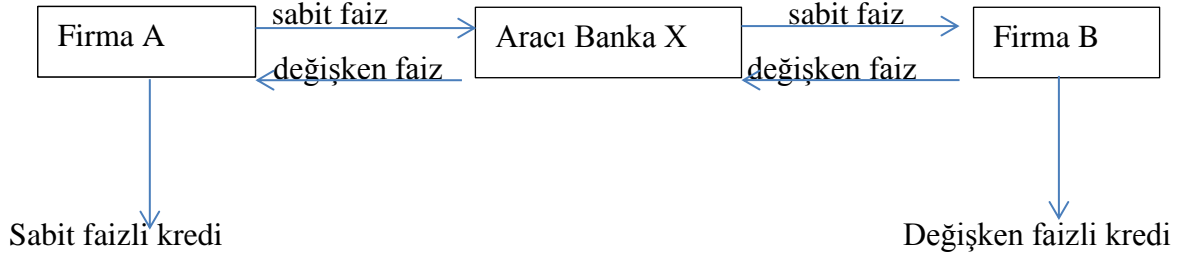
Uluslararası piyasalarda çok çeşitli olmakla birlikte swaplar yapı itibariyle faiz swapları ve para swapları olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Çiftçi, 2011:17).

### i. Faiz swapı

Faiz swapı, farklı borçlanma kaynaklarından benzer vadeli ve aynı miktarda anapara borçlanmış birbirinden bağımsız iki tarafın, faiz ödeme yükümlülüklerini birbirlerine devretmelerini içermektedir (Akalin, 1999). Başka bir ifadeyle faiz swapı iki tarafın anlaşarak biri değişken faizli bir referans oranına endeksli olarak, diğeri sabit faizli olarak faiz ödemelerini gerçekleştirecek olan iki nakit akışının değiş tokuş edilmesidir (Akçay ve diğerleri, 2012: 468). Faiz değişimleri iki tarafın anlaştıkları varsayımsal bir anapara üzerinden olmakta ve bu tutar faiz ödemelerinin hesaplanmasında bir referans olmaktadır. Anaparalar hiçbir durumda el değiştirmemektedir (Apak ve Uyar:2011:115).

Çizelge 1.3'te tipik bir faiz swapı örneği bulunmaktadır. A firması sabit faizle, B firması ise değişken faizle borçlanmıştır. İki taraf karşılıklı olarak borç faizlerini değiştirmek istemektedir. Kredi değerliliği düşük olan taraf, kredi değerliliği yüksek olana swap işlemi için bir prim ödemekte ve bu prim her iki tarafında ilk temin ettikleri kredilerin maliyetini azaltmaktadır.

Çizelge 1.3. Faiz Swap İşlemi (Yanbolu, 2011).



## ii. Döviz swapı

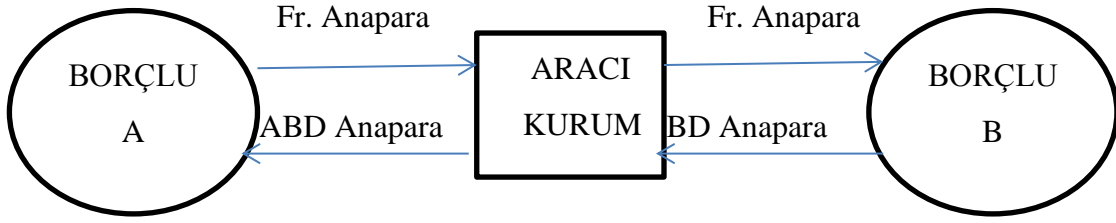
Döviz swapı, iki taraf arasında belirlenen tutardaki bir paranın başka bir para ile değiştirilmesi ve belirli bir süre sonunda değiştirilen anaparaların geri verilmesini içeren bir anlaşma olarak tanımlanabilir (Apak ve Uyar, 2011:114). Başka bir ifade ile döviz swapı, genellikle anapara ödemelerini içeren önceden belirlenmiş kurallar ve süreler içinde iki farklı tarafın belirli miktardaki iki farklı para birimini değiş tokuş etmesi ve belli bir vade sonunda geri alması konusunda anlaştıkları bir mali işlemdir (İbiş, 2015:75).

Tipik bir döviz swap sözleşmesi üç aşamada gerçekleşmektedir. Öncelikle farklı para birimlerinden fakat aynı büyüklükte kaynağa ihtiyacı olan iki taraf bulunması gerekir. Birinci aşamada, dönem başında ve dönem sonunda değişimi yapılacak iki para biriminin büyüklüğü tespit edilir ve döviz kuru ile birbirine eşitlenen para birimleri el değiştirir. İkinci aşamada, swap anlaşmasının yapıldığı anda belirlenen faiz oranları üzerinden, değişimi yapılan anapara tutarlarına göre hesaplanan faizler karşılıklı olarak ödenir. Döviz swapı işleminin son aşaması olan üçüncü aşamada ise, taraflar anaparaları karşılıklı olarak ödeyerek işlemi sonlandırırlar. Ödemesi yapılan anapara tutarları işlemin başlangıcındaki anapara ile aynı tutardadır (Yalçiner ve diğerleri, 2014:124-126).

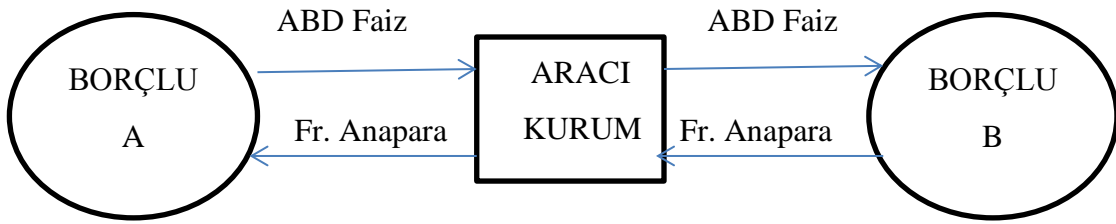
Swap sözleşmesinin aşamaları bir sonraki sayfada bulunan çizelge 1.4'te belirtilmiştir.

Çizelge 1.4. Döviz Swapının Aşamaları (Toroslu, 2000: 130).

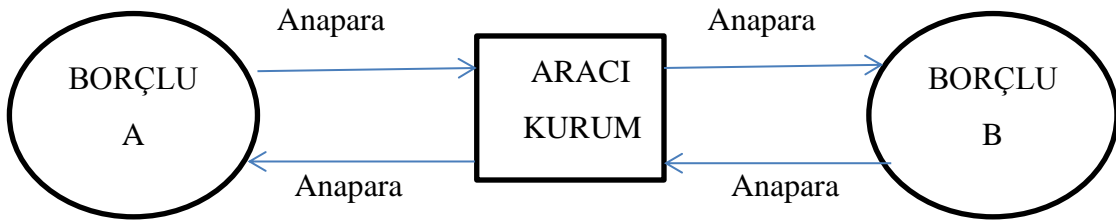
1. Aşama: Anaparanın değiş-tokuş edilmesi



2. Aşama: Faizlerin değiş-tokuş edilmesi



3. Aşama: Tarafların vade sonunda birbirlerine anaparaları iade etmesi



Döviz swaplarında faiz swaplarının aksine ilk gün anaparalar el değiştirmekte, faiz ödeme dönemlerinde faizler el değiştirmekte, vade gününde ise ilk günkü spot kurdan anaparalar yine el değiştirmektedir (Özalp, 2003: 39).

### 1.7. Diğer Türev Ürünler

Türev piyasaların gelişmesi sonucu yatırımcıların türev ürünlerle ilgili istek ve ihtiyaçları artmıştır. Geleneksel türev ürünler yatırımcıların değişen istek ve ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma gelmiştir ve yeni nesil türev ürünler ortaya çıkmıştır. Özellikle opsiyon piyasasında Avrupa ve Amerikan türü opsiyonların yetersiz kaldığı durumlarda yeni nesil opsiyonlar olarak da adlandırılan egzotik opsiyonlar işlem görmeye başlamıştır.

Çalışmanın bu bölümünde diğer türev ürünler egzotik opsiyonlar ve değişik swap kontratları alt başlıklarıyla anlatılmıştır.

### **1.7.1. Egzotik opsiyonlar**

Opsiyon sözleşmeleri standart ve standart olmayan opsiyonlar olmak üzere iki ana başlık altında incelenebilmektedir. Borsada işlem gören alım satım opsiyonları standart opsiyonlar veya vanilya opsiyonlar olarak adlandırılmaktadır. Standart olmayan opsiyonlar ise genellikle tezgah üstü piyasalarda işlem görmektedir ve yatırımcıların istek ve ihtiyaçlarına uyum sağlamaktadır (Balı, 2012: 45).

Egzotik opsiyonlar sözleşme taraflarının istek ve ihtiyaçlarına göre şekillenen ve tezgahüstü piyasalarda işlem gören opsiyonlardır. Bu opsiyonlarda standart bir yapı bulunmamaktadır ve bu nedenle oldukça çeşitlilik göstermektedirler (Frankau, Spinellis, Nassuphis ve Burgard, 2008: 28). Egzotik opsiyonların çok fazla çeşidi bulunmaktadır. En yaygın olarak kullanılanları dijital opsiyonlar, bariyerli opsiyonlar, asya opsiyonu ve seçim opsiyonlarıdır (Saltoğlu, 2015 :114). Aşağıda egzotik opsiyonların bu türleri temel özellikleri ile maddeler halinde açıklanmıştır.

#### **i. Dijital Opsiyonlar**

Dijital opsiyonlar sonlandırıldıklarında kazanç olmasına ya da olmamasına bağlı olarak varlık getirisi olan ya da getirisi olmayan opsiyonlardır (Balı, 2012, 72). Bu tür opsiyonlar, piyasalarda volatilitenin yüksek olduğu dönemlerde riskten korunma ve spekülasyon amaçlı işlem görmektedirler (Saltoğlu, 2015: 114).

#### **ii. Bariyerli Opsiyonlar**

Bu opsiyonlar dayanak varlık fiyatının sözleşmede belirlenen bariyer fiyatına ulaşip ulaşmamasına göre şekillenmektedir (Yalçın, 2015: 27). Başka bir ifade ile bu opsiyonlar bariyer seviyesine ulaşmaları ile başlamakta veya sonlanmaktadır (Balı, 2013: 77).

### iii. Asya Opsiyonu

Bu opsiyonların kullanım fiyatı dayanak varlıklarının vade süresince aldığı değerlerin ortalaması olarak belirlenmektedir (Yalçın, 2015: 28). Asya opsiyonları ilk kez Bankers Trust Tokyo ofisi tarafından ham petrol sözleşmeleri fiyatlamasında kullanılmıştır. Bu nedenle “Asya Tipi” olarak adlandırılmışlardır (Balı, 2013:89). Asya opsiyonları yatırımcıları volatilité riskine karşı koruyan önemli opsiyonlardır.

### iv. Seçim Opsiyonları

Seçim opsiyonları yatırımcıların nasıl bir opsiyon istediklerine karar veremedikleri durumlarda kullanılmak üzere ortaya çıkmıştır. Bu opsiyonlar yatırımcılara opsiyonun alım ya da satım opsiyonunu olduğuna belli bir tarihte karar verme hakkı tanımaktadır (Özari ve Demir, 2016). Bu tür opsiyonların yatırımcılara esneklik sağladığı görülmektedir. Bu nedenle diğer opsiyonlara göre daha maliyetli oldukları görülmektedir.

## **1.7.2. Değişik swap kontratları**

Swap sözleşmeleri genellikle faiz ve para swapları olmak üzere iki farklı türde incelenmektedir. Fakat uluslararası piyasalarda pek çok farklı swap çeşidi bulunmaktadır. Aşağıda farklı swap çeşitleri maddeler halinde açıklanmıştır.

### i. Emtia swapları

Emtia swapları swap anlaşmalarının farklı türlerinden biridir ve emtia fiyat rislerini yönetmek amacıyla kullanılmaktadır. Ayrıca ham petrol ve jet yakıtlarına yönelik yapılan swap anlaşmaları da bulunmaktadır (Saltoğlu, 2015: 111). Emtia swapları mal piyasalarında uzun vadeli mal arzını garanti altına almayı ve bu bağlamda fiyat istikrarını sağlamayı hedeflemektedir (Yalçın ve diğerleri, 2014:145).

### ii. Kredi temerrüt swapları:

Kredi temerrüt swapları (CDS) kredi riskini etkin bir biçimde yönetme amacı taşıyan bir çeşit finansal sigorta sözleşmesidir. Herhangi bir finansal kredinin geri ödenmeme riskine

karşı alacaklı tarafın parasını belli bir sigorta primi karşılığında koruma altına alan kredi türev enstürmanları olarak da tanımlanabilir (Kunt ve Taş, 2008).

Kredi temerrüt swaplarında korumayı satan, korumayı alan ve korumaya referans olan olmak üzere üç taraf bulunmaktadır. CDS'i satın alan taraf vade tarihine kadar anlaşmayı satan tarafa sabit ödemeler yapmakla yükümlüdür. CDS'i satan taraf ise korumaya referans olan tarafın ödeme aczinin gerçekleşmesi durumunda, sigortalanan tarafa değişken oranlı ödeme yapmayı kabul etmiştir (Saltoğlu, 2015: 112).

Finansal piyasalarda bankaların işletmelerin geri ödememe riskine karşı korunma aracı olarak sıklıkla kullanılan CDS'ler günümüzde devletlerin uluslararası piyasalara ihraç ettikleri tahvilleri satın alan yatırımcıların ihraççının temerrüde düşmesi riskine karşı korunmak amacıyla da kullanılmaktadır (Yalçiner ve diğerleri, 2014:150).

### iii: Kokteyl swapları

Bu tür swap sözleşmeleri birden fazla swap türünü içermektedir. Bazı durumlarda mevcut swap işleminin başka swap işlemine dönüştürülmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Arbitraj fırsatı yakalamak bu ihtiyaçlardan biridir (Chambers, 2007: 141).

### iv. Swap opsiyonları

Swap opsiyonları swaption olarak da adlandırılmaktadır ve swap üzerine yapılan opsiyon sözleşmeleri olarak tanımlanabilirler (Yalçiner ve diğerleri, 2014: 151). Swap opsiyonları, opsiyonu satın alan tarafa gelecekte belirli bir tarihte ve belirli kriterlerde swap anlaşmasına girme hakkı vermektedir. Satan taraf ise belli bir prim karşılığında, satın alan tarafa karşı satın alma hakkını gerçekleştirme yükümlülüğü altına girmektedir. Swap opsiyonları genellikle kurumsal firmalar tarafından değişken faiz riskinden korunmak ve değişken faizli kredilerin maliyetini azaltmak amacıyla kullanılmaktadır (Akçay ve diğerleri, 2012: 481-482).

### v.İtfa edilebilir swap

Swap işlemine konu olan anapara miktarının sözleşme başında yüksek olup zaman içerisinde azaldığı swap türü olarak tanımlanmaktadır (Kepçe, 2007: 84).

## vi. Vadesi uzatılabilir swap

Sözleşme taraflarından birine, belirli bir prim karşılığında sözleşme vadesini uzatma hakkını veren swap türüdür (Akgüç, 1998: 698).

### 1.8. Türev Ürünlerin Karşılaştırmalı Özellikleri

Forward, futures, opsiyon ve swap sözleşmelerinin karşılaştırmalı özellikleri çizelge 1.5'te anlatılmaktadır.

Çizelge 1.5. Türev ürünlerin karşılaştırmalı özellikleri (Gündüz ve Tural, 1995).

| ÖZELLİKLER   | FORWARD | FUTURES | OPSİYON              | SWAP      |
|--|---------|---------|----------------------|-----------|
| <b>Değişime tabi tutulabilirlik (miktar, vade)</b> | Evet    | Hayır   | Evet                 | Evet      |
| <b>Uzun dönem sözleşme olanağı</b>                 | Evet    | Hayır   | Evet                 | Evet      |
| <b>Ödeme/Tasfiye dönemleri</b>                     | Vadede  | Günlük  | Prim ve işleme bağlı | Periyodik |
| <b>Mukayeseli maliyet</b>                          | Yüksek  | Düşük   | Yüksek               | Düşük     |
| <b>Piyasadaki likiditesi</b>                       | Düşük   | Yüksek  | Yüksek               | Düşük     |
| <b>Kredi riski</b>                                 | Yüksek  | Düşük   | Düşük                | Yüksek    |

Forward ve futures sözleşmeler işleyiş olarak aynıdır, forward sözleşmeler tezgah üstü piyasalarda işlem görürken futures sözleşmeler organize piyasalarda işlem görmektedir. Bu nedenle forward sözleşmelerde sözleşme miktarı taraflar arasında karşılıklı olarak belirlenebilir; fakat futures sözleşmelerde bu miktar standarttır ve taraflar standart miktara uymak zorundadır. Forward sözleşmelere benzer olarak opsiyon ve swap sözleşmelerinde de sözleşme miktarı taraflar arasında karşılıklı olarak belirlenebilir. Opsiyon sözleşmeleri hem

organize hem tezgah üstü piyasalarda işlem gördüğü için, bu sözleşmelerde sözleşme miktarı standart da olabilmektedir. Dolayısıyla türev araçlar arasında forward sözleşmeler dışındaki sözleşmeler değişime tabi tutulabilirler.

Forward sözleşmelerde tek bir nakit akışı söz konusudur. Futures sözleşmelerde ise sözleşme süresinde birden fazla nakit akışı görülebilir. Futures sözleşmelerde kar ve zarar günlük olarak hesaplanır ve ilgili hesaplara yansıtılır. Forward sözleşmelerde ise kar ve zarar vade sonunda ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla forward işlemleri için ödeme dönemi vade tarihinde iken, futures sözleşmeler için günlük olarak yapılmaktadır. Opsiyon sözleşmelerinde ise ödeme dönemi prim ve işleme bağlı olarak değişmektedir ve bu sözleşmelerde satıcı için vadeye kadar nakit akışı vardır. Swap sözleşmelerinde ise ödeme dönemleri periyodik olarak belirlenmektedir. Swap işlemlerinin üç aşamasında da taraflar karşılıklı olarak yükümlülüklerini yerine getirmektedir.

Opsiyon sözleşmeleri, diğer türev ürünlerin aksine kesin hüküm ve sonuç doğurmamaktadır. Opsiyon sözleşmelerinde bir hakkı satma ya da satın alma hakkı alındığından, bu hak kullanılmadığı sürece işlem gerçekleşmemektedir. Forward, futures ve swap sözleşmeleri ise, kuruldukları anda kesin hüküm taşımaktadırlar.

Forward sözleşmelerde taraflardan birinin sözleşme yükümlülüğünü başka birine devretmesi mümkün değildir ve bu nedenle önemli bir kredi riski mevcuttur. Futures piyasalarda ise takas odasının bulunması, sözleşmelerin kolaylıkla devredilebilmesi ve teminat mekanizması bulunması özelliklerinden dolayı kredi riski bulunmamaktadır. Opsiyon sözleşmelerinde ise risk sözleşme taraflarına göre değişmektedir. Opsiyonu satın alan taraf opsiyon hakkını kullanıp kullanmamakta özgürdür ve riski anlaşmanın başında ödediği primle sınırlıdır. Opsiyon satan taraf açısından ise böyle bir hak bulunmadığı için riskle karşı karşıya kalabilmektedir. Swap sözleşmeleri tezgah üstü piyasalarda işlem görmektedirler ve anlaşma koşulları taraflar arasında ihtiyaçlara göre belirlenmektedir. Bu nedenle ikincil piyasası etkin değildir ve kredi riskleri yüksektir.

### **1.9. Türev Ürünlerin Riskten Korunmada Kullanımı**

Risk, herhangi bir işleme ilişkin bir zararın oluşması sonucunda bu işleme ait ekonomik faydanın azalma ihtimalini ifade etmektedir. Bankacılık açısından risk kavramı ise, yapılan yatırımların zarara uğrama olasılığı olarak ifade edilebilir (Yıldırım, 2011:3).



Türev piyasaların en temel işlevi riskten korunma fonksiyonudur. Bu fonksiyon sayesinde risk istekli olan spekülâtorlere transfer edilmekte ve böylece risk ekonomideki farklı gruplar arasında dağıtılmaktadır (Özel, 2010:9). Son yıllarda türev araçlarla ilgili işlem hacmi, türev araçların dayanak varlıklarının işlem hacminden daha fazla artış göstermeye başlamıştır. Bu artışta, yatırımcıların piyasa değişkenliğinin getirdiği risklerden korunmak istemelerinin önemli payı bulunmaktadır (Ceyhan, 2013:34). BDDK tarafından yayınlanan Türk bankacılık sektörü 2012 yılı kur riski değerlendirme raporuna göre, türev sözleşmelerin hacmi uzun dönemde artış eğilimindedir (Türk Bankacılık Sektörü Kur Riski Değerlendirme Raporu, 2012).

Dalgıç (2013:59), Borsa İstanbul'da işlem gören firmaların finansal risk yönetiminde türev araç kullanımlarını araştırmıştır. Araştırmada yer alan firmaların %98'i döviz kuru riskinden korunmak için türev araçları kullanmaktadır. Faiz oranı riski yönetiminde türev araç kullanımı ise %74'lük oranla ikinci sırada yer almaktadır.

Risk yönetimi forward, futures, opsiyon ve swap kullanılarak gerçekleştirilebilmektedir. Aşağıda türev araç kullanımı ile riskten korunma örneklerle birlikte, karşılaşılan risk türlerine göre başlıklar halinde açıklanmıştır.

### **1.9.1. Faiz Oranı Riskinden Korunma**

Faiz oranı riski, faiz oranı değiştiğinde finansal varlığın piyasa değerinde gözlemlenen dalgalanmalardır (<https://www.ekodialog.com> Erişim tarihi: 31.01.2016). Bankacılık açısından ise; faiz oranı riski, faiz oranlarındaki değişimlere bağlı olarak banka bilançosunun piyasa değerinin ve bu bilançodan beklenen getirinin değişmesi olarak tanımlanabilir. Başka bir ifade ile faiz oranlarında meydana gelen değişimlerin firmaların nakit akışları ve bilançolarının aktif pasif yapılarında olumsuz etki yaratması olarak tanımlanabilir (Merih, 2010).

Faiz riskinin yönetiminde en çok kullanılan yöntemler GAP analizi, duration analizi, aktif-pasif yönetimi, faiz esnekliği analizi ve simülasyon analizi yöntemleridir. Bu risklerden korunmak amacıyla genellikle swap, futures ve opsiyon sözleşmeleri kullanılmaktadır (Yarız, 2012:99).

Faiz oranı riskinden korunmak için kullanılabilen türev araçlardan ilki faiz oranı forward sözleşmeleridir. Bu sözleşmelerde alıcı taraf ilerideki olası faiz oranı artışından korunmayı amaçlarken, satıcı taraf ise olası faiz oranı düşüşlerinden korunmayı amaçlamaktadır. Böylelikle faiz forward sözleşmesi tarafı olarak faiz riskini minimize etmeye çalışmaktadırlar. Benzer olarak faiz oranı futures sözleşmelerinde de tarafların temel amacı faiz oranı riskini bertaraf etmektir. Bu bağlamda faiz oranı futures sözleşmelerinin faiz oranı riskinden korunmak için kullanılan türev araçlardan olduğu görülmektedir. Faiz opsiyon sözleşmeleri ile de ileride oluşacak faiz riskini ortadan kaldırmak hedeflenmektedir. Faiz swapı faiz oranı riskinden korunmada kullanılan türev araçlar arasındadır. Faiz oranı swapı işleminin tarafları, faiz yükümlülüklerini değiştirerek riskten korunmaktadır. Bu tür swap işleminin örneği faiz oranı swapı başlığı altında anlatılmıştır.

### **1.9.2. Kur Riskinden Korunma**

Yabancı para riski, döviz riski, döviz kuru riski ve kambiyo riski olarak da adlandırılan kur riski, döviz kurlarında meydana gelen değişimlerin işletmelerin nakit akışlarında, varlıkları ve yükümlülüklerinde, net karında ve borsa değerinde yarattığı olumsuz etki olarak tanımlanmaktadır (İbiş ,2015:11). BDDK'ya göre kur riski, bankaların tüm döviz varlık ve yükümlülükleri nedeniyle döviz kurlarında meydana gelebilecek dalgalanmalar sonucu maruz kalabilecekleri zarar olasılığıdır (Yarız, 2012: 101).

Döviz kuru riski, belirli bir dönemde belirli bir döviz cinsinden beklenen nakit girişleri ile nakit çıkışlarının farklı olması durumunda ortaya çıkmaktadır. Beklenen nakit girişlerinin miktarı nakit çıkışlarının miktarını geçiyorsa fazla pozisyon, nakit çıkışlarının miktarı nakit girişlerinin miktarını geçiyorsa eksik pozisyon, nakit giriş ve nakit çıkış miktarı eşitse tam pozisyon durumları ortaya çıkmaktadır” (Arslan, 2005).

“Bankaların karşılaşılabilecekleri kur riski çeşitleri döviz kuru riski, parite riski, swap oranı ve baz riski olmak üzere sıralanabilir. Döviz kuru riski banka bilançosunun aktif ve pasifinde aynı cins ve tutarda döviz bulunmaması nedeniyle karşı karşıya kaldıkları risk olarak tanımlanmaktadır. Parite riski, banka bilançosunda birden fazla döviz cinsi bulunması durumunda oluşabilir ve bilançoda bulunan döviz cinslerinin birbirlerine karşı değerlerinde oluşacak değişimlerden kaynaklanır. Swap oranı ve baz riski ise bilançosun aktif ve pasifinde yer alan döviz cinslerinin tutarları aynı olmasına rağmen vadelerinin farklı olduğu durumlarda ortaya çıkabilmektedir (Yarız, 2011: 102-103).

Forward işlemleri kur riskinin kontrol edilmesini ve en azından belli bir seviyede tutulmasını sağlamaktadır. Kur değerinin daha önceden belirlenmesi sayesinde, ithalatçı ve ihracatçı kurdaki dalgalanmaların olumsuz etkisinden korunmaktadır (İşleyen, 2011). Döviz

forward sözleşmeleri ile ithalatçı ve ihracatçının kur değişimlerinden olumsuz etkilenmeleri minimize edilmektedir.

Döviz kuru riskinden korunmak için kullanılacak diğer bir türev araç döviz futures sözleşmeleridir. Döviz forward sözleşmelerine benzer olarak döviz futures işlemleri de kur riskinden doğacak mali kayıpları önlemeyi amaçlamaktadır. Döviz opsiyon sözleşmeleri de olumsuz kur dalgalanmalarından kaynaklanan riski sınırlamak için kullanılmaktadır. Bu opsiyonlar belirli bir prim karşılığında kur garantisi sağlamaktadır.

Döviz kuru riskinden korunmak amacıyla para swapı yapılabilir. Bu işlem aşağıda bir örnekle açıklanmıştır.

### **Örnek 1 :**

Firma A: 5 yıl vadeli 50.000 dolar kredi kullanmıştır. Kredi anaparası 5 yıl sonra vade sonunda ödenecek olup her 3 ayda bir 3 aylık LIBOR faiz ödenecektir. Firma A'nın gelirleri TL cinsindedir.

Firma B: 5 yıl vadeli 75.000 TL kredi kullanmıştır. Kredi anaparası 5 yıl sonra vade sonunda ödenecek olup her 12 ayda bir %9 sabit faiz ödenecektir. Firma B'nin gelirleri dolar cinsindedir.

Spot Dolar/TL kuru 1,5 seviyesinde ve piyasada 5 yıl vadeli Dolar/TL döviz swapı faizlerinin X seviyesinde olduğu varsayılmaktadır. Firma A ve firma B tüm döviz yükümlülüklerini takas ederek döviz swap işlemi gerçekleştirebilirler. İşlem tarihinde anaparalar el değiştirecektir. Yani firma A 50.000 doları firma B'ye, firma B de 75.000 TL'yi firma A'ya gönderecektir. Sonrasında firma A firma B'ye 12 ayda bir 75.000 TL üzerinden %9 sabit TL faizi ödeyecek; firma B ise firma A'ya her 3 ayda bir 3 aylık LIBOR dolar faizi ödeyecektir. Vade sonunda ise anaparalar yine el değiştirecektir (Akçay ve diğerleri, 2012:470)

Yukarıdaki örnekte de görüldüğü gibi, döviz swapı işlemi ile kur riskinden kaynaklanacak olumsuzluklar minimize edilmeye çalışılmaktadır. Firmalar yaptıkları işlemlerle varlıkları ve yükümlülüklerini aynı para cinsinden oluşturmaya çalışarak kur riskinden korunmak istemektedirler.

### **1.9.3. Enflasyon Riskinden Korunma**

Enflasyon paranın değerinin ani bir şekilde düşmesi, fiyatlar genel seviyesinin yükselmesi ve bunların sonucunda dolaşımdaki para miktarının artması olarak tanımlanabilir. Enflasyon riski fiyat değişimlerinden kaynaklanmaktadır ve satın alma gücündeki potansiyel

kayıplardır ([www.meliksah.edu.tr/aakpinar](http://www.meliksah.edu.tr/aakpinar) Erişim tarihi: 04.02.2016). Dolayısıyla enflasyon riskinin yatırımcıların yatırımlarının reel değerinde kayıplara neden olduğu söylenebilir.

Enflasyon riskinden korunmak amacıyla forward, futures ve opsiyon sözleşmeleri kullanılabilir. Örneğin fiyatların yükseleceğini düşünen bir tüccar, üreticiden ürününü hasat zamanından önce, belirli bir tarihte ve belirli bir fiyattan almak için futures anlaşması yaparak gelecekte beklenen fiyat artış riskinden kendini korumuş olmaktadır. Benzer olarak opsiyon sözleşmeleri de varlıkların değer kaybetme riskine karşı kullanılmaktadır.

#### **1.9.4. Likidite Riskinden Korunma**

Likidite riski belli bir dönemde gerçekleşen nakit girişleri ve çıkışlarının dengeli olmaması riskidir (Yanbolu, 2011:11). BDDK likidite riskini “bankanın nakit akışındaki dengesizlik sonucunda, nakit çıkışlarını tam olarak ve zamanında karşılayacak düzeyde ve nitelikte nakit mevduatına veya nakit girişine sahip bulunmaması nedeniyle ödeme yükümlülüklerini zamanında yerine getirememesi riski” olarak tanımlamaktadır (BDDK, Bankaların İç Denetim Ve Risk Yönetimi Hakkında Yönetmelik, [www.bddk.org.tr](http://www.bddk.org.tr)). Likidite riskine karşı en bilinen korunma yöntemi hedging (riskten korunma) yöntemidir. Bu yöntem gelecekte oluşması beklenen bir fiyatın bugünden belirlenerek gelecekteki nakit giriş çıkışlarının garantiye alınması şeklinde işlemektedir (Ceyhan, 2013). Likidite riskinin yönetimini zorlaştıran en önemli unsur likidite ve getiri arasındaki ters yönlü ilişkidir. Likiditesi yüksek kısa vadeli varlıkların getirisi düşük olurken, likiditesi düşük uzun vadeli varlıkların getirisi yüksektir (Özel, 2010:32).

Yatırımcıların yükümlülüklerini yerine getirmek için ellerinde likit varlıklar tutması gerekir, fakat bu likit varlıkların getirileri düşüktür. Likidite riski yönetiminde forward, futures, opsiyon ve swap sözleşmeleri kullanılabilir. Örneğin, bir işletmenin 6 ay sonra 500.000 TL nakit paraya ihtiyacı olduğunu varsayalım. İşletme faiz oranlarının 6 ay sonra yükseleceğini düşünmektedir, fakat bugünden bu parayı kasasında likit olarak tutmak istememektedir. İşletme bir banka ile faiz forward sözleşmesi imzalayarak, 6 ay sonraki faiz oranının bugünün faiz oranına sabitleyebilir. Böylelikle işletme nakit giriş çıkışlarını dengelemiş olmaktadır ve 6 ay sonraki yükümlülüğü için kasasında atıl likit varlık tutmasına gerek kalmamaktadır. Benzer olarak faiz oranı opsiyon sözleşmeleri ile yatırımcılar belli bir faiz oranı üzerinden borçlanarak nakit giriş çıkışlarını yönetmekte ve likidite riskine karşı önlem alabilmektedir. Swap işlemleri de işletmelerin aktif ve pasif mevcutlarının korunması amacıyla kullanılan türev araçlarıdır. İşletmeler swap işlemi yaparak likidite riskine karşı önlem alabilirler.

## 2. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE TÜREV PİYASALAR VE İŞLEYİŞLERİ

Türev piyasalar finansal piyasaların önemli unsurlarındandır. Bu piyasalar özellikle 1990'lı yılların başından itibaren tüm dünyada hızlı bir şekilde gelişmeye başlamıştır. Türev piyasalar günümüzde kurumsal ve bireysel yatırımcılar açısından çok önemli bir hale gelmiştir.

Bu bölümde dünyada ve Türkiye'de türev piyasalar ve işleyişinden bahsedilmektedir.

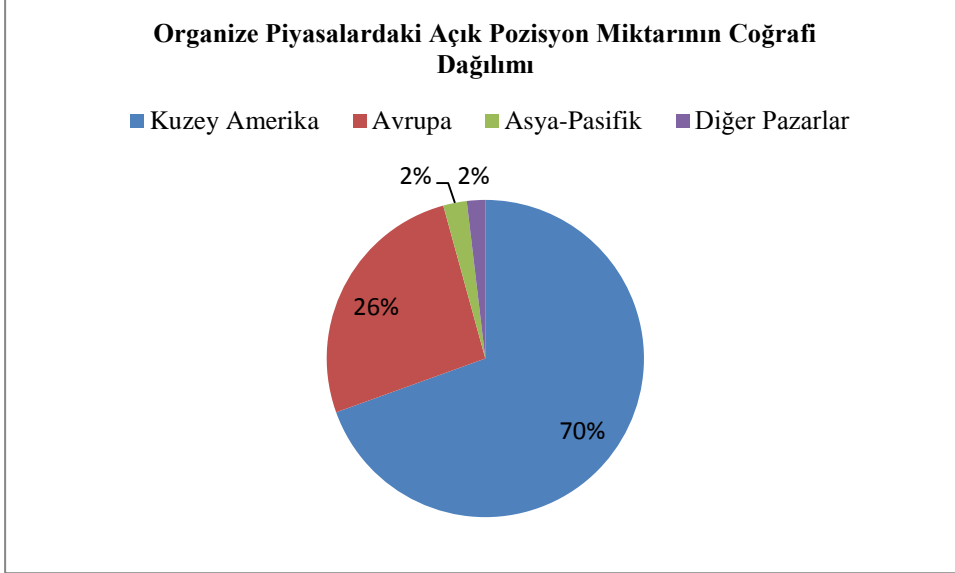
### 2.1. Dünyada Türev Piyasalar

Vadeli işlem piyasaları 1970'li yıllarda ortaya çıkan fiyat dalgalanmalarıyla önem kazanmaya başlamıştır. Bretton Woods sisteminin terk edilmesi ile dalgalı kur sistemine geçilmesi ve ardından yaşanan petrol krizi enflasyonun yükselmesine neden olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda faiz oranı ve döviz kurunda yaşanan dalgalanmalar vadeli piyasalara olan ilgiyi arttırmıştır.

Çizelge 2.1. Dünyada önde gelen türev piyasalar (Saltoğlu, 2014:10)

| Borsa Adı               | Yer                          |
|-------------------------|------------------------------|
| NYSE Euronext           | New York, NY, ABD            |
| NYMEX Manhattan         | New York                     |
| NASDAQ                  | New York City, New York,     |
| American Stock Exchange | New York City, NY, ABD       |
| CME Chicago             | IL, ABD                      |
| CBOT Chicago            | Illinois, ABD                |
| ICE Atlanta             | Georgia, ABD                 |
| LSE London              | İngiltere                    |
| EURONEXT                | New York City ,New York, ABD |
| EUREX Eschborn          | Almanya                      |
| BMEX                    | Madrid, İspanya              |
| Borsa Italiana          | Milan, İtalya                |
| DME Dubai               | Birleşik Arap Emirlikleri    |

Dünyada en fazla işlem yapılan borsaların başında ABD kökenli CME, CBOT gibi türev piyasalar gelmektedir. Bunlara ek olarak Avrupa’da da Euronex gibi önemli merkezler bulunmaktadır (Saltoğlu, 2014: 9). Bir önceki sayfada bulunan çizelge 2.1’de dünyada önde gelen türev piyasalar listelenmiştir.



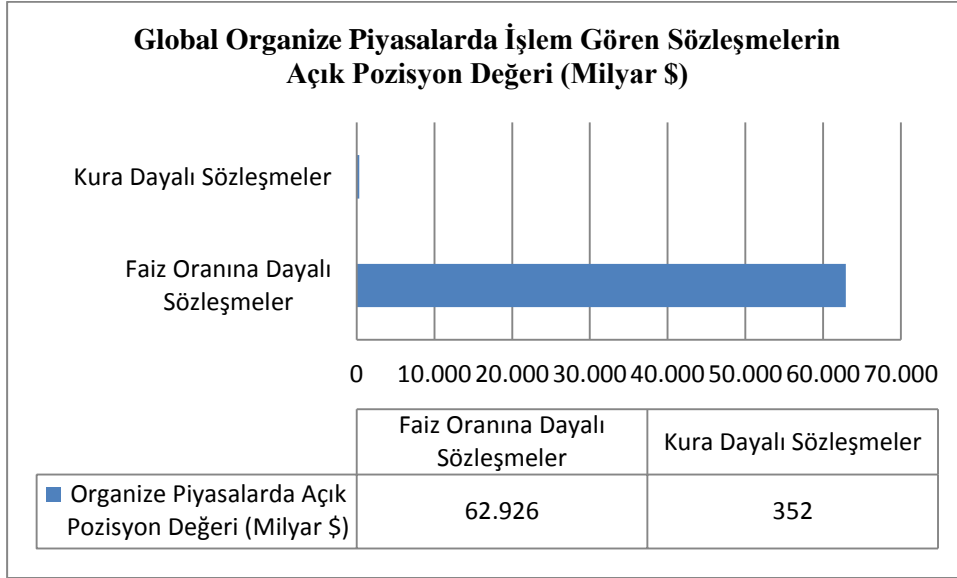
Şekil 2.1. Organize piyasalardaki açık pozisyon miktarının coğrafi dağılımı (<http://www.bis.org/statistics/d1.pdf> adresindeki 2015 verileri kullanarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 27.01.2016).

Şekil 2.1 incelendiğinde organize piyasaların en yoğun olduğu coğrafi bölgenin Kuzey Amerika olduğu görülmektedir. Bu bölgede işlem gören türev ürünlerin açık pozisyon miktarı toplam pazarın %70’ini oluşturmaktadır. Bu piyasayı %26’lık oranla Avrupa piyasaları izlemektedir. Son olarak Asya ve Pasifik piyasalarının da %2’lik orana sahip olduğu görülmektedir.

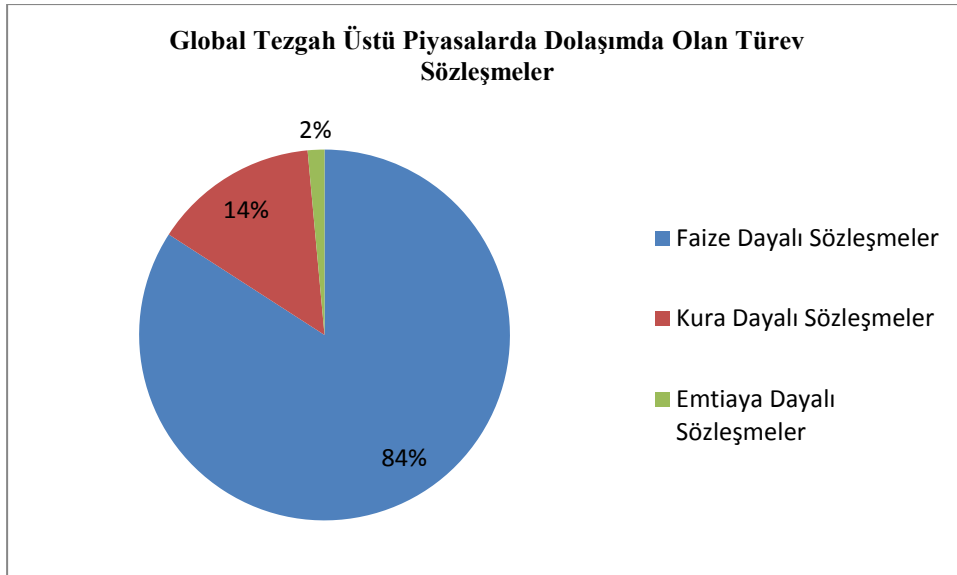
ABD’nin başlıca türev piyasaları olan CME, CBOT, NYSE gibi piyasaların dünya türev ürün piyasasında en büyük hacme sahip oldukları görülmektedir. CME bu borsalar içerisinde hacim olarak en büyük olanıdır. Tahıl ürünleri ve finansal vadeli ürünlerle endeks vadeli sözleşmelerin işlem gördüğü CBOT, ABD’deki önemli borsalardan biridir. NYSE pamuk ve yün vadeli işlemleri bulunmaktadır ve bu alanda dünyadaki en önemli borsalar arasındadır (Kaya, 2010:67-68).

Dünyadaki en eski vadeli işlem ve opsiyon borsalarını Avrupa ülkelerinde bulunmaktadır. Özellikle İngiltere’de farklı dayanak varlıklara dayalı pek çok vadeli işlem ve opsiyon borsası bulunmaktadır. Avrupa’daki türev piyasalar Kuzey Amerika’daki türev piyasalardan sonra en çok işlem yapılan ikinci piyasalardır.

Asya-Pasifik borsaları Kuzey Amerika ve Avrupa'dan sonra en çok işlem yapılan üçüncü piyasalardır. Güney Kore, Çin ve Hindistan borsaları bu piyasanın en çok işlem yüzdesine sahip olan borsalarıdır.



Şekil 2.2. Global tezgah üstü piyasalarda işlem gören sözleşmelerin açık pozisyon değeri (<http://stats.bis.org/statx/srs/table/d2> adresindeki 2015 verileri kullanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi:28.01.2016).



Şekil 2.3. Global tezgah üstü piyasalarda dolaşımda olan türev sözleşmeler (<http://www.bis.org/> adresinden elde edilen 2015 verileri ile hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 27.01.2016)

Şekil 2.2 ve şekil 2.3'te 2015 yılında global organize piyasalarda ve global tezgah üstü türev piyasalarda dolaşımda olan türev ürünlerin yüzdeleri görülmektedir. Grafikler incelendiğinde faize dayalı sözleşmelerin en yüksek yüzdeye sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda en önemli türev ürün piyasalarının faize duyarlı türev ürünler olduğu söylenebilir. Global tezgah üstü piyasalarda işlem gören türev ürünlerin dolaşım miktarları da aşağıda bulunan çizelge 2.2'de görülmektedir.

Çizelge 2.2. Global tezgah üstü piyasalarda dolaşımda olan türev sözleşmelerin miktarı (<http://www.bis.org/> adresinden elde edilen 2015 verileri ile hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 27.01.2016)

| Global Tezgah Üstü Piyasalarda Dolaşan Türev Sözleşmeleri | (milyar \$) |
|---|-------------|
| Faize Dayalı Sözleşmeler                                  | 434740      |
| Kura Dayalı Sözleşmeler                                   | 74519       |
| Emtiaya Dayalı Sözleşmeler                                | 7545        |

## 2.2. Türkiye'de Türev Piyasalar

Türkiye'de türev piyasalar 1980 sonrasında gelişmeye başlamıştır. Vadeli döviz alım satımına ilişkin ilk yasal düzenlemeler 1983 yılında yapılmıştır. 1989 yılından itibaren uygulanan dalgalı kur sisteminin etkisiyle ortaya çıkan finansal risk sorunları bankaların türev piyasalara olan ilgilerini arttırmıştır (Serdaroğlu, 2008:5-6). Türkiye'de türev piyasalara yönelik işlemlerin yapılması, TCMB'nin 1 Mayıs 1984'te forward işlemlerin yapılabilmesine yönelik iznine kadar yasal olarak mümkün olmamıştır (Aşıkoglu ve Kayahan, 2008). Bu bağlamda, Türkiye'de türev piyasaların forward piyasa düzenlemesi ile başladığı görülmektedir. "1984 yılında bankalara döviz pozisyonu tutma yetkisinin verilmesi ve 1985 yılında TCMB'nin ticari bankalarla swap yapabilmesi ile swap sözleşmeleri Türkiye'de en fazla işlem gören türev ürünler haline gelmiştir. 1989-1992 yılları arasında Türkiye Kalkınma Bankası (TKB) ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), TCMB ile para swap anlaşmalarında bulunmuştur" (Örten ve Örten, 2001:19).

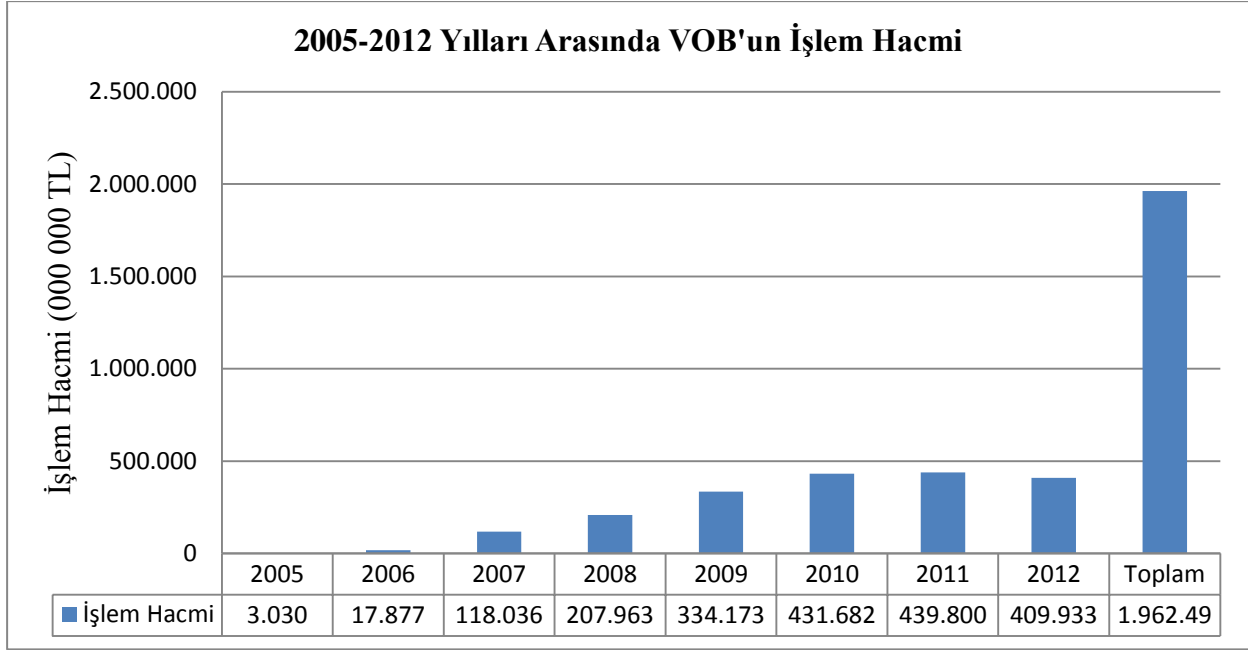
Ülkemizde, 1984 yılında çeşitli mal borsaları ile para piyasalarında uygulanmaya başlayan forward işlemler, 1990 yılından itibaren stopaj ve kambiyo vergilerinin peşin tahsil edilmesi nedeniyle oldukça azalmış, yapılan işlemlerin büyük çoğunluğu kıyı bankacılığı merkezlerine kaymıştır. 1994 krizi sonrasında TCMB tarafından döviz forward piyasası açılmıştır. Bu piyasa daha çok kambiyo piyasasında kontrolü yeniden sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Organize türev piyasaların kurulması çalışmaları



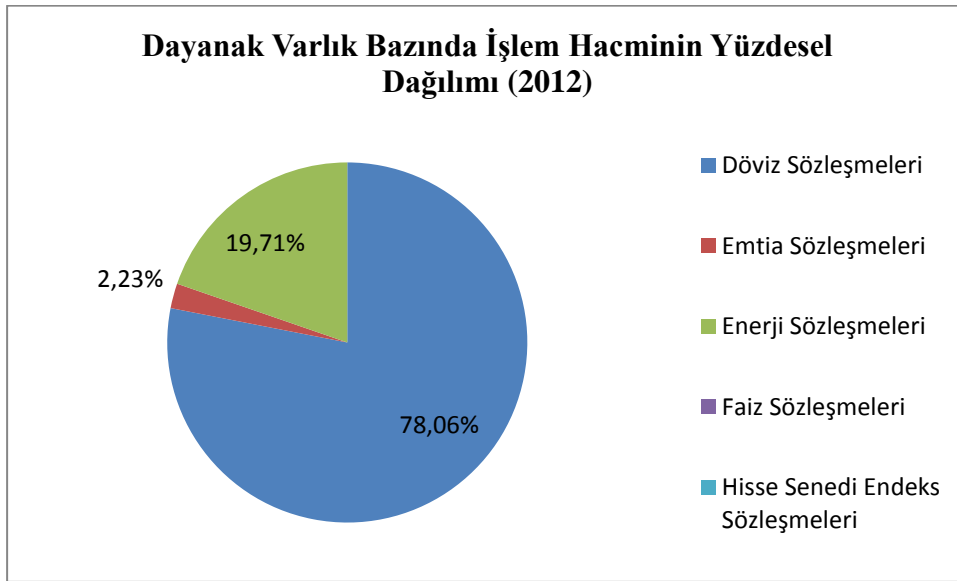
çerçevesinde 1994 yılında İMKB bünyesinde vadeli işlemler piyasası müdürlüğü oluşturulmuştur. İthal veya ihraç edilen ürünlerde karşılaşılabilecek risklerden korunmak maksadıyla yurtdışı vadeli işlem borsalarında yapılan işlemler ile vergiye tabi olmadan gerçekleştirilen forward işlemler dışında, ülkemizde vadeli işlem ve opsiyon uygulaması konusunda ilk düzenleme 23.07.1995 tarih ve 22352 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik” ile yapılmıştır. Bu düzenlemeden sonra, 18.10.1996 tarih ve 22791 sayılı Resmi Gazete’de çıkarılan “İstanbul Altın Borsası Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasası Yönetmeliği” ile İstanbul Altın Borsası’nda altın ve döviz dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alım-satımına ilişkin esaslar belirlenmiş, 29.01.1997 tarih ve 22892 sayılı Resmi Gazete’de çıkarılan “İMKB Vadeli İşlemler Piyasası İşlem ve Üyelikine İlişkin Yönetmelik” ve “İMKB Vadeli İşlemler Piyasası Takas Merkezi Üyelik ve İşlemlerine İlişkin Yönetmelik” ile de hisse senedi, faiz getirili menkul kıymetler, endeks ve diğer finansal göstergeler üzerine vadeli ve opsiyonlu işlemlerin yapılmasına ve takasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. İMKB Vadeli İşlemler Piyasası işlem ve takas esaslarını ve üyeliklerini düzenleyen söz konusu yönetmelikler 23.02.2001 tarih ve 24327 sayılı Resmi Gazete yayımlanan “Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik”in 56. Maddesi ile yürürlükten kaldırılmış, daha sonra yeni yönetmelikler 19.07.2001 tarih ve 24467 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 15 Ağustos 2001 tarihinde Amerikan Doları üzerine vadeli işlem sözleşmeleri, 30 Aralık 2003 tarihinde ise Avro üzerine vadeli işlem sözleşmeleri işlem görmeye başlamıştır (<http://www.borsaistanbul.com> Erişim Tarihi: 13.01.2016).

İMKB Vadeli İşlemler Piyasası 2001 yılında işlem görmeye başlamıştır. 2001 yılında yaşanan finansal kriz nedeniyle bu piyasa organize türev piyasaların oluşmasına katkı sağlayamamıştır” (Yıldırım, 2011:27). 4 Şubat 2005 tarihinde Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası (VOB) faaliyete geçmiştir. Bu tarih itibarıyla İMKB bünyesindeki Vadeli İşlemler Piyasası sona ermiştir. İstanbul Altın Borsası’nda işlem gören altına dayalı vadeli işlem sözleşmeleri de 1 Mart 2006 tarihinde VOB’a devredilmiştir (Apak ve Uyar, 2011:19). İlk başta İMKB bünyesinde faaliyet gösteren VOB, 4 Şubat 2005 tarihinden itibaren İzmir’de anonim şirket vasfıyla ayrı bir borsa olarak hizmet vermeye başlamıştır (Çelik, 2012:37). VOB vadeli işlem ve opsiyon borsası işletmek amacıyla Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuştur. Hissedarları arasında genellikle bankalar bulunmaktadır ve en büyük hissedarı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ’dir (<http://vobarchive.borsaistanbul.com>. Erişim Tarihi:14.01.2016).

Bir sonraki sayfada bulunan şekil 2.4’ te VOB’un 2005-2012 yılları arasındaki işlem hacmi gösterilmektedir. Şekilde de görüldüğü gibi vadeli piyasalardaki işlem hacmi yıllara göre artış eğilimindedir. 2012 yılında 2011’in 0,92 katına ulaştığı görülmektedir.



Şekil 2.4. 2005-2012 yılları arasında VOB'un işlem hacmi (<http://vobarchive.borsaistanbul.com/VOBPortalTur> Erişim tarihi: 15.01.2016)



Şekil 2.5. 2012 yılında dayanak varlık bazında işlem hacminin yüzdesele dağılımı (<http://vobarchive.borsaistanbul.com/VOBPortalTur> Erişim tarihi: 15.01.2016)

Şekil 2.5'te 2012 yılında işlem gören sözleşmelerin dayanak varlıklarının yüzdesele dağılımı görülmektedir. Grafik incelendiğinde 2012 yılında TL cinsinden işlem hacminin en büyük kısmını hisse senedi endeks sözleşmelerinin oluşturduğu görülmektedir.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası (VOB) adı altında 2005 yılından itibaren İzmir merkezli olarak işlem gören vadeli işlem sözleşmeleri, 3 Mayıs 2013 tarihi itibariyle Borsa

İstanbul'un VOB'un %100 hissedarı olması ve VOB-VİOP birleşmesinin ardından VİOP'a transfer olmuştur (<http://www.borsaistanbul.com/data/kilavuzlar/VIOP-Hakkinda-SSS.pdf>, Erişim tarihi:13.01.2016). Böylece, Türkiye'deki tüm vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri VİOP çatısı altında işlem görmeye başlamıştır. Bu birleşme ile birlikte sermaye piyasalarının etkinliği ve verimliliği arttırılmış ve sermaye piyasalarına derinlik kazandırılmıştır.

### **2.2.1. Vadeli işlem ve opsiyon piyasası (VİOP)**

Vadeli işlemler ve opsiyon piyasası (VİOP), Borsa İstanbul bünyesinde işlem gören vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alım satımının gerçekleştiği piyasadır. VİOP'un özellikleri, işleyiş esasları ve VİOP'ta işlem gören sözleşmelerin çeşitleri aşağıdaki bölümde açıklanmıştır.

#### **a. İşlem Esasları**

##### ***1. Pazarlar***

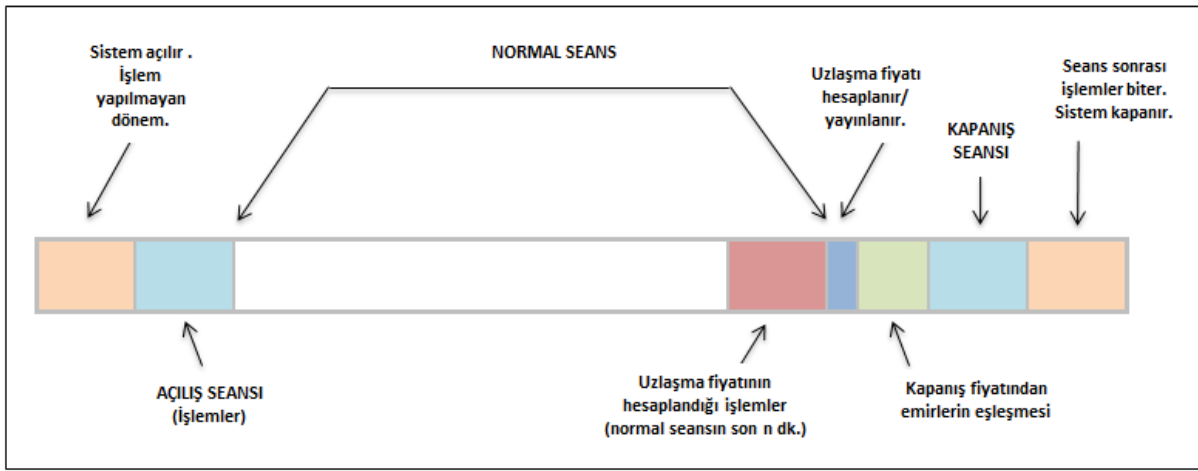
VİOP'ta emirler ana pazar, özel emir pazarı ve özel emir ilan pazarı olmak üzere 3 farklı pazara girilebilmektedir.

- Ana Pazar: Emirlerin gerçekleştiği esas pazardır. VİOP'ta toplam 13 adet ana pazar bulunmaktadır. Bunlar aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir:
  1. Döviz vadeli işlem ana pazarı,
  2. Döviz opsiyon ana pazarı,
  3. Elektrik vadeli işlem ana pazarı,
  4. Emtia vadeli işlem ana pazarı,
  5. Endeks opsiyon ana pazarı,
  6. Endeks vadeli işlem ana pazarı,
  7. Kıymetli madenler vadeli işlem ana pazarı,
  8. Pay opsiyon ana pazarı,
  9. Pay vadeli işlem ana pazarı,
  10. Yabancı endeksler vadeli işlem ana pazarı,
  11. Metal vadeli işlem ana pazarı,
  12. Borsa yatırım fonu vadeli işlem ana pazarı,
  13. Gecelik repo vadeli işlem ana pazarı.

- Özel Emir Pazarı Ve Özel Emir İlan Pazarı: Sözleşmeler için ayrı ayrı tanımlanan ve ana pazarın dışındaki büyük miktarlı emirlerin işlem gördüğü pazarlardır (<http://www.borsaistanbul.com/ürünlerErişim> tarihi:15.01.2016).

ii. Günlük iş akışı ve seans saatleri

Günlük iş akışı; işlem yapılmayan dönem, normal ve tek fiyat seansları (fiyat sabitleme seansları), uzlaşma fiyatının ilanı ve seans sonrası işlemler olarak tanımlanır. Aşağıdaki şekilde günlük iş akışı sıralaması görülmektedir.



Şekil 2.6. VIOP günlük iş akışı ve seans saatleri Erişim (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> tarihi:17.01.2016)

VIOP'ta günlük iş akışının dört aşaması aşağıda maddeler halinde açıklanmıştır.

- İşlem yapılmayan dönem: İşlem sisteminin açıldığı andan normal seans başlangıcına veya açılış seansı olması durumunda bu seansın başlangıcına kadar geçen dönemdir. Bu dönemde işlem sistemi açıktır ama emir girişi ya da işlem gerçekleşmesi mümkün değildir. Üye temsilcileri işlem sistemine bağlanabilir, sorgulama yapabilir, önceki günden kalan tarihli veya iptale kadar geçerli emirleri iptal edebilir ve/veya bunları azaltabilir ve/veya fiyatları daha kötü fiyatlarla değiştirebilir ve toplu emir dosyası oluşturabilir.
- Normal seans: Bu seansta fiyat ve zaman önceliğine dayanılarak çok fiyat sürekli müzayede esasıyla işlemler gerçekleştirilmektedir. Normal seans

saatleri pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri için 09.10-17.40, diğer sözleşmeler için ise 09.10-17.45'tir.

- Fiyat sabitleme seansları: Bu seanslar normal seanstan önce, sonra ya da normal seans içinde bir veya birden fazla sözleşmede ya da pazarda düzenlenebilir. Fiyat sabitleme seanslarının düzenlendiği durumlarda bunların saatleri ve süreleri Borsa İstanbul A.Ş. tarafından duyurulur. Bu seanslarda girilen emirler gerçekleşmezse, seansın bitiminde işlem sistemi tarafından iptal edilir.
- Uzlaşma fiyatının ilanı: İşlem gününe ait uzlaşma fiyatı seans bitimini takiben ilan edilir (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/433>'ten yararlanılarak yazılmıştır, erişim tarihi:17.01.2016).

### iii. İşlem Yöntemleri

Piyasada “çok fiyat sürekli müzayede” ve “tek fiyat” olmak üzere iki farklı işlem yöntemi uygulanmaktadır.

- Çok fiyat sürekli müzayede yöntemi: Bu yöntemde fiyatlar, işlem sistemine iletilen emirlerin fiyat ve zaman aralığı önceliği esasına uygun olarak eşleşmesi sonucu oluşmaktadır. Bu yöntem normal seansta kullanılmaktadır.
- Tek fiyat yöntemi: Bu yöntemde, işlem sistemine iletilen emirler ilan edilen süre boyunca toplanır ve bu sürenin sonunda en yüksek miktarın gerçekleşmesine imkan verecek “denge fiyatı” üzerinden işlemler gerçekleştirilir. Bu yöntem fiyat sabitleme seanslarında kullanılır (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/433>'ten yararlanılarak yazılmıştır. Erişim tarihi:17.01.2016).

### iv. İşlemlerin durdurulması

Piyasada tüm pazardaki işlemler, Borsa Genel Müdürlüğü'nün kararıyla herhangi bir işlem gününde sürekli veya geçici olarak durdurulabilir. İşlemlerin yeniden başlatılması için Borsa Genel Müdürlüğü'nün kararı gereklidir.

Piyasada işlem gören sözleşmelere dayanak teşkil eden bir varlığın spot piyasada işlemlerinin durdurulması veya endeks sözleşmelerinde endeks değerinin hesaplanamaması veya sisteme aktarılamaması ya da veri yayınının yapılamaması halinde, ilgili varlığa dayalı sözleşmeler aynı anda işlem sistemi tarafından otomatik olarak veya Borsa Genel Müdürlüğü kararı ile durdurulabilir. Durdurma işlemi en fazla 5 işlem günü için yapılabilir. 5 işlem gününü aşan durdurma işlemlerinde Yönetim Kurulu tarafından karar alınmaktadır. (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/433>'ten yararlanılarak yazılmıştır, Erişim tarihi:17.01.2016)

## b. Emirler

### i. Emirlerin piyasaya iletilmesi

Emirler piyasa üyeleri tarafından uzaktan erişim noktalarındaki işlem terminallerinden veya emir iletim arayüzleri ile sisteme iletilmektedir. Acil durumlarda telefonla emir iletimi de mümkün olmaktadır.

### ii. Emirlerde hesap numarası girme zorunluluğu

Emirlerin işlem sistemine hesap numarası belirtilerek girilmesi zorunludur. Hesaba emir iletilebilmesi için hesabın Takas Merkezi nezdinde açılmış ve Takas Merkezi tarafından işlem sistemi açılmadan önce Borsaya bildirilmiş olması gerekmektedir. İşlem sisteminde portföy, müşteri, global ve piyasa yapıcı olmak üzere dört tip hesap bulunmaktadır.

### iii. Toplu emir dosyası

Günlük iş akışı içerisinde temsilciler tarafından kullanıcı terminalleri aracılığıyla toplu emir dosyaları hazırlanabilir. Bir toplu emir dosyasında en fazla 50 tane emir bulunabilir. Toplu emir dosyalarındaki emirler tek tek, grup halinde ya da tamamı tek seferde olacak şekilde sisteme iletilebilir.

### iv. Emirlerin eşleşmesinde öncelik kuralları

İşlem sistemine gönderilen emirler ana pazarda fiyat ve zaman önceliğine göre eşleşmektedir. Fiyat önceliği kuralında; daha düşük fiyatlı satım emirleri daha yüksek fiyatlı satım emirlerinden, daha yüksek fiyatlı alım emirleri daha düşük fiyatlı alım emirlerinden önce karşılanmaktadır. Zaman önceliği kuralı fiyat eşitliği halinde uygulanmakta olup, işlem sistemine zaman açısından daha önce gelen emirler önce karşılanmaktadır.

#### v. Emir yöntemleri

Emirlerde limit (LMT), piyasa (PYS) ve kapanış fiyatından (KAP) olarak adlandırılan üç fiyat yönteminden birinin kullanılması zorunludur. Limit yönteminde, belirlenen fiyat seviyesine kadar işlem gerçekleştirilmektedir. Piyasa yönteminde, piyasada bulunan en iyi fiyatlı emirden başlayarak işlem yapılmaktadır. Son olarak kapanış fiyatından yönteminde işlemler gün sonunda ilan edilen uzlaşma fiyatı üzerinden gerçekleştirilmektedir.

#### vi. Emir türleri

Emir yöntemi belirlendikten sonra dört emir türü arasından biri seçilmektedir. Bu emir türleri “kalanı pasife yaz”, “gerçekleşmezse iptal et”, kalanı iptal et” ve “şarta bağlı” türleridir.

#### vii. Strateji emirleri

İki ya da daha fazla emirden oluşan ve belirli bir alım satım stratejisi içeren emir grubu strateji emirleri olarak adlandırılmaktadır. “Hepsi veya hiçbiri”, “biri diğerini iptal eder” ve “biri diğerini aktive eder” olarak adlandırılan üç farklı strateji emri bulunmaktadır.

#### viii. Emir süreleri

- Seans emri: Sadece girildiği seansta geçerlidir. Seans sonuna kadar eşleşmeyen emirler işlem sistemi tarafından otomatik olarak iptal edilir.
- Günlük emir: Girildiği günde geçerlidir. Gün sonuna kadar eşleşmezse işlem sistemi tarafından otomatik olarak iptal edilir.
- İptale kadar geçerli emir: Girildiği seanstan iptal edilene kadar geçerlidir.
- Tarihli emir: İşlem sistemine girilirken belirtilen tarihe kadar geçerlidir. (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/433>'ten yararlanılarak yazılmıştır. Erişim tarihi:17.01.2016)

#### ix. Maksimum emir büyüklükleri

İşlem sistemi tarafından emir girişinde fiyat ve miktar kontrolü yapılmaktadır. Piyasada uygulanan minimum ve maksimum emir büyüklükleri aşağıdaki çizelgelerde yer almaktadır.

Çizelge 2.3. Pay senedi sözleşmelerinde emir büyüklükleri (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi:17.01.2016)

| Pazar  | Dayanak Varlık Seans Kapanış Fiyatı <25 TL | Dayanak Varlık Seans Kapanış Fiyatı >=25 TL |
|--|--|---|
| Ana Pazar (Minimum Emir Miktarı)                         | 1  | 1   |
| Ana Pazar (Maksimum Emir Miktarı)                        | 5 000                                      | 2 500                                       |
| Özel Emir ve Özel Emir İlan Pazarı Minimum Emir Miktarı  | 5 000                                      | 2 500                                       |
| Özel Emir ve Özel Emir İlan Pazarı Maksimum Emir Miktarı | 10 000                                     | 5 000                                       |

Pay senedi sözleşmelerindeki emir büyüklükleri Çizelge 2.3'te gösterilmektedir. Ana pazardaki minimum ve maksimum emir miktarları incelendiğinde; minimum emir miktarının dayanak varlığın seans fiyatına bağlı olmaksızın 1 olarak belirlendiği görülmektedir. Ana pazardaki maksimum emir miktarı ise dayanak varlığın seans fiyatına göre değişmektedir ve bu fiyat 25 TL'nin altında ise 5 000, 25 TL'ye eşit ve büyükse 2 500 olarak belirlenmiştir. Özel emir ve özel emir ilan pazarlarındaki minimum emir miktarları, ana pazardaki maksimum emir miktarları ile aynıdır. Söz konusu pazarlardaki maksimum emir miktarları ise dayanak varlık seans kapanış fiyatı 25 TL'den küçükse 10 000; 25 TL'ye eşit ve büyükse 5 000 olarak belirlenmiştir.

Çizelge 2.4. Endeks, döviz, altın, baz yük elektrik ve diğer sözleşmelerde emir büyüklükleri (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi:17.01.2016)

| Pazar  | Endeks Sözleşmeleri | Mini Endeks Sözleşmeleri | Döviz ve Dolar/Ons Altın Sözleşmeleri | Altın Sözleşmeleri | Baz Yük Elektrik Sözleşmeleri | Diğer Sözleşmeler |
|--|---------------------|--------------------------|---------------------------------------|--------------------|-------------------------------|-------------------|
| Ana Pazar (Minimum Emir Miktarı)                         | 1                   | 1                        | 1                                     | 1                  | 1                             | 1                 |
| Ana Pazar (Maksimum Emir Miktarı)                        | 2 000               | 200 000                  | 5 000                                 | 500 000            | 100                           | 2 000             |
| Özel Emir ve Özel Emir İlan Pazarı Minimum Emir Miktarı  | 2 000               | 200 000                  | 5 000                                 | 500 000            | 100                           | 2 000             |
| Özel Emir ve Özel Emir İlan Pazarı Maksimum Emir Miktarı | 4 000               | 400 000                  | 10 000                                | 1 000 000          | 4 000                         | 4 000             |



Çizelge 2.4'te sözleşmelerin türlerine göre ana pazardaki ve özel emir ve özel emir ilan pazarındaki minimum ve maksimum emir miktarları görülmektedir. Ana pazardaki minimum emir miktarının bütün sözleşmeler için 1 olduğu görülmektedir. Maksimum emir miktarları ise sözleşme türlerine göre değişiklik göstermektedir. Benzer olarak özel emir ve özel emir ilan pazarındaki minimum ve maksimum emir miktarları da sözleşme türlerine göre farklılık göstermektedir. Bu miktarlarla ilgili detaylı bilgiler Çizelge 2.4.'te gösterilmiştir.

### c. Sözleşmeler ve sözleşme unsurları

VİOP'ta işlem görecek sözleşmelerin unsurları Borsa İstanbul A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından belirlenmektedir ve SPK tarafından onaylanarak geçerli hale gelmektedir. Piyasada işlem görecek sözleşmelerin unsurları ve kodları Borsa İstanbul A.Ş. tarafından ilan edilmektedir. Vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu bulunmaktadır. Sözleşme kodları sözleşme türü, dayanak varlık kodu, mini sözleşme bilgisi kodu, vade tarihi, sözleşme büyüklüğünün standart olup olmadığı ve sıra numarası bilgisini içermektedir.

VİOP'ta işlem gören sözleşmeler aşağıda özellikleriyle birlikte anlatılmıştır.

- Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Borsa İstanbul pay piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylardır. Bir adet standart sözleşme, dayanak varlığa ait 100 adet payı temsil eder. Dayanak varlığın fiyat ve miktarını etkileyecek bedelli/bedelsiz sermaye artırımını, temettü ödemesi (temettü verimi  $>10\%$  ise), birleşme ve benzeri durumlarda (özsermaye halleri), Borsa tarafından sözleşmelerde fiyat ve/veya çarpan değişikliği yapılması halinde, sözleşme büyüklüğü standart sözleşme büyüklüğünden farklı belirlenebilir. Bu gibi durumlarda aynı dayanak varlık üzerine, "sözleşme büyüklüğü standart" ve "sözleşme büyüklüğü standart olmayan" olmak üzere farklı sözleşmeler işlem görebilir (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013) Bu sözleşmelerin detaylı özellikleri ile ilgili tablo Ek 1'de bulunmaktadır.

- BIST 30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Hesaplama yöntemi olarak BIST-30 hisse senedi fiyat endeksini kullanan sözleşmelerdir. Dayanak varlıkları BIST30 fiyat endeksi olan sözleşmelerin, dayanak varlıkları endeks değerinin 1000'e bölünmüş hali olup, her bir endeks vadeli işlem sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 100 adet dayanak varlığı temsil etmektedir. Bu sözleşmelerin detaylı özellikleri ile ilgili tablo Ek 1'de bulunmaktadır (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013).

- DolarTL Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Dayanak varlıkları Türk Lirası / ABD doları kuru olan sözleşmelerdir. Bu sözleşmelerin büyüklükleri 1.000 ABD doları olup vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık aylarıdır. DolarTL vadeli işlem sözleşmelerinin detaylı özellikleri Ek 1'de bulunmaktadır (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013).

- EuroTL Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Dayanak varlıkları Türk Lirası/Euro kuru olan sözleşmelerdir. Sözleşme büyüklükleri 1.000 Euro olan EuroTL vadeli işlem sözleşmelerinin vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralıktır.

Bu sözleşmelerin detaylı özellikleri Ek 1’de bulunmaktadır. (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013)

- EUR/USD Çapraz Kuru Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Dayanak varlıkları Euro/Amerikan (ABD) Doları çapraz kuru olan vadeli işlem sözleşmeleridir. Sözleşme büyüklükleri 1.000 Euro olup vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık aylarıdır (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013). Bu sözleşmelerin detaylı özellikleri Ek 1’de bulunan tabloda görülmektedir.

- Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Altın Vadeli İşlem Sözleşmelerinin dayanak varlıkları saf altın olup, sözleşme büyüklükleri 1 gram’dır. Vade ayları diğer sözleşmelerde olduğu gibi Şubat, Nisan, Haziran, Ekim ve Aralık aylarıdır (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013). Bu sözleşmelerin detaylı özelliklerini içeren tablo Ek-1’de bulunmaktadır.

- Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Dayanak varlığı saf altın olan bu tip sözleşmelerin sözleşme büyüklükleri 1 ons altındır. Vade ayları diğer sözleşmelerde olduğu gibi Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık aylarıdır. Dolar/Ons altın vadeli işlem sözleşmelerinin detaylı özelliklerinin bulunduğu tablo Ek-1’de verilmiştir.

- EgePamuk Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Bu tür sözleşmelerin dayanak varlıkları ege standart 1 baz kalite pamuktan oluşmaktadır. Sözleşme büyüklükleri 1.000 kg olan EgePamuk Vadeli İşlem Sözleşmeleri’nin vade ayları diğer sözleşmelerden farklı olarak Mart, Mayıs, Temmuz, Ekim ve Aralık aylarıdır. Sözleşmenin detaylı özelliklerini içeren tablo Ek’ler bölümünde bulunmaktadır.

- Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri : Bu sözleşmelerin dayanak varlıkları Anadolu kırmızı sert kalite buğdaydan oluşmaktadır. Sözleşme büyüklükleri 5.000 kg olup vade ayları Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Aralık aylarıdır” (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013).Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmelerinin diğer özellikleri Ek-1’de bulunan tabloda görülmektedir.

- Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Baz Yük Vadeli İşlem sözleşmelerinin dayanak varlıkları vade ayının her bir saati için piyasa üreticisi tarafından açıklanan kısıtsız piyasa takas fiyatından hesaplanan baz yük elektrik fiyatının basit aritmetik ortalamasıdır. Sözleşme büyüklüğü vade ayındaki saat sayısı ile 0,1MWh’nin çarpımından elde edilen sonuçtur. Sözleşme büyüklüğü vade ayındaki gün sayısına ve yaz saati kış saati uygulamasında göre değişkenlik göstermektedir. Kış saatinden yaz saatine geçiş yapılan gün için saat sayısı 23, yaz saatinden kış saatine geçiş yapılan gün için ise saat sayısı 25 olarak uygulanmaktadır. Vade ayları aynı anda içinde bulunulan ay ve takip eden 15 ay olmak üzere toplam 16 aydır (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013). Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinin detaylı özellikleri Ek-1’de bulunan tabloda yer almaktadır.

- Gecelik Repo Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Aylık ve üç aylık gecelik repo oranı vadeli işlem sözleşmeleri olmak üzere iki çeşidi bulunmaktadır. Dayanak varlık ve vade ayları dışında bu sözleşmelerin özellikleri benzerlik göstermektedir. Aylık Repo Vadeli İşlem Sözleşmeleri için dayanak varlık Borsa İstanbul Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarında gerçekleşen aynı gün valörlü gecelik miktar ağırlıklı ortalama basit

faiz oranının aylık bileşik ortalamasıdır. Üç Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmelerinde ise bu oranın üç aylık bileşik ortalamasıdır. Aylık sözleşmeler için vade ayları yılın tüm ayları iken, üç aylık sözleşmeler için vade ayları Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarıdır” (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013).

- Pay Opsiyon Sözleşmeleri: Dayanak varlıkları Borsa İstanbul pay piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylardan oluşan, alım veya satım opsiyonlarını içeren ve sözleşme ile tanınan hakkın vade sonuna kadar kullanılabilirdiği sözleşmelerdir. Sözleşme büyüklükleri dayanak varlığa ait 100 adet payı temsil etmektedir (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013). Sözleşmelerin özellikleri detaylı olarak Ek-1’de bulunan tabloda yer almaktadır.

- BIST 30 Endeks Opsiyon Sözleşmeleri: Dayanak varlığı BIST 30 fiyat endeksinden oluşan Avrupa tipi opsiyonlardır. Opsiyon sınıfları alım ve satım opsiyonları olabilir. Dayanak varlıkları endeks değerinin 1000’e bölünmüş halidir. Her bir endeks opsiyon sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 100 adet varlığı temsil etmektedir (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013). BIST 30 Endeks Opsiyon Sözleşmelerinin detaylı özelliklerini içeren tablo Ek-1’de bulunmaktadır.

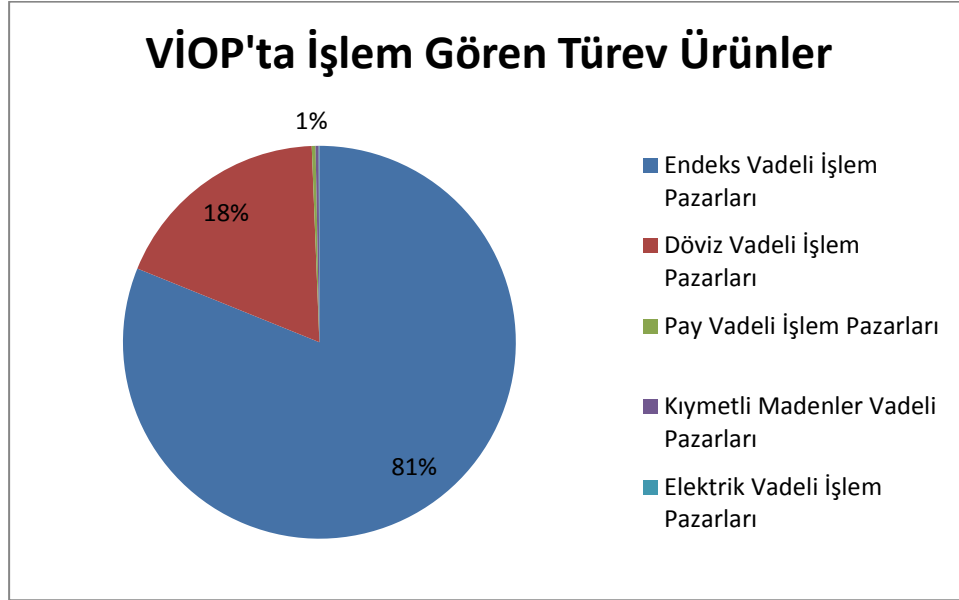
- DolarTL Opsiyon Sözleşmeleri: Dayanak varlıkları Türk Lirası / ABD Dolar kuru olan sözleşmeler alım ve satım opsiyonlarından oluşmaktadır. Sözleşme büyüklükleri 1.000 ABD Doları olup vade ayları yılın tüm aylarıdır. (VİOP İşleyiş Esaslar Genelgesi, 2013). DolarTL Opsiyon Sözleşmelerinin detaylı özelliklerini içeren tablo Ek-1’de bulunmaktadır.

- Mini Endeks Opsiyon Sözleşmeleri: Bu tür opsiyon sözleşmelerinin dayanak varlıkları BIST 30 fiyat endeksidir. Sözleşme büyüklükleri endeks değerinin 1.000’e bölünmüş halidir ve her bir endeks opsiyon sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 1 adet dayanak varlığı tespit etmektedir. Mini Endeks Opsiyon Sözleşmelerinin ayrıntılı özellikleri Ek-1’de bulunmaktadır.

VİOP’ta işlem gören sözleşmelerin 2015 yılı için TL bazında işlem hacimlerini gösteren tablo ve yüzdelerini içeren grafik aşağıda yer almaktadır.

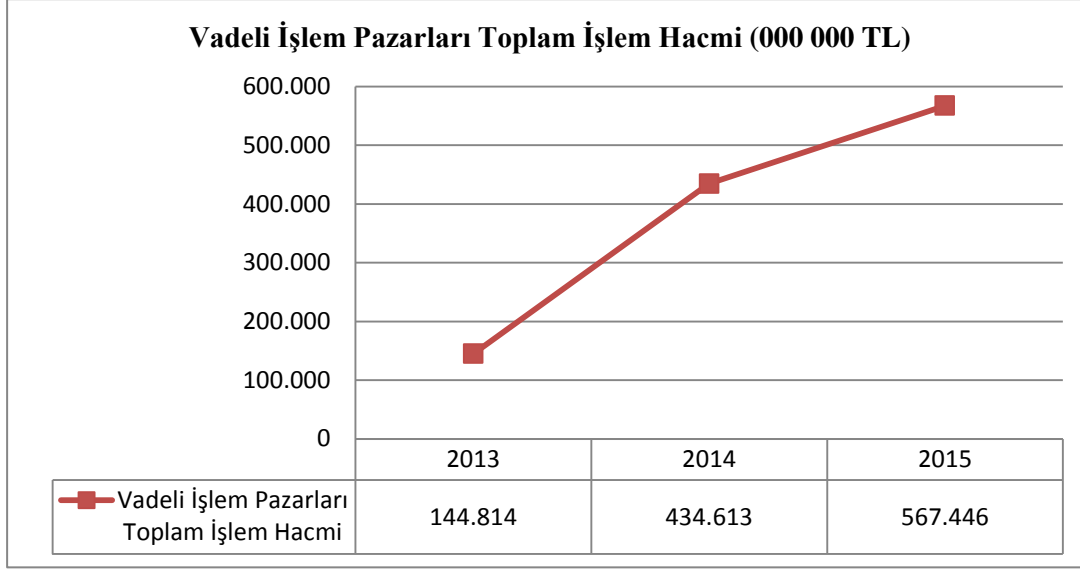
Çizelge 2.5. VİOP'ta işlem gören sözleşmelerin TL bazında işlem hacimleri (<http://www.borsaistanbul.com>'dan indirilen verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 17.01.2016

| Pazar Türü                               | İşlem hacmi (TL, 2015) | Yüzde (%)  |
|--|------------------------|------------|
| Endeks Vadeli İşlem Pazarları            | 460 307 059 368        | 81         |
| Döviz Vadeli İşlem Pazarları             | 103 608 640 564        | 18         |
| Pay Vadeli İşlem Pazarları               | 1 751 850 334          | 0,31       |
| Kıymetli Madenler Vadeli Pazarları       | 1 463 283 342          | 0,26       |
| Elektrik Vadeli İşlem Pazarları          | 301 114 631            | 0,05       |
| Borsa Yatırım Fonu Vadeli İşlem Pazarı   | 14 194 830             | 0,003      |
| Metal Vadeli İşlem Pazarları             | 20 294                 | 0,000004   |
| Yabancı Endeksler Vadeli İşlem Pazarları | 0                      | 0          |
| <b>TOPLAM</b>                            | <b>567 446 163 363</b> | <b>100</b> |

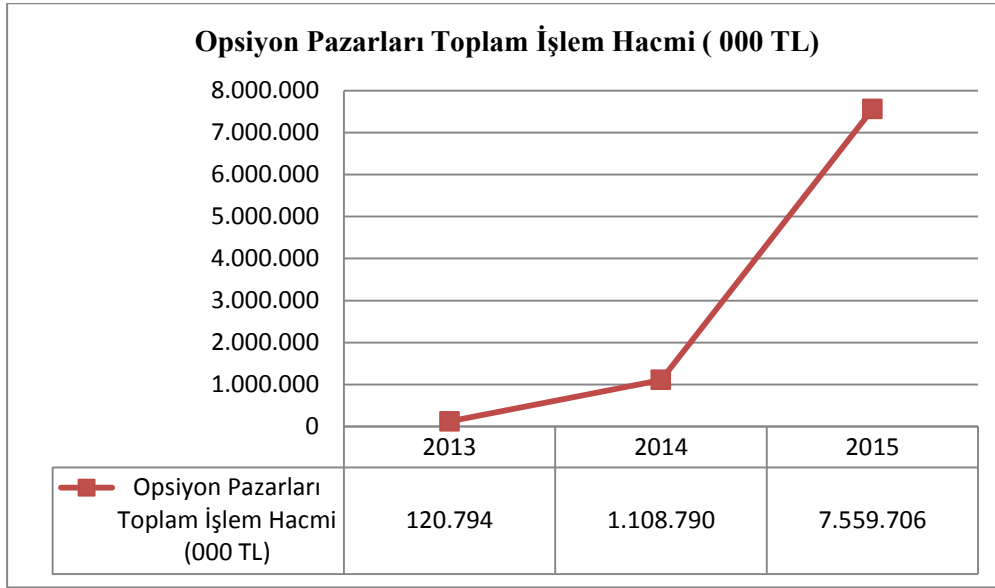


Şekil 2.7. VİOP'ta işlem gören sözleşmelerin işlem hacmi yüzdeleri (<http://www.borsaistanbul.com>'dan indirilen verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 17.01.2016)

Çizelge ve şekil incelendiğinde vadeli piyasalarda 2015 yılında en çok işlem gören sözleşmelerin endeks vadeli işlem sözleşmeleri olduğu görülmektedir. En çok işlem gören ikinci sözleşmeler ise döviz vadeli işlem sözleşmeleridir.



Şekil 2.8. VİOP vadeli işlem pazarları toplam işlem hacmi (<http://www.borsaistanbul.com>'da bulunan verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 15.01.2016)



Şekil 2.9. VİOP opsiyon pazarları toplam işlem hacmi (<http://www.borsaistanbul.com>'dan indirilen verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır Erişim tarihi: 15.01.2016)

Yukarıda bulunan şekil 2.9'da vadeli işlem pazarlarının 2013-2015 yılları arasındaki TL bazında toplam işlem hacimleri görülmektedir. Grafik incelendiğinde vadeli işlem pazarlarının büyüme eğiliminde olduğu görülmektedir. İşlem hacmi 2014 yılında 2013 yılına göre %200 artış göstermiştir. 2013 yılında Borsa İstanbul VOB'un %100 hissedarı olmuş ve VOB-VİOP birleşmesinin ardından Türkiye'deki tüm vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri VİOP çatısı altında işlem görmeye başlamıştır. Böylece sermaye piyasalarında verimlilik ve

etkinlik artmış ve piyasa katılımcılarına daha geniş bir piyasaya erişme imkanı sağlanmıştır. 2014 yılında görülen artışta bu gelişmelerin ve yeniliklerin etkisi olduğu söylenebilir. 2015 yılına bakıldığında, sözleşmelerin işlem hacimlerini bir önceki yıla göre %31 arttığı görülmektedir. Şekil 2.9’da bulunan opsiyon pazarlarına ilişkin grafik incelendiğinde de benzer şekilde artış eğilimi olduğu görülmektedir. Opsiyon pazarları TL bazında toplam işlem hacminin 2014 yılında bir önceki senenin 9 katı büyüklüğü ulaştığı; yine 2015’te de 2014 yılındaki işlem hacminin 7 katına ulaştığı görülmektedir.

#### d. Risk yönetimi ve teminatlandırma esasları

VİOP’ta risk yönetimi, Takasbank tarafından “işlem sonrası risk yönetimi (SPAN)” ve “emir öncesi risk yönetimi” olmak üzere iki farklı şekilde yapılmaktadır. İşlem sonrası risk yönetiminde, piyasada gerçekleşen işlemler eş zamanlı olarak Takasbank tarafından pozisyona dönüştürülmektedir. Pozisyonu güncellenen hesaplar için başlangıç teminatı hesaplanmaktadır. Her hesap için “bulunması gereken teminat değeri” hesaplanır ve bu değer %75’i sürdürme seviyesi olarak dikkate alınır. Takasbank bu oranın altında kalmamak şartı ile üyeler bazında farklı teminat oranları belirleyebilir. Risk oranı, sürdürme seviyesi teminat tutarının toplam teminat ve geçici kar/zarar toplamına bölünmesi ile elde edilir. Risksizden riskliye doğru 0,1,2 ve 3 olmak üzere dört farklı risk seviyesi bulunmaktadır. Risk seviyesinin 1 veya 2 olması durumu uyarı niteliğinde olup, riskli hesap statüsüne yaklaşıldığını göstermektedir. Risk seviyesi 3 olan hesaplar ise riskli hesap statüsündedir (Takasbank Türev Araçlar Prosedürü, Erişim tarihi: 22.01.2016).

Risk seviyesi ve risk oranları aşağıdaki çizelgede bulunmaktadır.

Çizelge 2.6. Risk seviyesi sınıflandırması (<https://www.takasbank.com.tr> Erişim tarihi: 22.01.2016)

| Risk Seviyesi | Risk Oranı             |
|---------------|------------------------|
| 0             | risk oranı <=%75       |
| 1             | %90>=risk oranı > %75  |
| 2             | %100>=risk oranı > %90 |
| 3             | risk oranı > %100      |

Teminat hesabı bakiyesi sürdürme teminatı seviyesine veya daha altına düştüğünde, bakiyenin tekrar başlangıç seviyesine yükseltilmesi istenmektedir. Bu durum “teminat tamamlama çağrısı” olarak adlandırılmaktadır (<http://www.borsaistanbul.com>. Erişim tarihi: 22.01.2016).

Emir öncesi risk yönetimi ise, riskli durumdaki saklama hesaplarına bağlı işlem hesaplarından emir verilmesi durumunda kullanılmaktadır. Bu durumda emir farklı bir kod ile sisteme alınarak risk oranını arttırıp arttırmadığının kontrolü için Takasbank’a

gönderilmektedir. Risk oranını ya da bulunması gereken teminat değerini arttırmayan emirler Takasbank'ın onayı doğrultusunda VİOP işlem sistemine kabul edilmektedir (Takasbank Türev Araçlar Prosedürü, Erişim tarihi: 22.01.2016).

VİOP'ta yeni bir pozisyon açılması durumunda, bulundurulması gereken teminatın en az %50'sinin nakit Türk Lirası'ndan oluşması gerekmektedir. Başka bir ifade ile, teminatın tamamının nakit olarak yatırılması gerekmemektedir (<http://www.borsaistanbul.com>. Erişim tarihi: 22.01.2016).

İşlem teminatı yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla kullanılacak varlıklar nakit ve nakit dışı olarak ikiye ayrılmaktadır. TL haricindeki diğer varlıklar nakit dışı olarak kabul edilmektedir. İşlem teminatı yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla kullanılacak varlıklar aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

- Nakit Türk Lirası
- Konvertibl döviz
- Devlet iç borçlanma senedi
- BIST 30 endeksinde bulunan pay senetleri
- Yatırım fonu katılma belgesi
- T.C. Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Anonim Şirketi tarafından ihraç edilen kira sertifikaları
- Borsalarda işlem gören standartta altın (Takasbank Türev Araçlar Prosedürü, Erişim tarihi: 22.01.2016).

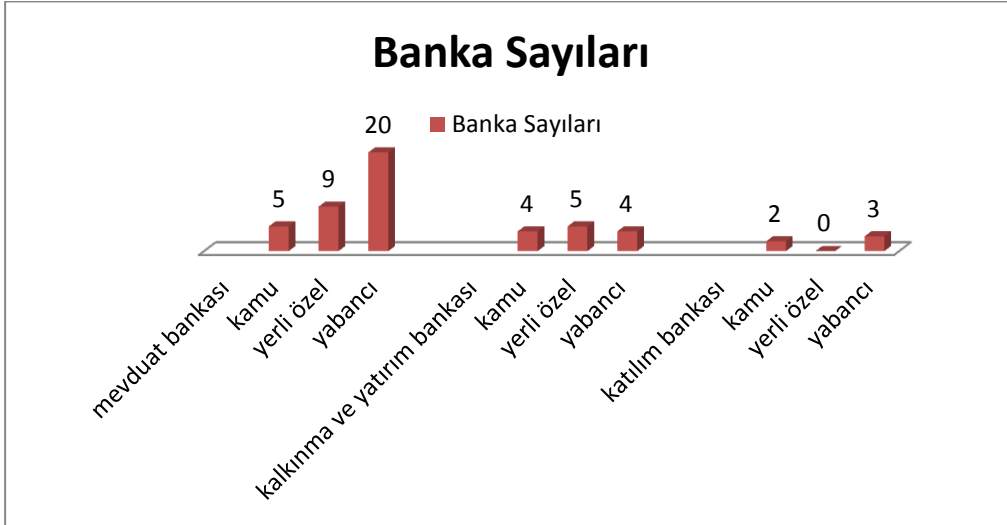




### 3. TÜREV ÜRÜNLERİN KALKINMA VE YATIRIM BANKALARINDA KULLANIMI

#### 3.1. Türk Bankacılık Sektörü Hakkında Genel Bilgi

Bankacılık sektöründe Aralık 2015 tarihi itibarıyla 34 adet mevduat bankası, 13 adet kalkınma ve yatırım bankası ve 5 adet katılım bankası olmak üzere toplam 52 banka bulunmaktadır (Türkiye’de bankacılık sektörü, <http://www.tbb.org.tr/> Erişim tarihi: 07.02.2016). “Mevduat bankası, kendi nam ne hesabına mevduat kabul eden ve kredi kullandıran kuruluşlar olarak tanımlanmaktadır. Kalkınma ve yatırım bankaları mevduat ve katılım fonu kabul etme dışında; kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösterirler. Katılım bankaları ise özel ve cari katılma hesapları yoluyla fon toplamakta ve kredi kullandırmaktadır”(Bankacılık kanunu, md.3 <http://www.bddk.org.tr/>. Erişim tarihi: 17.02.2016). Aşağıda bulunan Şekil 3.1’de Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankalar türlerine ve sermaye yapılarına göre sınıflandırılarak gösterilmiştir.



Şekil 3.1. Türk Bankacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren Banka Sayıları (BDDK Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri raporundan yararlanılarak hazırlanmıştır)

Türk bankacılık sektörü hakkında genel bilgi verilmesi amacıyla bilanço kalemleri ve bilanço dışı kalemlerle ilgili bilgilere çizelge 3.1 ve çizelge 3.2’de yer verilmiştir.

Çizelge 3.1. Türk bankacılık sektörünün bilanço yapısı(<https://www.bddk.org.tr> adresindeki Eylül 2015 verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 17.02.2016)

| VARLIKLAR                     | Tutar        | Yüzde Değişim (%) |                     |
|-------------------------------|--------------|-------------------|---------------------|
|                               | Milyar (TL)  | Bir Önceki Çeyrek | Bir Önceki Yıl Sonu |
| Nakit Ve Benzeri Kalemler     | 173          | 23,8              | 39,9                |
| Zorunlu Karşılıklar           | 222          | 12,5              | 29,1                |
| Krediler                      | 1 482        | 6                 | 19,5                |
| Takipteki Alacaklar (Brüt)    | 45           | 7,9               | 23,1                |
| Menkul Değerler               | 322          | 2,8               | 6,6                 |
| Diğer Aktifler                | 197          | 12,7              | 26,3                |
| <b>TOPLAM AKTİFLER</b>        | <b>2 396</b> | <b>7,8</b>        | <b>20,2</b>         |
| YÜKÜMLÜLÜKLER                 | Tutar        | Yüzde Değişim (%) |                     |
|                               | Milyar (TL)  | Bir Önceki Çeyrek | Bir Önceki Yıl Sonu |
| Mevduat                       | 1 269        | 8,7               | 20,6                |
| Bankalara Borçlar             | 377          | 11,5              | 28,6                |
| Repo İşlemleri                | 151          | -1,9              | 9,8                 |
| İhraç Edilen Menkul Kıymetler | 104          | 4                 | 16,7                |
| Özkaynaklar                   | 247          | 1,4               | 6,6                 |
| Diğer Yükümlülükler           | 247          | 12,7              | 30,4                |
| <b>TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER</b>   | <b>2 396</b> | <b>7,8</b>        | <b>20,2</b>         |

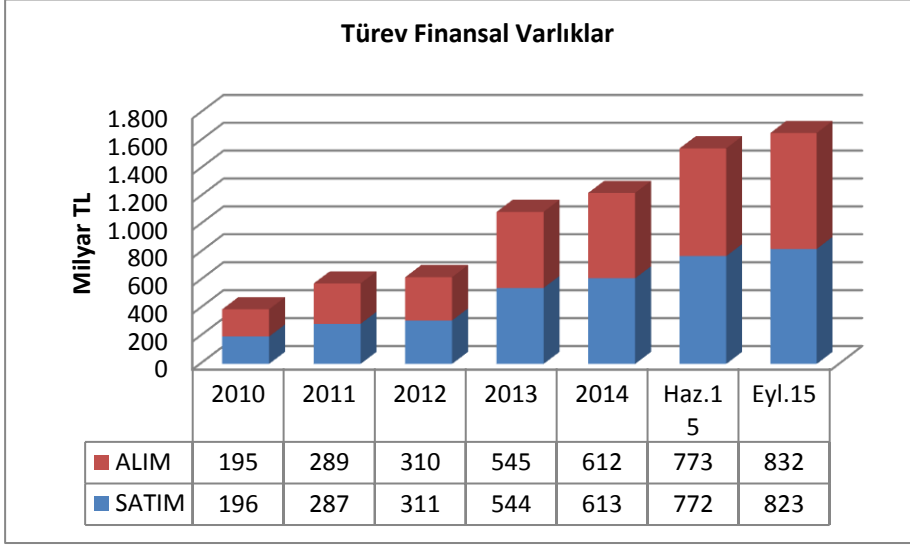
Çizelge 3.2. Türk bankacılık sektörü bilanço dışı kalemler(<https://www.bddk.org.tr> adresindeki Eylül 2015 verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 17.02.2016)

| BİLANÇO DIŞI KALEMLER             | Tutar       | Yüzde Değişim (%) |                     |
|-----------------------------------|-------------|-------------------|---------------------|
|                                   | Milyar (TL) | Bir Önceki Çeyrek | Bir Önceki Yıl Sonu |
| Gayrinakdi Kredi Ve Yükümlülükler | 476         | 10,2              | 24                  |
| Taahhütler                        | 2 155       | 0,4               | 25,6                |
| -Türev Finansal Varlıklar         | 1 654       | 7,1               | 35,1                |
| -Diğer Taahhütler                 | 501         | -16,8             | 1,8                 |

Çizelge 3.2 incelendiğinde Türk bankacılık sektörünün aktif büyüklüğünün Eylül 2015 itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre %20,2 arttığı görülmektedir. Benzer olarak Çizelge 3.1’de yer alan bilanço dışı kalemler incelendiğinde, Eylül 2015 döneminde gayrinakdi kredilerin %24 ve türev finansal varlıkların %35,1 arttığı anlaşılmaktadır.

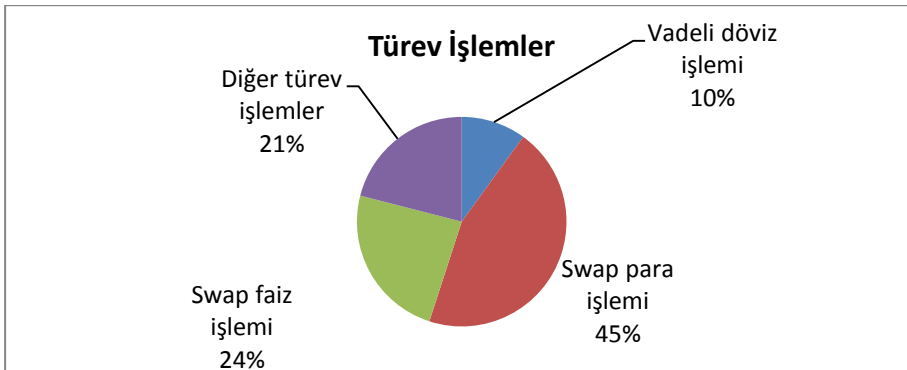
### 3.2. Türk Bankacılık Sektöründe Türev Ürünlerin Kullanımı

Türk bankacılık sektöründe türev ürünlerin kullanımı son yıllarda artış göstermiştir. Bu bölümde bankacılık sektöründeki türev finansal varlıkların alım satım tutarları ve kullanım oranları incelenmiş; banka gruplarınca gerçekleştirilen türev işlemlerin dağılımına yer verilmiştir. Bunlara ek olarak türev işlemlerin gerçekleştirildikleri para birimlerine göre ve karşı taraf bazında dağılımı grafik ve tablolarla açıklanmıştır.



Şekil 3.2. 2010-2015 yılları arasında türev finansal varlıkların alım satım tutarları (<https://www.bddk.org.tr> adresindeki Eylül 2015 verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 17.02.2016)

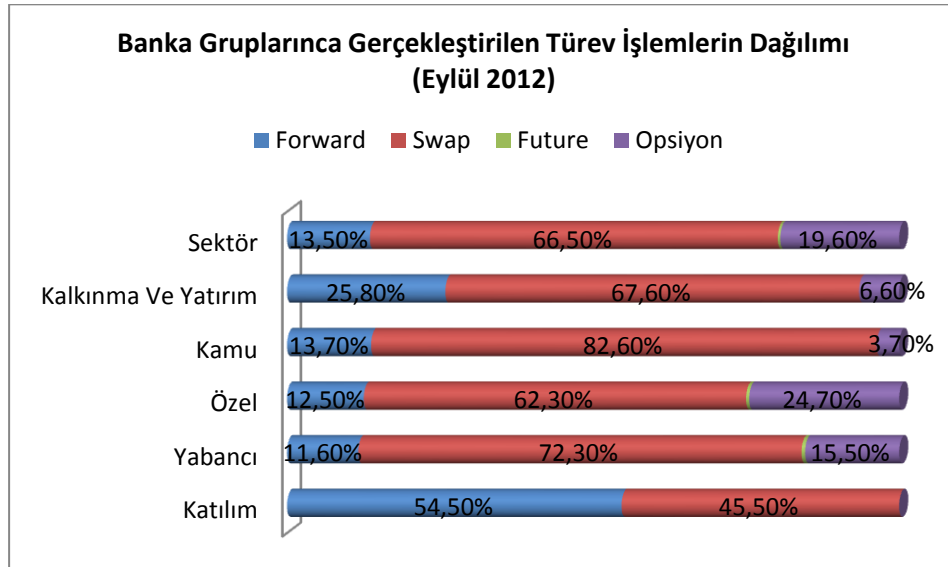
Şekil 3.2 incelendiğinde, Eylül 2015 dönemi itibariyle türev araçların alım tutarının 832 milyar TL, satım tutarının ise 823 milyar TL olduğu görülmektedir. Yıllara göre incelendiğinde de alım ve satım tutarlarının artış eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.



Şekil 3.3. Türk bankacılık sisteminde kullanılan türev araçların çeşitlerine göre dağılımı (<https://www.bddk.org.tr> adresindeki Eylül 2015 verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 17.02.2016)

Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların türev ürün kullanımları incelendiğinde, Eylül 2015 verilerine göre en fazla para swapı işlemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Bu işlemleri, kullanım yüzdelerine göre sırasıyla faiz swapı ve döviz vadeli işlem sözleşmeleri izlemektedir.

BDDK tarafından 2012 yılında hazırlanan kur riski değerlendirme raporu incelendiğinde ise Eylül 2012 itibarıyla bankacılık sektöründe gerçekleştirilen türev sözleşmelerin %66,5'ini swap sözleşmelerinin, %19,6'sını opsiyon sözleşmelerinin ve %13,5'ini forward sözleşmelerin oluşturduğu görülmektedir (BDDK Kur Riski Değerlendirme Raporu, Erişim tarihi: 10.01.2016). BDDK'nın Eylül 2015'te yayınladığı veriler ile 2012 verileri karşılaştırıldığında swap ve opsiyon sözleşmelerin payının arttığı, forward sözleşmelerinin payının azaldığı anlaşılmaktadır.



Şekil 3.4. Banka gruplarının gerçekleştirilen türev işlemlerin dağılımı (BDDK Kur Riski Değerlendirme Raporu, Erişim tarihi: 10.01.2016)

Şekil 3.4'te türev işlemlerin gerçekleştirilen banka türlerine göre dağılımı gösterilmektedir. Türk bankacılık sektöründe Eylül 2012 dönemi itibarıyla türev işlem hacminin %58,7'si özel bankalar tarafından %30,5'i ise yabancı bankalar tarafından gerçekleştirilmiştir. Kamu bankalarında en çok işlem gören türev ürünler %82,6'lık oranla swap sözleşmeleridir. Katılım bankalarında ise en çok işlem gören türev ürünler %54,5'lik oranla forward sözleşmeleridir. Opsiyon sözleşmelerinin %98,1'i özel ve yabancı bankalar tarafından gerçekleştirilmiştir. Benzer olarak sektör payı en düşük olan futures sözleşmelerinin de %66,3'ü yabancı bankalar tarafından, %33,7'si ise özel bankalar tarafından akdedilmiştir. Bu bilgilerin ışığında bankacılık sektöründe en fazla kullanılan türev sözleşmelerin swap sözleşmeleri olduğu anlaşılmaktadır.

Türk bankacılık sektörü kur riski değerlendirme raporuna göre; Eylül 2012 itibariyle sektörde gerçekleştirilen türev işlemlerin %90,7'si alım satım amaçlı, %9,3'ü ise riskten korunma amaçlı yapılan işlemlerden oluşmaktadır. Riskten korunma amaçlı yapılan işlemlerin tamamı swap sözleşmelerinden oluşmaktadır. Bu amaçla yapılan swap sözleşmelerinin %36,1'i gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı işlemlerdir ve uzun vadeli ve sabit faizli konut ve diğer bireysel krediler ile devlet tahvilleri ve eurobondlardan kaynaklanan rayiç değer riski için yapılmaktadır. Nakit akış riskinden korunma amaçlı yapılan işlemler, riskten korunma amaçlı yapılan işlemlerin %63,9'unu oluşturmaktadır. Bu işlemler kısa vadeli mevduat ve repo işlemleri, değişken faizli yurtdışından temin edilen sendikasyon kredileri ile ihraç edilen menkul kıymetler için kullanılmaktadır (<http://www.bddk.org.tr/> Erişim tarihi: 10.01.2016).

Çizelge 3.3. Türev işlemlerin para birimlerine göre dağılımı (Türk bankacılık sektörü eylül 2012 kur riski değerlendirme raporu verilerinden faydalanarak hazırlanmıştır <http://www.bddk.org.tr/> Erişim tarihi: 10.01.2016)

| Bin USD | Para Birimi          | Forward           | Swap               | Future         | Opsiyon           | Diğer          | Toplam             | Pay (%)    |
|---------|----------------------|-------------------|--------------------|----------------|-------------------|----------------|--------------------|------------|
| AED     | BAE Dirhamı          | 50                | 0                  | 0              | 0                 | 0              | 50                 | 0          |
| AUD     | Avustralya Doları    | 16 715            | 52 993             | 0              | 28 809            | 4 681          | 103 198            | 0,1        |
| CAD     | Kanada Doları        | 10 428            | 60 728             | 0              | 2 519             | 5 228          | 78 903             | 0          |
| CHF     | İsviçre Frangı       | 133 650           | 564 047            | 0              | 134 279           | 119            | 832 095            | 0,4        |
| CNY     | Çin Yuanı            | 974               | 0                  | 0              | 0                 | 0              | 974                | 0          |
| DGR     | Diğer                | 408               | 37                 | 0              | 401               | 0              | 846                | 0          |
| DKK     | Danimarka Kronu      | 108               | 91 822             | 0              | 0                 | 0              | 91 930             | 0          |
| EUR     | Avrupa Para Birimi   | 6 442 857         | 22 984 788         | 14 420         | 9 176 112         | 57 113         | 38 675 290         | 19,9       |
| GBP     | İngiliz Paundu       | 583 396           | 2 379 181          | 0              | 571 005           | 8 544          | 3 542 126          | 1,8        |
| JPY     | Japon Yeni           | 228 006           | 383 591            | 0              | 136 524           | 15 854         | 763 975            | 0,4        |
| NOK     | Norveç Kronu         | 1 586             | 46 785             | 0              | 2 552             | 0              | 50 923             | 0          |
| NZD     | Yeni Zellanda Doları | 0                 | 54                 | 0              | 0                 | 25             | 79                 | 0          |
| PLN     | Polonya Ziotisi      | 777               | 0                  | 0              | 38 473            | 0              | 39 250             | 0          |
| RUB     | Rusya Rublesi        | 19 273            | 11 7045            | 0              | 0                 | 0              | 136 318            | 0,1        |
| SEK     | İsveç Kronu          | 17 054            | 93 468             | 0              | 9 970             | 20             | 120 512            | 0,1        |
| SGD     | Singapur Doları      | 272               | 8                  | 0              | 0                 | 30             | 310                | 0          |
| TRY     | Türk Lirası          | 8 870 574         | 25 966 170         | 164 800        | 11 930 656        | 140 617        | 47 072 817         | 24,2       |
| USD     | Amerikan Doları      | 8 485 220         | 72 687 352         | 318 213        | 15 957 607        | 244 949        | 97 693 341         | 50,2       |
| XAG     | Gümüş                | 121 381           | 40 146             | 15 482         | 0                 | 449            | 177 458            | 0,1        |
| XAU     | Altın                | 1 226 309         | 3 770 810          | 7 631          | 50 791            | 6 734          | 5 062 275          | 2,6        |
|         | <b>TOPLAM</b>        | <b>26 159 038</b> | <b>129 239 025</b> | <b>520 546</b> | <b>38 039 698</b> | <b>484 363</b> | <b>194 442 670</b> | <b>100</b> |
|         | <b>PAY</b>           | <b>13,50</b>      | <b>66,50</b>       | <b>0,30</b>    | <b>19,60</b>      | <b>0,20</b>    | <b>100,00</b>      |            |

Çizelge 3.3'te bankacılık sektöründe gerçekleşen türev işlemlerin para birimlerine göre dağılımı bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam türev işlemlerin içerisinde Amerikan doları, TL ve euro para birimlerinde yapılan işlemlerin payının %94,3 olduğu görülmektedir. İşlem miktarı yüksek olan diğer para birimleri de İngiliz paundu ve altındır.

Çizelge 3.4. Bankacılık sektöründe gerçekleştirilen türev işlemlerin karşı taraf bazında dağılımı(Türk bankacılık sektörü Eylül 2012 kur riski değerlendirme raporu verilerinden faydalanarak hazırlanmıştır. Erişim tarihi: 10.01.2016)

| <b>Bin USD</b> | <b>Off Shore Banka</b> | <b>On Shore Banka</b> | <b>On Shore Mali Kuruluş</b> | <b>On Shore Tüzel Kişi</b> | <b>On Shore Gerçek Kişi</b> | <b>Toplam</b>      |
|----------------|------------------------|-----------------------|------------------------------|----------------------------|-----------------------------|--------------------|
| Forward        | 1 718                  | 13 823 544            | 970 768                      | 10 120 515                 | 1 242 496                   | 26 159 041         |
| Swap           | 73 258                 | 114 736 384           | 3 936 545                    | 10 449 306                 | 43 533                      | 129 239 026        |
| Future         | 0                      | 433 341               | 700                          | 79 071                     | 7 433                       | 520 545            |
| Opsiyon        | 0                      | 23 173 327            | 584 144                      | 9 601 321                  | 4 680 907                   | 38 039 699         |
| Diğer          | 0                      | 332 534               | 0                            | 1 115                      | 150 716                     | 484 365            |
| <b>Toplam</b>  | <b>74 976</b>          | <b>152 499 130</b>    | <b>5 492 157</b>             | <b>30 251 328</b>          | <b>6 125 085</b>            | <b>194 442 676</b> |

Çizelge 3.4'te bankacılık sektöründe gerçekleştirilen türev işlemlerin karşı taraf bazında dağılımı bulunmaktadır. Toplam türev sözleşmelerin %78,4'ünün karşı tarafının on-shore bankalar, %15,6'sının ise mali kesim dışındaki tüzel kişiler olduğu görülmektedir. En fazla işlem yapılan on-shore bankalarla yapılan sözleşmelerin %75,2'sinin swap sözleşmeleridir. Mali kesim dışındaki tüzel kişilerle yapılan sözleşmeler içerisinde en fazla paya sahip işlemler sırasıyla %35,5 oranıyla swap sözleşmeleri, %33,5 ile forward sözleşmeler ve %31,7 ile opsiyon sözleşmeler olduğu anlaşılmaktadır.

### **3.2.1. Yatırım ve kalkınma bankalarında türev ürünlerin kullanımı**

Türkiye'de faaliyet gösteren yatırım ve kalkınma bankaları sermayelerine göre kamusal sermayeli, özel sermayeli ve yabancı sermayeli olmak üzere 3 grupta incelenebilmektedir. Çizelge 3.5'te kalkınma ve yatırım bankalarının sınıflandırılması bulunmaktadır.

Çizelge 3.5. Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankalarının sermaye türlerine göre sınıflandırılması (<http://www.tbb.org.tr/modules/banka-bilgileri/> Erişim tarihi: 19.02.2016).

| <b>Kalkınma Ve Yatırım Bankaları</b>                          |
|---|
| <b><i>Kamusal Sermayeli Kalkınma Ve Yatırım Bankaları</i></b> |
| 1. İller Bankası A.Ş.   |
| 2. Türk Eximbank  |
| 3. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.                              |
| <b><i>Özel Sermayeli Kalkınma Ve Yatırım Bankaları</i></b>    |
| 1. Aktif Yatırım Bankası A.Ş.                                 |
| 2. Diler Yatırım Bankası A.Ş.                                 |
| 3. GSD Yatırım Bankası A.Ş.                                   |
| 4. İstanbul Takas Ve Saklama Bankası A.Ş.                     |
| 5. Nurol Yatırım Bankası A.Ş.                                 |
| 6. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.                        |
| <b><i>Yabancı Sermayeli Kalkınma Ve Yatırım Bankaları</i></b> |
| 1. Bank Pozitif Kredi Ve Kalkınma Bankası A.Ş.                |
| 2. Merrill Lynch Yatırım Bank A.Ş.                            |
| 3. Pasha Yatırım Bankası A.Ş.                                 |
| 4. Standard Chartered Yatırım Bankası Türk A.Ş.               |

Tezin ileriki bölümlerinde Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankaları kamusal sermayeli, özel sermayeli ve yabancı sermayeli olmak üzere üç bölümde anlatılmış olup, 2014 yılı konsolide olmayan bilançoları incelenerek türev finansal araç kullanımları araştırılmıştır.

i. Kamusal sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarında türev ürünlerin kullanımı

Bu bölümde Türkiye’de faaliyet gösteren kamusal sermayeli yatırım ve kalkınma bankaları hakkında genel bilgi verilmiş ve 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançoları incelenerek söz konusu bankalarda türev ürünlerin kullanımı araştırılmıştır.

a. İller Bankası A.Ş.

İller Bankası A.Ş. diğer kalkınma ve yatırım bankalarına göre daha detaylı incelenmiştir. Bankanın finansal tabloları oran (rasyo) analizi ve finansal riskten korunma ile ilgili ölçümler ile değerlendirilerek taşıdığı riskler ortaya konmaya çalışılmış ve türev finansal araçları neden kullanmadığı ve/veya neden kullanması gerektiği hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

- İller Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

İller Bankası A.Ş. belediyelerin imar faaliyetlerini finanse etmek üzere 11 Haziran 1933 tarihinde “Belediyeler Bankası” adı ile kurulmuştur. Hızlı nüfus artışı ve şehirleşmeye paralel olarak artan kredi ihtiyacının karşılanması, ayrıca mali kaynağa ve teknik yardıma ihtiyaç duyan il özel idareleri ve köylerin de bankanın faaliyetlerinden yararlanabilmesi amacıyla bankanın faaliyet alanı genişletilmiş ve adı “İller Bankası” olarak değişmiştir. 13.06.1945 tarihinde kabul edilen ve 23.06.1945 tarihinde Resmi Gazete’ de yayınlanan 4759 sayılı kanun ile; faaliyet alanı içine il özel idareleri, belediyeler ve köyleri alan İller Bankası Genel Müdürlüğü Belediyeler Bankası’nın görevlerini üstlenerek resmen kurulmuştur. 2011 yılında İller Bankası A.Ş. ismini alan banka; özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özel bütçeli anonim şirket statüsünde bir kalkınma ve yatırım bankasıdır (<http://www.ilbank.gov.tr/> Erişim tarihi: 23.02.2016).

İller Bankası’nın amacı, il özel idareleri ve belediyelerin finansman ihtiyacını karşılamak, mahalli müşterek hizmetlere ilişkin projeler geliştirmek, danışmanlık ve denetim hizmeti vermek, merkezi hükümetin mahalli idarelere her türlü kaynak transferine aracılık etmek ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir. İller Bankası’nın bu amaçları gerçekleştirebilmek için yaptığı faaliyetler aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

- ✓ İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları idare birliklerine kısa, orta ve uzun vadeli her türlü nakdi ve gayri nakdi kredi açabilir.
- ✓ İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları idare birliklerine proje geliştirme ve danışmanlık hizmeti yapabilir veya yaptırabilir, teknik yardım verebilir.
- ✓ Şirket kurabilir ve devredebilir.
- ✓ Sigorta acenteliği yapabilir.
- ✓ Yurtiçi ve yurtdışında şube ve temsilcilik açabilir.
- ✓ Yurtiçi ve yurtdışı finansman kurumlarıyla işbirliği yapabilir, bunların katıldığı ulusal ve uluslararası kuruluşlara üye olabilir.
- ✓ Yurtiçi ve yurtdışı finansman kuruluşları ile para ve sermaye piyasalarından ve her türlü fonlardan kaynak sağlayabilir.
- ✓ Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı tarafından talep edilen özel projeler ve kentsel altyapı projeleri ile yapım işlerini yapar veya yaptırır.
- ✓ Bankaya kaynak temin etmek üzere, proje kaynağı için herhangi bir borç ve şartlı yükümlülük altına girmemek kaydıyla kar amaçlı gayrimenkul yatırım projeleri ile uygulamalar yapar veya yaptırır (6107 sayılı İller Bankası A.Ş. hakkında kanun, <http://www.ilbank.gov.tr/> Erişim tarihi: 25.02.2016).

- İllbank A.Ş.’de Türev Araçların Kullanımı

İller Bankası A.Ş.’nin 31.12.2014 ve 31.12.2015 tarihli konsolide olmayan bilançoları incelendiğinde, riskten korunma ve alım satım amaçlı türev finansal varlıkları bulunmadığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle, İller Bankası’nın 31.12.2014 ve 31.12.2015 raporlama dönemleri itibariyle vadeli işlemler ve opsiyon sözleşmeleri ile türev ürünleri



bulunmamaktadır. Bankanın 2014 yılına ait bilançosu Ek-2’de, 2015 yılına ait bilançosu ise Ek-3’te bulunmaktadır.

- İlbank A.Ş.’nin Finansal Tablolarının Oran Analizi Ve Finansal Riskten Korunma İle İlgili Ölçümler İle Değerlendirilmesi

İller Bankası’nın riskten korunma ile ilgili türev ürünleri kullanmadığı görülmektedir. Bankanın türev finansal araçları neden kullanmadığı ve/veya neden kullanması gerektiği ile ilgili değerlendirmeleri yapabilmek amacıyla bankanın taşıdığı riskleri araştırmak gerekmektedir. Oran analizi ve finansal risklerden korunma ile ilgili ölçümlerle yapılan değerlendirmeler aşağıda maddeler halinde anlatılmıştır.

➤ Sermaye Yeterlilik Oranı

Sermaye yeterlilik oranı ile bankanın sermayesinin yeterliliği taşıdığı risklere göre ölçülmektedir (Akgüç, 2012:459). Bankaların maruz kaldıkları riskler nedeniyle oluşabilecek zararlara karşı yeterli özkaynak bulundurması sermaye yeterliliğini ifade etmektedir. “Bankalar BDDK tarafından düzenlenen yönetmeliğe uygun şekilde sermaye yeterlilik oranı hesaplamak, tutturmak, idame ettirmek ve raporlamak zorundadır. Bu oranın yüzde sekiz oranından az olmaması gerekmektedir” (Bankacılık Kanunu Madde 45). İller Bankası’nın 2014 faaliyet raporu incelendiğinde sermaye yeterlilik oranınının 2013 yılında %55,9 , 2014 yılında ise %66,2 olduğu görülmektedir (İlbank 2014 Faaliyet Raporu). 31.12.2015 tarihi itibarıyla ise bankanın sermaye yeterlilik oranı 57,16 olarak ölçülmüştür. Banka tarafından sermaye yeterlilik oranınının hesaplanmasında BDDK tarafından yayınlanan “Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik” çerçevesinde hesaplamalar yapılarak piyasa riski ve operasyonel riskler de bu hesaplama dahil edilmiştir. (İlbank 2015 Faaliyet Raporu). BDDK’nın Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri Aralık 2014 raporunda, sermaye yeterlilik oranınının kalkınma ve yatırım bankalarında %32 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Sermaye yeterlilik oranınının yüksek olması bankanın katlanabileceği risk kapasitesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Çizelge 3.6’da İller Bankası’nın sermaye yeterliliği standart oranına ilişkin özet bilgiler bulunmaktadır.

Çizelge 3.6. İller Bankası Sermaye Yeterliliği Standart Oranına İlişkin Özet Bilgiler (İller Bankası 2015 Faaliyet Raporu, <http://www.ilbank.gov.tr/> Erişim tarihi:21.03.2016)

| <b>İller Bankası Sermaye Yeterlilik Oranına İlişkin Özet Bilgiler</b>             | <b>Cari Dönem</b> | <b>Önceki Dönem</b> |
|---|-------------------|---------------------|
| Kredi Riski İçin Gerekli Sermaye Yükümlülüğü (Kredi Riskine Esas Tutar*0,08 KRSY) | 1 659 257         | 1 258 105           |
| Piyasa Riski İçin Gerekli Sermaye Yükümlülüğü (PRSY)                              | -                 | -                   |
| Operasyonel Risk İçin Gerekli Sermaye Yükümlülüğü (ORSY)                          | 128 554           | 107 809             |
| Özkaynak  | 12 487 428        | 11 272 978          |
| Özkaynak/(KRSY+PRSY+ORSY)*12,5/100  | 57,16             | 66,02               |
| Ana Sermaye/(KRSY+PRSY+ORSY)*12,5/100   | 57,16             | 66,02               |
| Çekirdek Sermaye/(KRSY+PRSY+ORSY)*12,5/100  | 57,47             | 66,38               |

➤ Piyasa Riski ile İlgili Yöntemler

Piyasa riski, bankanın bilanço içi ve dışı varlıklarının ve bilanço içi ve dışı yükümlülüklerinin piyasa değerlerinde piyasadaki dalgalanmaların tetiklediği faiz, kur ve hisse senedi fiyatlarındaki değişimler nedeniyle maruz kalınan risktir (Yarız, 2011:67).

İller Bankası bir Yatırım ve Kalkınma Bankası olup, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 77. Maddesine göre faaliyet göstermektedir. İller Bankası mevduat kabul etmemektedir ve Belediye ve İl Özel İdarelerine kendisi tarafından aktarılan paylar ile belediye gelirlerinin teminat olarak gösterilmesi karşılığında nakdi ve gayri nakdi kredi kullandırmaktadır. Krediler için uygulanacak faiz oranları İller Bankası Yönetim Kurulu tarafından belirlenmektedir.

Piyasa riski enstrümanları aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

- Hisse senetleri
- Devlet ve Özel sektör Tahvil ve bonoları ile diğer borçlanma araçları
- Repo / Ters Repo
- Bankalar arası para satış işlemleri
- Döviz pozisyonu
- Sermaye Piyasası Kanununda belirlenen türev ürünler
- Diğer sermaye piyasası araçları (Bankacılık hesaplarından kaynaklanan ve faiz oranı riski hesaplanan diğer hesaplar) (İller Bankası 2015 Faaliyet Raporu, <http://www.ilbank.gov.tr/>)

İller Bankası'nın yukarıda belirtilen piyasa riski enstrümanları bulunmamaktadır. Piyasa riskinin hesaplanmasında standart yöntem ve riske maruz değer olarak bilinen içsel model olmak üzere iki farklı yöntem kullanılmaktadır (Babuşçu, 2005:121). İller Bankası'nda

bu yöntemler kullanılarak “Risk ve Yetki Limitleri Uygulama Usulleri” kapsamında riske maruz değer tabanlı limitler belirlenmiş olup piyasa riski yönetimi bu bağlamda yapılmaktadır.

➤ Likidite Oranları

Likidite riski yönetiminde kullanılan yöntemler GAP analizi ve likidite ölçümleri olmak üzere iki ana başlıkta incelenmektedir.

GAP Analizi : Belirli bir tarih aralığındaki faize duyarlı aktifler ve faize duyarlı pasifler arasındaki farkı veya oranı analiz etmektedir (Yarız, 2012:96). Bu yöntem faiz riski yönetiminde de kullanılmaktadır.

Faize duyarlı aktifler bankalar, menkul kıymetler ve verilen kredilerden oluşmaktadır. Faize duyarlı pasifler ise mevduat, ihraç edilen menkul kıymetler ve kullanılan kredilerden oluşmaktadır (Yalçınkaya ve Ekinci, 2007). İller Bankası mevduat kabul etmediğinden bu analiz tekniği ile hesaplama yapılamamıştır.

Likidite Ölçümleri: Likidite analizi stok ya da nakit akışı yolu ile yapılmaktadır. Stok bakış açısında likidite oranlar yardımıyla belirlenmektedir (Yarız, 2012:96). Bu oranlar aşağıda maddeler halinde İller Bankası’na ait hesaplamalar da yapılarak anlatılmıştır.

- Krediler / Toplam Varlıklar: İller Bankası için hesaplanan söz konusu oran 2015 yılı için %69.91’dir. Aynı oranın 2014 yılında ise %70,43 olduğu görülmektedir. Bu oran varlıkların ne ölçüde krediye dönüştürüldüğünün göstergesidir. Başka bir ifade ile toplam aktifler içerisinde kredilerin ağırlığını ortaya koymaktadır. Oranın yüksek olması likidite açısından sorun yaratabilmektedir. Bu oranın %50’nin altına düşmesi bankanın kredi verme işlevini yeterince yerine getiremediğini; %65’in üstünde olması da likiditeye gereken önemin verilmediğini gösterebilir (Akgüç, 2012:521).Ancak sadece bu oranın limitlerine bağlı kalarak bankanın likiditesi hakkında yorum yapmak sağlıklı olamayacaktır.
- Krediler / Toplam Mevduat: Bu oran bankanın topladığı mevduatın krediye ne oranda dönüştürüldüğünü göstermektedir (Akgüç, 2012: 515).İller Bankası mevduat kabul etmediğinden söz konusu oran hesaplanamamıştır.

### Oran Analizi Yönteminde Kullanılan Likidite Oranları

- Likit Değerler / Mevduat Oranı: İller Bankası mevduat kabul etmediği için bu oran hesaplanamamıştır.
- Likit Değerler / Kısa Süreli Yükümlülükler: Likit değerler nakit değerler, Merkez Bankası Bankalar, diğer mali kuruluşlar ve para piyasasından alacakları içermektedir. Kısa süreli yükümlülükler ise mevduat dışında bankanın yurt içi ve yurt dışı bankalarda aldığı kısa süreli krediler ve para piyasasına olan borçları kapsamaktadır. Oranın açılımı “Likit Değerler / (Mevduat+Alınan Krediler+Para Piyasasına Borçlar)” şeklindedir (Akgüç,2012 512-513). Bankanın mevduatı ve para piyasasına borçları bulunmamaktadır. Oranın paydasında sadece alınan krediler bulunmaktadır ve hesaplama yapıldığında oran 5,7 çıkmaktadır. Ticari bankalarda bu oranın 1’den büyük olduğu durumda temel likidite fazlası olduğu söylenmektedir. Kalkınma ve yatırım bankası olan İller Bankası için bu oran sağlıklı sonuç vermemektedir.
- Borçlu Bankalar / Alacaklı Bankalar: Bu oranın 1’e yakın olması likidite açısından yeterli olarak yorumlanmaktadır (Akgüç, 2012:515). Söz konusu oran İller Bankası için hesaplanamamaktadır.
- Likit Değerler / Varlık (Aktif) Toplamı Oranı: Bu oran banka kaynaklarının ne ölçüde likit değerlere yatırıldığını göstermektedir. Bu oran 2014 yılı için %69,56 ; 2015 yılı için ise % 68,13 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda bankanın 2015 yılında bir önceki döneme göre kaynaklarını likit değerlere yatırma oranının azaldığı görülmektedir.

İller Bankası 2015 faaliyet raporunda likidite fazlasının alternatif getiriler dikkate alınarak plase edilmesi ve likidite fazlasının en uygun maliyetli kaynaklarla karşılanmasının esas olduğu belirtilmiştir. Banka mevduat kabul etmediği için piyasa dalgalanmaları neticesinde mevduat tabanlı likidite riskine maruz kalmamaktadır. İller Bankası likidite ihtiyacı için yurt içinden ve yurt dışından borçlanma yapmamaktadır. Bankaca yurt dışı bankalardan kullanılan krediler belediye yatırımlarına yönelik olarak temin edilmektedir. Banka tarafından 2015 yılı için hesaplanan en yüksek likidite karşılama oranı (TP+YP) 0,71 ; en düşük likidite karşılama oranı ise 0,16 olarak hesaplanmış olup ortalama likidite karşılama oranı 0,19 olarak belirtilmiştir.

“BDDK tarafından yayınlanan “Bankaların Likidite Karşılama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik”e göre, konsolide ve konsolide olmayan toplam likidite karşılama oranı yüzde

yüzden, konsolide ve konsolide olmayan yabancı para likidite karşılama oranı ise yüzde seksenden az olamaz”. “Resmi Gazete’de yayınlanan 20 Ocak 2016 tarih ve 29599 sayılı yönetmeliğe göre, BDDK tarafından TCMB’den uygun görüş alınarak kalkınma ve yatırım bankaları için farklı likidite karşılama oranları belirlenebilmektedir”.

İller Bankası mevduat kabul etmediğinden piyasa dalgalanmaları neticesinde mevduat tabanlı bir likidite riskine maruz kalmamaktadır. Banka likidite ihtiyacı için yurt içinden ve yurt dışından borçlanma yapmamaktadır. Yurt dışı bankalardan kullanılan krediler yerel yönetim yatırımlarına yönelik olarak temin edilmektedir.

Çizelge 3.7. İller Bankası Likidite Karşılama Oranı Hesaplaması (İller Bankası 2015 Faaliyet Raporu, <http://www.ilbank.gov.tr/> Erişim Tarihi:21.03.2016)

| Cari Dönem TP+YP                       |  | Dikkate Alınma Oranı Uygulanmamış Toplam Değer |         | Dikkate Alınma Oranı Uygulanmış Toplam Değer |         |
|--|--|--|---------|--|---------|
|  |  | YP   | TP+YP   | YP   |         |
| <b>YÜKSEK KALİTELİ LİKİT VARLIKLAR</b> |  |  |         | 366  | 0       |
| 1                                      | Yüksek Kaliteli likit varlıklar  | 542  | 0       | 366  | 0       |
| <b>NAKİT ÇIKIŞLARI</b>                 |  |  |         |  |         |
| 2                                      | Gerçek kişi mevduat ve perakende mevduat   |  |         |  |         |
| 3                                      | İstikrarlı mevduat   |  |         |  |         |
| 4                                      | Düşük istikrarlı mevduat   |  |         |  |         |
| 5                                      | Gerçek kişi mevduat ve perakende mevduat dışında kalan teminatsız borçlar  |  |         |  |         |
| 6                                      | Operasyonel mevduat  |  |         |  |         |
| 7                                      | Operasyonel olmayan mevduat  |  |         |  |         |
| 8                                      | Diğer teminatsız borçlar   | 506 072  | 0       | 506 072                                      | 0       |
| 9                                      | Teminatlı borçlar  |  |         | 245 859                                      | 245 859 |
| 10                                     | Diğer nakit çıkışları  |  |         |  |         |
| 11                                     | Türev yükümlülükler ve teminat tamamlama yükümlülükleri  |  |         |  |         |
| 12                                     | Yapılandırılmış finansal araçlardan borçlar  |  |         |  |         |
| 13                                     | Finansal piyasalara olan borçlar için verilen ödeme taahhütleri ile diğer bilanço dışı yükümlülükler                       |  |         |  |         |
| 14                                     | Herhangi bir şarta bağlı olmaksızın cayılabilir bilanço dışı diğer yükümlülükler ile sözleşmeye dayalı diğer yükümlülükler |  |         |  |         |
| 15                                     | Diğer cayılamaz ve şarta bağlı olarak cayılabilir bilanço dışı borçlar   | 38 320   | 0       | 3 823  | 0       |
| <b>16</b>                              | <b>TOPLAM NAKİT ÇIKIŞLARI</b>  |  |         | 755 754                                      | 245 859 |
| <b>NAKİT GİRİŞLERİ</b>                 |  |  |         |  |         |
| 17                                     | Teminatlı alacaklar  |  |         |  |         |
| 18                                     | Teminatsız alacaklar   | 7 214 512                                      | 983 247 | 5 096 444                                    | 611 013 |
| 19                                     | Diğer nakit girişleri  |  |         |  |         |
| <b>20</b>                              | <b>TOPLAM NAKİT GİRİŞLERİ</b>  | 7 214 512                                      | 983 247 | 5 096 444                                    | 611 013 |
|  |  |  |         | <b>Üst Sınır Uygulanmış Değerler</b>         |         |
| <b>21</b>                              | <b>TOPLAM YKLV STOKU</b>   |  |         | 366  | 0       |
| <b>22</b>                              | <b>TOPLAM NET NAKİT GİRİŞLERİ</b>  |  |         | 188 939                                      | 61 466  |
| <b>23</b>                              | <b>LİKİDİTE KARŞILAMA ORANI</b>  |  |         | 0,19   | 0       |

İller Bankası'nın likidite karşılama oranını etkileyen önemli unsurlar “diğer teminatsız borçlarda izlenen muhtelif borçlar” ile “teminatlı borçlarda izlenen yurt dışı finansman kuruluşlardan sağlanıp yerel yönetimlere kullandırılan fonlar” ve “teminatsız alacaklarda izlenen bankalarda mevcut nakitler” olarak sıralanmaktadır. Başka bir ifadeyle likidite karşılama oranını etkileyen unsurların yurt dışı fonların kullandırılması ve Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden her ay sonunda Banka'ya aktarılan ve ertesi ayın 10'uncu günü akşamına kadar yerel yönetimlere dağıtılan yasal paylar olduğu anlaşılmaktadır.

➤ Kur Riski İle İlgili Oranlar

Bankalar döviz kuru riski, parite riski ve swap oranı ve baz riski olmak üzere kur riskleriyle karşı karşıya kalabilmektedir. Döviz kuru riski banka bilançosunun aktif ve pasifinde aynı cins ve tutarda döviz bulunmaması nedeniyle karşı karşıya kalınan risktir. Parite riski ise banka bilançosunda birden fazla döviz cinsinin bulunması halinde ortaya çıkabilir. Swap oranı ve baz riski ile ise bilançonun aktif ve pasifinde bulunan döviz cinslerinin vadelerinin farklı olduğu durumlarda karşılaşılmaktadır (BDDK Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik, 2006).

Oran Analizi Yönteminde Kullanılan Döviz Pozisyon Oranları

- Yabancı Para (YP) Varlıklar/ Toplam Varlıklar Oranı: İller Bankası 2015 konsolide olmayan bilançosuna göre bu oran %4,7 olarak hesaplanmıştır. Bankanın toplam varlıklar içerisinde %4,7'lik kısmının yabancı para varlıklardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Bankanın döviz kuru riski konusunda yalnızca bu orana bakarak yorum yapmak doğru olmamaktadır. Bu nedenle diğer oranlarla birlikte yorumlamanın daha sağlıklı olacağı düşünülmektedir.
- Yabancı Para Kaynaklar (YP Pasif) / Toplam Varlıklar Oranı: İller Bankası için bu oran %4,7 olarak hesaplanmıştır. Bu oran banka varlıklarının yabancı kaynaklarla fonlanan bölümünü göstermektedir. Oranın yüksek olmaması bankanın varlıklarının yabancı para ile fonlanan kısmının önemli ölçüde olmadığını göstermektedir.
- Yabancı Para Bilanço İçi Pozisyon Oranı: Döviz kuru riskini ölçmek için bilanço içi döviz pozisyonunu görmek gerekmektedir. Bunun için YP Varlıklar / Toplam Varlıklar oranı ile YP Varlıklar / Toplam Varlıklar oranını karşılaştırmak gerekmektedir (Akgüç, 2012:527). İller Bankası'nın 2015 yılına ait finansal tablosu

incelendiğinde bu iki oranın eşit olduğu görülmektedir. Bankada döviz pozisyon açığı olmadığı görülmektedir. Fakat yine de döviz fiyatında meydana gelen ani yükselmeler bankanın sermaye/toplam aktifler rasyosunu etkileyebilmektedir.

- Net Bilanço İçi Döviz Pozisyon / Özkaynaklar Oranı: Net bilanço içi pozisyon YP aktifler ile toplam yabancı para kaynaklar arasındaki fark olarak hesaplanmaktadır (Akgüç, 2012:528). İller Bankası'nın 2015 yılı konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde YP aktiflerinin 866.729-TL ve YP pasiflerinin ise 866.760-TL olduğu görülmektedir. Bu kalemlerin birbirinden farkının çok az olduğu anlaşılmaktadır ve net bilanço pozisyonunun dengede olduğu söylenebilmektedir. Oran hesaplandığında -2,47 olduğu görülmektedir. Oran hesaplanırken döviz endeksli varlıklar hesaplamaya dahil edildiği için oran kur riskini tam olarak yansıtmamaktadır.
- Yabancı Para Net Genel Pozisyon / Özkaynaklar Oranı: Bu oran bankaların yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülükleri arasında dengenin kurulması ve bankaların özkaynak tutarları ilke uyumlu düzeyde döviz pozisyonu sağlamaları açısından önemlidir (Akgüç, 2012:529). BDDK'nin yabancı para / özkaynak standart oranı ile ilgili yönetmeliğine göre bu oranın mutlak değeri %20'yi aşamaz. İller Bankası için bu oran 2015 mali tablolarına göre %18 olarak hesaplanmıştır. Bankanın net bilanço içi ve bilanço dışı döviz pozisyonları değerlendirildiğinde net bilanço içi pozisyon fazlası olduğu görülmektedir. Bu durum bilanço dışı pozisyon fazlası ile dengelenebilir. Banka bu durumu dengelemek için türev finansal araçlar satın almalıdır.
- Döviz Pozisyon Oranı: Bu oran ile bankaların döviz varlıkları döviz yükümlülüklerine oranlanarak bankanın yabancı para cinsinden likiditesi ölçülmeye çalışılmaktadır (Akgüç, 2012:530). İller Bankası için bu oran %100 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda bankanın döviz varlıkları ile döviz yükümlülüklerini karşılayabildiği anlaşılmaktadır.

İller Bankası kur riski politikası olarak Yabancı Para / Özkaynak standart oranını karlılık ve verimliliği gözeterek yasal sınırlar içerisinde tutmaya çalışmaktadır. Bu amaçla Bankanın döviz mevcudu en uygun faiz oranlarıyla plase edilmekte ve döviz piyasaları takip edilerek ortaya çıkan imkanlar aktif ve pasif yönetimi amacıyla değerlendirilmektedir (İller Bankası 2015 Faaliyet Raporu, <http://www.ilbank.gov.tr> Erişim tarihi: 21.03.2016).

İller Bankası yerel yönetimlere fon sağlamak amacıyla Dünya Bankası ve JICA'dan krediler kullanmaktadır. Bu kredilere ilişkin kur riski sözleşmeler gereği krediyi kullanan belediyelere aittir ve İller Bankası için bir risk unsuru oluşturmamaktadır.

Aşağıdaki tabloda İller Bankası'nın üç aylık ara dönem raporlarından 30 Eylül 2015 tarihli raporda bulunan kur riskine duyarlılık tablosu bulunmaktadır. Tablo Banka'nın ABD doları, avro ve diğer para yabancı para kurlarındaki %10'luk değişime duyarlılığını göstermektedir. Bu %10'luk oran döviz kurlarında beklenen değişikliği ifade etmektedir. Negatif tutar TL'nin diğer para birimleri karşısında değer kaybetmesinin vergi öncesi kar/zararda veya özkaynaklarda yaratacağı zararı ifade etmektedir.

Çizelge 3.8. İller Bankası'nın Kur Riskine Duyarlılığı (30 Eylül 2015 Ara Döneme Ait Finansal Rapor, <http://www.ilbank.gov.tr/> Erişim tarihi: 25.03.2016)

|                      | 30.09.2015    |          | 31.12.2014    |          |
|----------------------|---------------|----------|---------------|----------|
|                      | Gelir Tablosu | Özkaynak | Gelir Tablosu | Özkaynak |
| ABD Doları           | -             | -        | (1)           | (1)      |
| Avro                 | 86,8          | 86,8     | (114)         | (114)    |
| Diğer Para Birimleri | 23,6          | 23,6     | 45            | 45       |
| Toplam               | 110,4         | 110,4    | (70)          | (70)     |

#### ➤ Faiz Riski İle İlgili Oranlar Ve Yöntemler

Faiz riski, faiz oranlarındaki dalgalanmaların faize duyarlı gelir ve gider kalemlerinde oluşturacağı değişimlerin etkisiyle gelirler, giderler, bilanço içi ve dışı varlıklar ile yükümlülüklerde oluşturabileceği kayıp riski olarak tanımlanmaktadır. Banka bilançolarında varlıklar ve yükümlülüklerdeki her bir unsurun faiz yapısı farklıdır ve bu farklılık bankalar için önemli bir gelir kaynağı olmakla birlikte risk kaynağı da olmaktadır (Yarız, 2012:97).

Bu nedenle faiz değişimlerinin iyi takip edilmesi ve bunlarla ilgili önlem alınması gerekmektedir.

Bankalarda faiz riskinin ölçülmesi için genellikle kullanılan yöntem GAP analizidir. GAP analizi ile faize duyarlı aktifler ve faize duyarlı pasifler arasındaki farka veya bu iki kalemin oranına bakılmaktadır (Yalçınkaya ve Ekinci, 2007). İller Bankası mevduat kabul etmeyen kalkınma ve yatırım bankası olduğu için faize duyarlı pasiflerin hesaplanması doğru sonuçlar vermemektedir. Banka tarafından yapılan tek bankacılık faaliyeti yerel yönetimlere kredilandırmak olduğu için varlık, yükümlülük ve bilanço dışı kalemlerin faize duyarlılığı ölçülememektedir. Ticari bankaların faize duyarlı pasiflerinin büyük bir bölümünü mevduat kalemi oluşturmaktadır. İller Bankası'nın faize duyarlı pasifleri incelendiğinde mevduat ve ihraç edilen menkul kıymet kalemlerinin bulunmadığı görülmektedir. Kullanılan krediler hesabında ise yabancı paralı krediler bulunmaktadır. Bu krediler Belediye Hizmetleri Projesi kapsamında Dünya Bankası'ndan, Belediye Kanalizasyon Ve Atıksu Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında JICA'dan temin edilerek yerel



yönetimlere kullanılmaktadır. Bu kredilerin yükümlülükleri kredileri kullanan belediyeler tarafından yerine getirildiği için Banka açısından risk unsuru oluşturmamaktadır.

Bilançonun faize duyarlı aktif kalemleri bankalar, menkul kıymetler ve verilen kredilerden oluşmaktadır. İller Bankası'nın 2015 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde menkul kıymetler kaleminin bulunmadığı görülmektedir. Banka yerel yönetimlere faiz oranı piyasa koşulları göz önünde bulundurularak Aktif Pasif Komitesi tarafından belirlenen sabit faizli kredi kullanılmaktadır. Banka sabit ve değişken faizli kaynaklarla sabit ve değişken faizli kullanımlar arasında uyumsuzluk yaratmayarak faiz riskinden korunmayı amaçlamaktadır. Varlıkların yönetiminde ise pozisyonların vadeleri ve cari faiz hadlerindeki muhtemel değişimler göz önünde bulundurulmakta, alternatif getiri, katlanılabilir kayıp ve risk limitleri dikkate alınarak optimizasyon sağlanması hedeflenmektedir (İller Bankası 2015 Faaliyet Raporu).

İller Bankası net bilanço içi pozisyon fazlasını azaltmak için türev finansal araçlar satın almalıdır. Banka yerel yönetimlere daha fazla kaynak sağlamak için yurt içi ve yurt dışından kredi kullanarak kullandığı krediler ile ilgili riskleri türev araçlar kullanarak ortadan kaldıracaktır.

#### *b. Türk Eximbank*

- Türk Eximbank Hakkında Genel Bilgi

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş./Türk Eximbank, 31 Mart 1987 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 3332 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye istinaden 21 Ağustos 1987 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Bankanın kuruluşundan günümüze geçen süre içerisinde Türkiye ve Dünya ekonomisi ile finansal sektörde meydana gelen gelişmeler neticesinde Banka'nın etkinliğinin artırılması amacıyla faaliyet konularında bazı değişiklikler yapılması gerekmiştir. Ayrıca, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ticaret Kanunu uyarınca da Banka mevzuatının revize edilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, yıllar içerisinde bankacılık mevzuatında meydana gelen ve tüm bankalar için bağlayıcı nitelik taşıyan düzenlemeler de dikkate alınarak hazırlanan "Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Kuruluş ve Görevlerine İlişkin Esaslar" 23 Şubat 2013 tarihli Resmi Gazete'de 2013/4286 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir.

Türk Eximbank'ın temel amacı; ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması ve girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçılar ile yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence kazandırılması olarak sıralanabilir. Ayrıca Türk Eximbank, yurtdışında yatırım yapmak isteyen ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhit ve girişimcileri kısa, orta ve uzun vadeli nakdi ve gayrinakdi kredi, sigorta ve garanti programları ile desteklemektedir

(<https://www.eximbank.gov.tr/TR,5/hakkimizda.html> Erişim tarihi: 22.02.2016).

- Türk Eximbank'ta Türev Araçların Kullanımı

Türk Eximbank'ta risk yönetimi politikaları çerçevesinde maruz kalınan kur riski ve faiz oranı risklerinden korunmak amacıyla türev araçlar kullanılmaktadır.

Küresel piyasalarda ihracatçıların rekabet gücünün korunması amacıyla Eximbank'ta 2011 yılında kur riskine karşı türev ürün uygulaması başlatılmıştır (Eximbank 2014 Faaliyet Raporu). 2011 yılı boyunca varlığını sürdüren küresel krizin ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesi amacıyla, ihracat sektörüne kullanılan kredilerin payı artmıştır. Bu nedenle kaynaklar ve yükümlülükler arasındaki uyumsuzlukların giderilerek bilanço riskinin hedge edilebilmesi amacıyla türev ürün kullanımı 2011 yılında dikkate değer ölçüde artmıştır (Eximbank 2011 Faaliyet Raporu). 2014 yılında türev ürün uygulamalarının kapsamı genişletilerek ihracatçılara yönelik döviz kuru put opsiyon hizmetine ek olarak call opsiyon hizmeti verilmesi yönünde karar alınmış olup, uygulama 01.01.2015 tarihinde başlamıştır. Yabancı para aktifler ve pasifler arasındaki para birimi, vade, faiz tipi uyumunun sağlanması amacıyla cross currency (para ve faiz) ve para swapları gibi türev ürünler kullanılmaktadır (Eximbank 2014 Faaliyet Raporu).

Çizelge 3.9. Türk Eximbank türev finansal araçlar (31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançodan alınmıştır. <http://www.eximbank.gov.tr> Erişim tarihi: 22.02.2016).

|   | 31 Aralık 2014   |                  |                   |
|---|------------------|------------------|-------------------|
|   | TP               | YP               | Toplam            |
| <b>TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR</b>                                     | <b>2 516 318</b> | <b>9 215 687</b> | <b>11 732 005</b> |
| <b>3.1.Riskten Korunma Amaçlı Türev Finansal Araçlar</b>          | 2 204 803        | 7 404 051        | 9 608 854         |
| 3.1.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlı İşlemler       | 2 204 803        | 7 404 051        | 9 608 854         |
| 3.1.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlı İşlemler                |                  |                  | 0                 |
| 3.1.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlı İşlemler |                  |                  | 0                 |
| <b>3.2.Alım Satım Amaçlı İşlemler</b>                             | 311 515          | 1 811 636        | 2 123 151         |
| 3.2.1.Vadeli Döviz Alım-Satım İşlemleri                           | 9 669            | 24 887           | 34 556            |
| 3.2.1.1.Vadeli Döviz Alım İşlemleri                               | 7 273            | 10 197           | 17 470            |
| 3.2.1.2.Vadeli Döviz Satım İşlemleri                              | 2 396            | 14 690           | 17 086            |
| 3.2.2.Para ve Faiz Swap İşlemleri                                 | 296 446          | 1 781 663        | 2 078 109         |
| 3.2.2.1.Swap Para Alım İşlemleri                                  | 0                | 811 596          | 811 596           |
| 3.2.2.2.Swap Para Satım İşlemleri                                 | 296 446          | 498 113          | 794 559           |
| 3.2.2.3.Swap Faiz Alım İşlemleri                                  | 0                | 235 977          | 235 977           |
| 3.2.2.4.Swap Faiz Satım İşlemleri                                 | 0                | 235 977          | 235 977           |
| 3.2.3.Para, Faiz ve Menkul Değer Opsiyonları                      | 5 400            | 5 086            | 10 486            |
| 3.2.3.1.Para Alım Opsiyonları                                     | 2 700            | 2 543            | 5 243             |
| 3.2.3.2.Para Satım Opsiyonları                                    | 2 700            | 2 543            | 5 243             |
| 3.2.3.3.Faiz Alım Opsiyonları                                     |                  |                  | 0                 |
| 3.2.3.4.Faiz Satım Opsiyonları                                    |                  |                  | 0                 |
| 3.2.3.5.Menkul Değerler Alım Opsiyonları                          |                  |                  | 0                 |
| 3.2.3.6.Menkul Değerler Satım Opsiyonları                         |                  |                  | 0                 |
| 3.2.4.Futures Para İşlemleri                                      | 0                | 0                | 0                 |
| 3.2.4.1.Futures Para Alım İşlemleri                               |                  |                  | 0                 |
| 3.2.4.2.Futures Para Satım İşlemleri                              |                  |                  | 0                 |
| 3.2.5.Futures Faiz Alım-Satım İşlemleri                           | 0                | 0                | 0                 |
| 3.2.5.1.Futures Faiz Alım İşlemleri                               |                  |                  | 0                 |
| 3.2.5.2.Futures Faiz Satım İşlemleri                              |                  |                  | 0                 |
| 3.2.6.Diğer   |                  |                  | 0                 |

Türev finansal araçlar riskten korunma amacıyla kullanılmadığı sürece alım satım amaçlı türev finansal araçlar olarak sınıflandırılmaktadır. Çizelge 3.9’da bir kısmı bulunan Türk Eximbank’ın 31.12.2014 tarihi itibarıyla konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde, riskten korunma amaçlı türev araçlarının forward ve swap sözleşmeler olduğu anlaşılmaktadır. Gerçeğe uygun değer riskinden korunmak amacıyla faiz swapı ve forward işlemler kullanılmaktadır. Aşağıdaki tabloda 2014 yılına ait bu amaçla kullanılan türev araçlara ilişkin veriler bulunmaktadır.

Çizelge 3.10. Türk Eximbank gerçeğe uygun değer riskine karşı kullanılan türev araçlar (31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançodan alınmıştır. <http://www.eximbank.gov.tr> Erişim tarihi: 22.02.2016).

|                                   | 31 Aralık 2014 |        |        |
|-----------------------------------|----------------|--------|--------|
| Türev Finansal Araçlar            | Anapara        | Aktif  | Pasif  |
| Swap Faiz İşlemleri               | 5 161 278      | 10 242 | 17 394 |
| Vadeli Döviz Alım Satım İşlemleri | 4 447 610      | 81 360 | 1 544  |
| Toplam                            | 9 608 888      | 91 602 | 18 938 |

*c. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.*

- Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.’nin amacı; Türkiye’nin kalkınması için, anonim şirket statüsündeki teşebbüslere kârlılık ve verimlilik anlayışı içinde kredi vermek, iştirak etmek suretiyle finansman ve işletme desteği sağlamak, yurtiçi ve yurtdışı tasarrufları kalkınmaya dönük yatırımlara yönlendirmek, sermaye piyasasının gelişmesine katkıda bulunmak, yurtiçi, yurtdışı ve uluslararası ortak yatırımları finanse etmek ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yapmaktır. Banka bu amaçla TL ve yabancı para olarak kısa, orta ve uzun vadeli her türlü nakdi ve gayri nakdi kredi açmaktadır; kar ortaklığı ve kredi esaslı kiralama işlemleri yapmaktadır. Bunlara ek olarak, her türlü menkul kıymeti satın alabilir, satabilir ve tahvil garantisi verebilir. Banka şirketlere kredi açabilir ve yurtiçi ve yurtdışında kurulmuş olan şirketlere iştirak edebilir. Finansman ilişkilerinde bulunduğu şirketlerin verimli çalışmalarını sağlayıcı önlemleri alabilir. İthalat, ihracat ve görünmeyen muameleler gibi her türlü kambiyo işlemlerini yapabilir ve döviz pozisyonu tutabilir. Yurtiçi ve yurtdışı finansman kuruluşları ile para ve sermaye piyasalarından ve her türlü fonlardan kaynak sağlayabilir (<http://www.kalkinma.com.tr/kurulus-kanunu.aspx> Erişim tarihi: 23.02.2016).

- Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.'nin türev araçları ağırlıklı olarak yabancı para swapları ve vadeli döviz alım satım işlemlerinden oluşmaktadır. Aktif pasif yönetimi amacıyla türev işlemler yapılmaktadır. Kur riski yönetimi için kullandığı türev finansal aracı bulunmamaktadır. Bu durumda yabancı para cinsinden borçlanma araçlarını ve net yabancı para yatırımlarını riskten koruma amaçlı türev ürün kullanımı olmadığı anlaşılmaktadır. Bankada likidite riskini yönetmek amacıyla türev araçlar kullanılabilir. Bankanın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde türev nitelikli finansal varlık ve yükümlülüğünün bulunmadığı görülmektedir (2014 faaliyet raporu, <http://www.kalkinma.com.tr/> Erişim tarihi: 23.02.2016).

Çizelge 3.11. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. türev finansal araçlar (31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançodan alınmıştır <http://www.kalkinma.com.tr/> Erişim tarihi: 23.02.2016 ).

|   | 31 Aralık 2014 |    |        |
|---|----------------|----|--------|
|   | TP             | YP | Toplam |
| <b>TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR</b>                                     | 0              | 0  | 0      |
| <b>3.1.Riskten Korunma Amaçlı Türev Finansal Araçlar</b>          | 0              | 0  | 0      |
| 3.1.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlı İşlemler       |                |    | 0      |
| 3.1.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlı İşlemler                |                |    | 0      |
| 3.1.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlı İşlemler |                |    | 0      |
| <b>3.2.Alım Satım Amaçlı İşlemler</b>                             | 0              | 0  | 0      |
| 3.2.1.Vadeli Döviz Alım-Satım İşlemleri                           | 0              | 0  | 0      |
| 3.2.1.1.Vadeli Döviz Alım İşlemleri                               |                |    | 0      |
| 3.2.1.2.Vadeli Döviz Satım İşlemleri                              |                |    | 0      |
| 3.2.2.Para ve Faiz Swap İşlemleri                                 | 0              | 0  | 0      |
| 3.2.2.1.Swap Para Alım İşlemleri                                  |                |    | 0      |
| 3.2.2.2.Swap Para Satım İşlemleri                                 |                |    | 0      |
| 3.2.2.3.Swap Faiz Alım İşlemleri                                  |                |    | 0      |
| 3.2.2.4.Swap Faiz Satım İşlemleri                                 |                |    | 0      |
| 3.2.3.Para, Faiz ve Menkul Değer Opsiyonları                      | 0              | 0  | 0      |
| 3.2.3.1.Para Alım Opsiyonları                                     |                |    | 0      |
| 3.2.3.2.Para Satım Opsiyonları                                    |                |    | 0      |
| 3.2.3.3.Faiz Alım Opsiyonları                                     |                |    | 0      |
| 3.2.3.4.Faiz Satım Opsiyonları                                    |                |    | 0      |
| 3.2.3.5.Menkul Değerler Alım Opsiyonları                          |                |    | 0      |
| 3.2.3.6.Menkul Değerler Satım Opsiyonları                         |                |    | 0      |
| 3.2.4.Futures Para İşlemleri                                      | 0              | 0  | 0      |
| 3.2.4.1.Futures Para Alım İşlemleri                               |                |    | 0      |
| 3.2.4.2.Futures Para Satım İşlemleri                              |                |    | 0      |
| 3.2.5.Futures Faiz Alım-Satım İşlemleri                           | 0              | 0  | 0      |
| 3.2.5.1.Futures Faiz Alım İşlemleri                               |                |    | 0      |
| 3.2.5.2.Futures Faiz Satım İşlemleri                              |                |    | 0      |
| 3.2.6.Diğer   |                |    | 0      |

## ii . Özel Sermayeli Kalkınma Ve Yatırım Bankalarında Türev Ürünlerin Kullanımı

Bu bölümde Türkiye’de faaliyet gösteren özel sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları hakkında genel bilgi verilmiş olup, 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançoları incelenerek türev ürün kullanımları araştırılmıştır.

### *a. Aktif Yatırım Bankası A.Ş.*

- Aktif Yatırım Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Aktif Bank, Türkiye’nin en büyük özel sermayeli yatırım bankasıdır. Bankanın faaliyetlerinin ana hatlarını perakende bankacılık, kurumsal bankacılık, yatırım bankacılığı ve şehir bankacılığı oluşturmaktadır. Bunlara ek olarak banka para transferi, sigortacılık, kart ürünleri ve kiosk çözümleri gibi hizmetler de vermektedir. Aktif Bank yeniden yapılanmaya başladığı 2006 yılından günümüze 93 kat büyümüştür. Bankanın aktif karlılığı %1,42, özsermaye karlılığı ise %9,62’dir (Aktif Bank 2014 Faaliyet Raporu, Erişim tarihi: 01.03.2016).

- Aktif Yatırım Bankası A.Ş.’de Türev Ürünlerin Kullanımı

Aktif Yatırım Bankası A.Ş.’nin 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde, riskten korunma amaçlı türev ürünleri bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bankanın alım satım amaçlı türev finansal varlıkları bulunmaktadır. Döviz cinsinde oluşan likidite ihtiyacı türev araçlar vasıtasıyla giderilebilmektedir. Bankada genellikle kullanılan türev işlemler forward, futures, swap, opsiyon ve vadeli alım satım sözleşmeleridir. Banka türev finansal işlemlerden 2014 yılında 97.402 TL kar etmiştir. Aktif Bank A.Ş.’nin 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu Ek-6’da bulunmaktadır.

### *b.Diler Yatırım Bankası A.Ş.*

- Diler Yatırım Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Diler Bank, Türkiye’nin önde gelen büyük firmaları ile küçük ve orta ölçekli kurumlara yatırım bankacılığı alanında hizmet vermektedir. Bankanın verdiği hizmetler leasing, faktoring, nakit ve gayrinakdi krediler, finansal danışmanlık, yapılandırılmış finansman ve özel sermaye finansmanı olarak sıralanabilir (<http://www.dilerbank.com.tr/> Erişim tarihi: 01.03.2016).

- Diler Yatırım Bankası A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

Diler Bank'ın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde, alım-satım amaçlı ve riskten korunma amaçlı türev finansal varlıkları bulunmadığı görülmektedir. 2014 yılı faaliyet raporunda Bankanın genel olarak kullandığı türev finansal araçlar yabancı para swapları, vadeli döviz alım satım sözleşmeleri ile opsiyonlar olarak belirtilmiştir. Bankanın 2014 yılında türev finansal işlemlerden elde ettiği kar 7.564 TL'dir. Bu kar kur etkisinden kaynaklanmaktadır.

*c. GSD Yatırım Bankası A.Ş.*

- GSD Yatırım Bankası A.Ş. Hakkında Gelen Bilgi

GSD Bank, 1998 yılı aralık ayında kurulmuştur. 1999 yılında yatırım bankacılığı lisansı alan banka, kurumsal ve ticari müşterilere yönelik ürün ve hizmet sunmaktadır. GSD Bank yıllar itibariyle özellikle kurumsal ve ticari bazda nakit ve gayri nakit kredi plasmanına ağırlık vererek aktif toplamını büyütülmüştür. 2013 sonu mali tablolarına göre 85,9 milyon TL özkaynakla ve 131 milyon TL gerçekleşen toplam aktifleri, 2014 sonunda 90,7 milyon TL ve 111 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı sonunda 124 milyon TL olan nakdi krediler, 2014 sonunda 103 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Gayrinakdi krediler içinde yer alan garanti ve kefaletler de 2014 yılı sonunda 454 milyon TL seviyesine erişmiştir (<http://www.gsdbank.com.tr/> Erişim tarihi: 02.03.2016).

- GSD Yatırım Bankası A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

GSD Bank'ın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde alım satım amaçlı ve riskten korunma amaçlı türev finansal varlıklarının bulunmadığı görülmektedir.

Banka yabancı para kur riski almamakta ve kur riskine karşı dövizli aktif ve pasif türev ürünlerle birlikte dengede tutulmaktadır. Yabancı para pozisyon riskini azaltmak ve etkin likidite yönetimi sağlamak amacıyla Banka tarafından vadeli döviz alım satım sözleşmeleri yapılmaktadır. Buna ek olarak yabancı para cinsinden borçlanma araçları ve net yabancı para yatırımları türev araçlar ile dengelenmektedir. GSD Bank, 2014 yılında türev finansal işlemlerden 1.049 TL kar etmiştir. Bu kar kur etkisinden kaynaklanmaktadır (GSD Bank 2014 Faaliyet Raporu, Erişim tarihi: 02.03.2016).

*d.Nurol Yatırım Bankası A.Ş.*

- Nurol Yatırım Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Nurol Bank faaliyete 1999 yılında başlamış olup yatırım ve kurumsal bankacılık alanında hizmet vermektedir. Banka, yatırım bankacılığı alanında finansal danışmanlık hizmetleri, yapılandırılmış finansman ve özel sermaye finansmanı hizmetleri sunmaktadır. Kurumsal bankacılık alanında sunulan hizmetler ise nakit ve gayrinakdi krediler, finansal kiralama ve alacak finansmanı hizmetleridir (<http://www.nurolbank.com.tr/> Erişim tarihi: 02.03.2016).

Bankanın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde, 2014 yıl ödenmiş sermayesinin 45 milyon TL, özkaynaklarının ise 97,6 milyon TL olduğu görülmektedir. Toplam krediler portföyü 2014 yılında bir önceki yıla göre %5,8 artmış ve 652,2 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Bu kredilerin %69'luk kısmı Türk Lirası kredilerden oluşurken, %31'lik kısmı yabancı para kredilerden oluşmaktadır. Nurol Yatırım Bankası'nın 2014 yılındaki kredi portföyünün %53'lük kısmı nakit kredilerden, %47'lik kısmı ise gayrinakdi kredilerden oluşmaktadır.

- Nurol Yatırım Bankası A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

Nurol Bank'ın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde riskten korunma amaçlı türev finansal varlıkları bulunmadığı görülmektedir. Bankada alım satım amaçlı türev finansal varlıklar bulunmaktadır. Bankanın alım satım amaçlı kullandığı türev finansal varlıkları vadeli döviz alım ve satım işlemleri ile para ve faiz swaplarından oluşmaktadır. Bankanın 2014 yılında türev finansal işlemlerden elde ettiği kar 5.092 TL'dir.

*e.İstanbul Takas Ve Saklama Bankası A.Ş.*

- İstanbul Takas Ve Saklama Bankası A.Ş.-Takasbank Hakkında Genel Bilgi

Türkiye'de menkul kıymetlerin alım satım işlemlerinin takası 1986-1988 yıllarını kapsayan dönemde işlem tarafları arasında aracısız olarak gerçekleşmekteydi. Takas hizmetleri 1988-1992 döneminde İMKB bünyesindeki bir müdürlük tarafından sunulmaktaydı. Bu hizmetler 1992 yılından itibaren İMKB ve üyelerinin ortaklığı ile kurulan İMKB Takas ve Saklama A.Ş. tarafından verilmeye başladı. 1996 yılında bankacılık lisansı da alan kurum hizmet çeşitliliğini arttırmıştır. İMKB'nin unvanının Borsa İstanbul A.Ş.(BİAŞ) olarak değişmesine paralel olarak Takasbank'ın unvanı İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.-Takasbank olarak değişmiştir

(<http://www.takasbank.com.tr/tr/Sayfalar/Tarihce.aspx>. Erişim tarihi: 25.02.2016).

Takasbank'ın temel amacı ilgili mevzuat çerçevesinde takas ve saklama hizmetleri vermek, finansal hizmetleri ve her türlü iktisadi faaliyeti gerçekleştirmek suretiyle Türkiye piyasalarının rekabet gücünü arttırmaktır. Takasbank, bankacılık kanununun kalkınma ve yatırım bankalarıyla ilgili hükümleri, Sermaye Piyasası Kanunu ve diğer mevzuat hükümlerine uygun olarak merkezi takas hizmeti ile merkezi karşı taraf hizmeti, takas ve saklama faaliyeti, piyasa işletimi, ödeme, transfer ve mutabakat sistemleri kurulması ve işletilmesi ile bankacılık hizmetleri başta olmak üzere finansal hizmetlerin tümünü icra edebilmektedir (Takasbank Ana Sözleşmesi, Erişim tarihi: 25.02.2015).

VİOP işlemlerine ilişkin takas, risk yönetimi ve teminat yönetimi hizmetleri 2012 yılının aralık ayı itibariyle Takasbank tarafından vermeye başlanmıştır. Takasbank, NASDAQ ile finansal piyasa altyapılarının ve tezgah üstü türev araçların Avrupa Birliği bünyesindeki düzenlemelere uyum ve teknik altyapının sağlanması ile ilgili işbirliği yapmıştır. Takasbank, Borsa İstanbul'un Türk hisse senetlerine dayalı türev ürünlerin yurt dışında işlem görmesi projesi kapsamında uluslararası takas kurumlarına verilecek mutabakat hizmeti konusunda çalışmalar yaparak uygun iş modeli geliştirmiştir. Tezgahüstü ve organize piyasalarda gerçekleştirilen türev işlemlere taraf olan kurumların tüzel kişi kimlik koduna sahip olması gerekmektedir. Bu hizmet Takasbank tarafından sunulmaktadır.

- İstanbul Takas Ve Saklama Bankası A.Ş.'de Türev Ürün Kullanımı

Takasbank'ın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde hem riskten korunma hem de alım satım amaçlı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile türev ürünleri bulunmadığı görülmektedir.

#### *f. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş*

- Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş Hakkında Genel Bilgi

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), 1950 yılında Dünya Bankası ve T.C. Merkez Bankası desteği ve ticari bankaların pay sahipliği ile Türkiye'nin ilk özel kalkınma ve yatırım bankası olarak İstanbul'da kurulmuştur. Banka Türkiye İş Bankası'nın iştirakidir ve %39,3 oranındaki hissesi BIST Yıldız Pazar'da işlem görmektedir. Bankanın sunduğu hizmetler kurumsal bankacılık, yatırım bankacılığı ve danışmanlık hizmetleri olmak üzere üç ana bölüme ayrılmaktadır (<http://www.tskb.com.tr/> Erişim tarihi: 02.03.2016).



TSKB'nin yatırım bankacılığı alanında verdiği hizmetler kurumsal finansman, para ve sermaye piyasaları ve türev ürünler ana başlıkları altında incelenebilmektedir. Banka kurumsal finansman hizmeti ile firmaların büyüme ve gelişimini daha iyi seviyelere taşımayı hedeflemektedir ve bu amaçla halka arza hazırlık ve aracılık, tahvil ihraçlarına aracılık, şirket bileşme ve devralmaları, varlık alım ve satımı ve özelleştirme danışmanlığı hizmetlerini vermektedir. Banka tarafından sunulan para ve sermaye piyasaları hizmetleri hisse senedi alım satımına aracılık, tahvil alım satımına aracılık, döviz alım satım işlemleri, varant işlemleri, repo, yurt dışı türev işlemleri, forex ve kaldıraçlı işlemler, menkul kıymet kredisi, portföy yönetimi ve yatırım danışmanlığı olarak sıralanmaktadır. TSKB sunduğu türev ürün hizmeti ile müşterilerinin borç ve alacaklarını değişken piyasa ortamında güvenceye alarak kur ve faiz riskinden korunmalarını sağlamaktadır. Banka tarafından bu amaçla verilen hizmetler forward, opsiyon, caps&floors, swaption ve döviz, faiz ve çapraz kur swaplarıdır (<http://www.tskb.com.tr/tr/hakkimizda/bizi-taniyin/hizmetler> Erişim tarihi: 02.03.2016).

- Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

TSKB'nin 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde riskten korunma amaçlı türev finansal varlıkları bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bankanın alım satım amaçlı türev finansal araçları bulunmaktadır. Bu araçlar vadeli döviz alım satım işlemleri, para ve faiz swapı işlemleri ve para, faiz ve menkul değer opsiyonlarından oluşmaktadır. Bunlar arasında en fazla swap işlemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Banka türev finansal işlemlerden 46.889 TL zarar etmiştir. Bu zarar kur değişimlerinden kaynaklanmaktadır.

Bankanın 2014 yılı faaliyet raporunda bulunan risk yönetimi politikası incelendiğinde, faaliyetleri dolayısıyla temel olarak kurlardaki ve faiz oranlarındaki değişimlere bağlı olan finansal riskleri yönetmek amacıyla türev finansal araçlar kullandığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ağırlıklı olarak kullanılan türev işlemler yabancı para forward, swap, vadeli alım satım ve opsiyon sözleşmeleri kullanıldığı belirtilmektedir (TSKB 2014 Yılı Faaliyet Raporu, Erişim tarihi: 02.03.2016).

### iii. Yabancı Sermayeli Kalkınma Ve Yatırım Bankalarında Türev Araçların Kullanımı

Bu bölümde Türkiye'de faaliyet gösteren dört yabancı sermayeli kalkınma ve yatırım bankası hakkında genel bilgi verilmiştir ve 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançoları incelenerek türev ürün kullanımları araştırılmıştır.

*a. Bank Pozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş.*

- Bank Pozitif Kredi Ve Kalkınma Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Bank Pozitif bireysel ve kurumsal bankacılık alanında hizmet vermektedir. Klasik bankalardan farklı olarak tüketici kredilerini teknolojik kanallar üzerinden sunmaktadır. Bankanın bireysel bankacılık alanında sunduğu hizmetler ihtiyaç kredisi, ev teminatlı kredi, konut kredisi ve araç kredisi hizmetleridir. Kurumsal bankacılık alanında verdiği hizmetler ise; kurumsal krediler, proje finansmanı, ticaret finansmanı, leasing, özelleştirme projeleri, satın alma ve birleşmeler, kurumsal finansman ve işletme sermayesi finansmanıdır

(<https://www.bankpozitif.com.tr> Erişim tarihi: 03.03.2016).

- Bank Pozitif Kredi Ve Kalkınma Bankası A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

Bank Pozitif'in 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde, riskten korunma amaçlı türev finansal varlıkları bulunmadığı görülmektedir. Bankanın alım satım amaçlı türev finansal varlıkları bulunmaktadır. Bunlar vadeli döviz alım satım işlemleri ve para ve faiz swapı işlemleridir. Bu işlemler faiz ve kur farkı değişikliklerinde korunma amacına yönelik olarak yapılmaktadır. Banka tarafından kur riskine karşı dövizli aktif ve pasifler ve türev ürünler kullanılmaktadır. Bank Pozitif'in 31.12.2014 tarihli bilançosu Ek-12'de bulunmaktadır.

*b. Merrill Lynch Yatırım Bankası A.Ş.*

- Merrill Lynch Yatırım Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Merrill Lynch Yatırım Bankası A.Ş. 1991 yılında Tat Yatırım Bankası A.Ş. olarak kurulmuştur. Banka yatırım bankası statüsündedir ve mevduat kabul etme yetkisi bulunmamaktadır. Aralık 2006'da Merrill Lynch European Asset Holdings Inc, Tat Yatırım Bankası A.Ş.'nin %99,999 oranında hissesini devralmıştır ve bankanın adı Merrill Lynch Yatırım Bankası A.Ş. olarak değişmiştir. Banka yatırım bankası olarak faaliyet göstermektedir. Ayrıca sermaye piyasalarıyla ilgili danışmanlık hizmeti, genel yatırım tavsiyesi, aracılık yüklenimi yürütülmesi ile ilgili hizmetler ve finansman sağlanmasına aracılık etmek bankanın verdiği hizmetler arasındadır (<http://www.ml.com.tr/index.htm>. Erişim tarihi: 03.03.2016).

- Merrill Lynch Yatırım Bankası A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

Bankanın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan bilançosu incelendiğinde riskten korunma amaçlı türev finansal varlığının bulunmadığı görülmektedir.

Banka faaliyetleri dolayısıyla genel olarak kurlar ve faiz oranlarındaki değişimlere bağlı olan finansal risklere maruz kalabilmektedir. Döviz ve faiz oranı dalgalanmalarından kaynaklanan bu finansal riskleri yönetmek amacıyla türev finansal araçları kullanılmaktadır. Banka tarafından kullanılabilen türev araçlar yabancı para forward, swap, vadeli alım satım, futures ve opsiyon sözleşmeleridir. Bankanın risk yönetimi stratejisinin bir unsuru olarak yabancı para cinsinden her türlü borçlanmalar türev araçlar ile kur riskine karşı korunmaktadır (Merrill Lynch Yatırım Bankası A.Ş. Bağımsız Denetim Raporu, 2014).

Bankanın 31.12.2014 tarihli bilançosu incelendiğinde vadeli döviz alım satım işlemleri dışında faiz oranına dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi bulunmadığı görülmektedir. Banka tarafından yapılan vadeli döviz alım satım işlemleri kur farkı değişikliklerinden korunmaya yöneliktir. Banka tarafından yapılan alım satım amaçlı işlemler swap para alım satım işlemleridir. Banka 2014 yılında türev işlemlerde 1050 TL zarar etmiştir. Bu zarar kur farkından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda bankanın kur farkı değişikliklerinden korunmaya yönelik yaptığı türev işlemlerin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Bankanın 31.12.2014 tarihli bilançosu Ek-13'te bulunmaktadır.

*c.Pasha Yatırım Bankası A.Ş.*

- Pasha Yatırım Bankası A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Pasha Yatırım Bankası A.Ş. 25 Aralık 1987'de Yatırım Bankası A.Ş. unvanıyla Türkiye'nin ilk yabancı sermayeli yatırım bankası olarak İstanbul'da kurulmuştur. 2015 yılında Bankanın %79,92 oranındaki çoğunluk hissesi Pasha Bank OJSC'ye devredilmiştir ve Mart 2015 itibarıyla unvanı Pasha Yatırım Bankası A.Ş. olmuştur. Pasha Bank Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan arasındaki ticaretin gelişimine katkı sağlamak, bölgede yatırım yapan işletmelere kaynak sağlamak ve danışmanlık hizmeti vermek üzere yatırım bankacılığı ürünleri ile kurumsal ve ticari segmentteki girişimcilere hizmet vermektedir

(<http://www.pashabank.com.tr/hakkimizda/pasha-bank-hakkinda> Erişim tarihi: 04.03.2016).

- Pasha Yatırım Bankası A.Ş.'de Türev Ürünlerin Kullanımı

Bankanın 31.12.2014 tarihli bilançosu incelendiğinde alım satım amaçlı ve riskten korunma amaçlı türev ürünleri bulunmadığı görülmektedir.

Pasha Bank'ın finansal araçların kullanım stratejisi incelendiğinde türev araçların likidite ihtiyaçları, döviz kuru ve faiz riskinden korunmak amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Banka vadeli işlem ve opsiyon gibi türev ürünlerde azaltım gerektirecek boyutta kredi riskine maruz değildir. Kredi risk tutarında artış oldukça söz konusu türev ürünleri kullanımı yapılacaktır. Bankanın kur riski yönetiminde ise

temel prensip kur riskine maruz pozisyon taşımamaktır. Banka yabancı para işlemlerinde gerektiğinde riskten korunma amaçlı olarak türev araçları kullanmayı planlamaktadır (Pasha Yatırım Bankası A.Ş. 31.12.2014 tarihli Konsolide Olmayan Bağımsız Denetim Raporu, Erişim tarihi: 04.03.2016)

*d. Standard Chartered Yatırım Bankası Türk A.Ş.*

- Standard Chartered Yatırım Bankası Türk A.Ş. Hakkında Genel Bilgi

Standard Chartered Bank ilk olarak Aralık 2003'te açtığı temsilcilik ofisi ile Türkiye piyasasına girmiştir. Bankanın temel stratejisi Asya, Afrika ve Ortadoğu'daki müşterilerin sınır ötesi işlemlerine aracılık etmektir. Aynı zamanda Türkiye'deki kurumsal müşterilerin Asya, Avrupa ve Ortadoğu'daki yatırım ve ticaret gereksinimlerini karşılamayı hedeflemektedir. Banka Kasım 2012'de Credit Agricole Yatırım Bankası Türk A.Ş.'yi satın almış olup yatırım bankasına dönüşmüştür. Banka kurumsal bankacılık ve işlem bankacılığı faaliyetlerini sürdürmektedir (<https://www.sc.com/tr/about-us/> Erişim tarihi: 04.03.2016).

- Standars Chartered Yatırım Bankası Tür A.Ş.'de Türev Araçların Kullanımı

Bankanın 31.12.2014 tarihli konsolide olmayan finansal tabloları incelendiğinde riskten korunma ve alım satım amaçlı türev finansal varlıklarının bulunmadığı görülmektedir.

## SONUÇ

Türev ürünler üzerine yazıldıkları dayanak varlıkların fiyatına göre fiyatları değişen ürünlerdir. Türev ürünlerin vade süresindeki ve vade sonundaki değeri sözleşmeye konu olan dayanak varlığın piyasa fiyatı tarafından belirlenmektedir. Türev ürünlerin işlem gördükleri piyasalar türev piyasalar olarak adlandırılmaktadır. Türev ürünler organize piyasalarda ve tezgah üstü piyasalarda işlem görebilirler.

Türev piyasaların ortaya çıkması oldukça eskiye dayanmaktadır. Türev işlemler ilk çağda tarım toplumunun ihtiyacını karşılamak için ortaya çıkmıştır ve bazı kaynaklara göre ilk türev işlemi gerçekleştiren zeytin hasadı üzerine opsiyon sözleşmesi yapan Thales'tir. Vadeli işlemlerin başlangıcını 1800'lü yıllar olarak kabul eden kaynaklar da bulunmaktadır. Amerika'nın önemli tarım ve ticaret merkezlerinden olan Chicago kentinde, 1848 yılında 82 tüccar bir araya gelerek Chicago Board Of Trade'i kurmuşlardır. Vadeli işlemler tarihindeki ilk kayıtlı sözleşme 1851 yılında mısır üzerine yazılan sözleşme olarak kabul edilmektedir. Organize borsalarda işlem gören türev sözleşmelere benzer ilk uygulama ise 1967 yılında Japonya'da kurulan Dojima Pirinç Piyasası'dır. Türev piyasalar sabit kur sistemini getiren Bretton Woods sisteminin çöküşüyle hızla önem kazanmaya başlamıştır. Bu sistemin çöküşüyle ortaya çıkan risklerden korunmak amacıyla türev ürünler yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Türev ürünler ileride oluşabilecek belirsizlikleri azaltarak piyasalarda şeffaf bilginin yayılması sağlamaktadır. Türev ürünler korunma (hedging), spekülasyon ve arbitraj amacıyla kullanılabilirler. Türev ürünlerin işlem gördükleri piyasaların en temel işlevi riskten korunma fonksiyonudur. Türev ürünler fiyat, faiz ve kurlarda gelecekte meydana gelebilecek beklenmeyen değişimlere karşı uygun pozisyonlar olarak bu risklerden korunma imkanı sağlamaktadır. Türev ürünlerin korunma işlevi sayesinde risk spekülatoörlere transfer edilmektedir. Spekülatoörlere riskleri üstlenerek bu risklerden kar elde etmeyi hedeflemektedir. Türev ürünlerin arbitraj amacıyla kullanılması ise; aynı ve eşit miktardaki bir malın ya da finansal varlığın, bir piyasadaki alınıp eş zamanlı olarak başka bir piyasada avantajlı bir fiyattan satılarak riske girmeden fiyat farklılıklarından dolayı kar elde edilmesi beklentisini içermekte ve bir spot piyasa işlemi ile bir türev işlem birlikte kullanılmaktadır.

Türev ürünler forward, futures, opsiyon ve swap sözleşmelerini kapsamına almaktadır. Forward sözleşmeler belirli bir varlığın, önceden belirlenmiş bir fiyat ve miktar üzerinden

gelecekteki bir tarihte alımını veya satımını içermektedir. Forward sözleşmelerde standartlaşma yoktur ve sözleşme koşulları taraflar arasında belirlenmektedir. Tezgahüstü piyasalarda işlem gören forward sözleşmelerde teminat sistemi bulunmamaktadır. Forward sözleşmeler genellikle döviz, faiz oranı ve ticari mallar üzerine düzenlenmektedir. Futures sözleşmeler belli miktardaki varlığın önceden belirtilen bir tarihte önceden belirlenen bir fiyattan teslim edilmesini içermektedir. Futures sözleşmeler forward sözleşmelerden farklı olarak organize piyasalarda standart büyüklük ve oranlarda işlem görmektedirler ve bu piyasalarda takas merkezi adı verilen kuruluşlar tarafların hak ve yükümlülüklerini garanti altına alarak karşı taraf riskini ortadan kaldırmaktadır. Futures sözleşmelerin faiz oranı futures, döviz futures, endeks futures ve hisse senedi futures olmak üzere dört farklı çeşidi bulunmaktadır.

Opsiyon sözleşmeleri alıcı ile satıcı arasında yapılan anlaşmalar olup; belirlenen bir tarihte veya belli bir zaman dilimi içinde ve bir prim karşılığında alıcıya sözleşmeye konu olan varlığı belli bir fiyattan alma hakkı, satıcıya ise sözleşmeye konu olan varlığı belli bir fiyattan satma hakkı tanımaktadır. Opsiyon sözleşmeleri opsiyon alıcısı ve satıcısı, opsiyon primi, kullanım fiyatı ve opsiyon vadesi kavramlarını içermektedir. Opsiyonlar hem tezgah üstü hem de organize piyasalarda işlem görebilmektedir. Opsiyon sözleşmeleri sağladığı haklar açısından alım ve satım opsiyonları, hakkın kullanılma esnekliğine göre Avrupa ve Amerikan tipi opsiyonlar ve dayanak varlığın türüne göre hisse senedi, endeks, döviz ve faiz opsiyonları olarak türlere ayrılmaktadır.

Swap sözleşmeleri taraflar arasında belirli bir süre sonunda, önceden belirlenen koşullar çerçevesinde, bir finansal varlığa ait gelecekteki nakit akışının karşılıklı olarak değiştirilmesini içermektedir. Swap sözleşmeleri tezgah üstü piyasalarda işlem gören türev ürünlerdir ve standart özellikte değildirler. Sözleşmelerin unsurları taraflar arasında karşılıklı ihtiyaçlara göre belirlenmektedir. Swap sözleşmelerinin faiz ve döviz swapı olmak üzere iki ana türü bulunmaktadır.

Türev piyasaların en temel işlevi riskten korunma fonksiyonudur. Son yıllarda türev araçlarla ilgili işlem hacmi türev ürünlerin dayanak varlıklarının işlem hacminden daha fazla artış göstermeye başlamıştır. Bu artışta yatırımcıların riskten korunmak istemelerinin önemli payı bulunmaktadır. Türev ürünler faiz oranı riski, kur riski, enflasyon riski ve likidite riskinden korunmak amacıyla kullanılmaktadır. Faiz oranı riski bankacılık açısından faiz oranlarında meydana gelen değişimlerin banka bilançosunun piyasa değerinin ve bu

bilançodan beklenen getirinin değişmesi olarak tanımlanabilir. Faiz oranı riskinden korunmak amacıyla genellikle futures, swap ve opsiyon sözleşmeleri kullanılmaktadır. Bankacılık açısından döviz kuru riski, bankaların döviz kurunda meydana gelebilecek dalgalanmalar sonucunda döviz varlık ve yükümlülükleri nedeniyle maruz kalabilecek zarar olasılığı olarak tanımlanabilmektedir. Döviz kuru riskinin kontrol edilmesi amacıyla forward, futures ve swap sözleşmeleri kullanılmaktadır. Enflasyon riski fiyat değişimlerinden kaynaklanmaktadır ve yatırımların reel değerinde kayıplara neden olmaktadır. Enflasyon riskinden korunmak amacıyla forward, futures ve opsiyon sözleşmeleri kullanılabilir. Likidite riski bankaların nakit akışlarındaki dengesizlik sonucunda, gerekli nitelikte nakit mevduat ve nakit girişine sahip olmamaları nedeniyle ödeme yükümlülüklerini yerine getirememesi riski olarak tanımlanabilmektedir. Likidite riski yönetiminde forward, futures, opsiyon ve swap sözleşmeleri kullanılabilir.

Dünyadaki türev piyasalar incelendiğinde, türev piyasaların en yoğun oldukları bölgenin Kuzey Amerika olduğu görülmektedir. Bu piyasaları sırasıyla Avrupa ve Asya ve Pasifik piyasaları izlemektedir. Dünyadaki piyasalarda dolaşımda olan türev ürünler incelendiğinde faize dayalı sözleşmelerin en yüksek işlem hacmine sahip olduğu görülmektedir. Bu sözleşmeleri sırasıyla kura ve emtiaya dayalı sözleşmeler izlemektedir.

Türkiye’de türev piyasalar 1980 sonrasında gelişmeye başlamıştır. Vadeli döviz alım satımına ilişkin ilk yasal düzenleme 1983 yılında yapılmıştır. TCMB’nin 1 Mayıs 1984 tarihinde forward işlemlerin yapılabilmesine yönelik izin vermesi ile forward işlemler yasal olarak yapılmaya başlanmıştır. Ülkemizde organize türev piyasaların kurulması amacıyla 1994 yılında İMKB bünyesinde Vadeli İşlemler Piyasası Müdürlüğü oluşturulmuştur. İMKB Vadeli İşlemler Piyasası 2001 yılında işlem görmeye başlamıştır. Aynı yıl yaşanan finansal kriz nedeniyle bu piyasa organize türev piyasaların oluşmasına katkıda bulunamamıştır. 4 Şubat 2005 tarihinde İMKB Vadeli İşlemler piyasası sona ermiş olup, Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası (VOB) faaliyete geçmiştir. VOB’un işlem hacmi faaliyet gösterdiği 2005-2012 yılları arasında yıllara göre artış eğilimindedir. Mayıs 2013’te Borsa İstanbul’un VOB’un %100 hissedarı olması ile birlikte VOB-VİOP birleşmesi gerçekleşmiştir. Böylece Türkiye’deki tüm vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri VİOP çatısı altında işlem görmeye başlamıştır.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası (VİOP) Borsa İstanbul bünyesinde işlem gören vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alım satımının gerçekleştiği piyasadır. VİOP’ta emirler ana

pazar, özel emir pazarı ve özel emir ilan pazarı olmak üzere üç farklı pazarda gerçekleşebilmektedir. VİOP'ta işlem gören sözleşmeler arasında en yüksek işlem hacmine sahip olan sözleşmeler sırasıyla endeks vadeli işlem pazarları, döviz vadeli işlem pazarları ve pay vadeli işlem pazarlarıdır. Vadeli işlem pazarlarının toplam işlem hacmi yıllara göre artış eğilimindedir. .

Bu çalışmada Türkiye'de faaliyet gösteren kamusal sermayeli, özel sermayeli ve yabancı sermayeli 13 kalkınma ve yatırım bankasının 2014 yılına ait finansal tabloları ve dipnotları incelenerek türev ürün kullanımları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca İller Bankası A.Ş.'nin finansal tabloları oran (rasyo) analizi yöntemi ve finansal riskten korunma ile ilgili ölçümler ile incelenmiş olup türev finansal araçları neden kullanmadığı ve neden kullanması gerektiği hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

Türk bankacılık sektöründe en yaygın kullanılan türev ürünler swap sözleşmeleridir. Swap sözleşmelerini sırasıyla opsiyon ve forward sözleşmeleri izlemektedir. Kalkınma ve yatırım bankalarında kullanılan türev ürünler incelendiğinde de en çok kullanılan türev ürünlerin swap sözleşmeleri olduğu görülmektedir. Bankacılık sektöründen farklı olarak kalkınma ve yatırım bankalarında forward sözleşmeler opsiyon sözleşmelerden daha çok kullanılmaktadır.

Bu çalışmada incelenen Türkiye'de faaliyet gösteren kamusal sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarından İller Bankası A.Ş. ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.'de alım satım amaçlı ve riskten korunma amaçlı türev ürünlerin kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Kamusal sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları arasında sadece Türk Eximbank'ta alım satım amaçlı ve riskten korunma amaçlı türev işlemler yapılmaktadır. Türkiye'de faaliyet gösteren özel sermayeli 6 kalkınma ve yatırım bankasının 2014 yılı finansal tabloları ve dipnotları incelendiğinde Diler Yatırım Bankası A.Ş., GSD Yatırım Bankası A.Ş. ve İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'de alım satım amaçlı ve riskten korunma amaçlı türev finansal varlıkların bulunmadığı görülmektedir. Aktif Yatırım Bankası A.Ş., Nurol Yatırım Bankası A.Ş. ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'de ise türev ürünler alım satım amaçlı kullanılmaktadır. Türkiye'de faaliyet gösteren 4 yabancı sermayeli kalkınma ve yatırım bankası arasından sadece Merrill Lynch Yatırım Bank A.Ş.'de alım satım amaçlı türev finansal varlıkların bulunduğu görülmektedir. Bank Pozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş., Pasha Yatırım Bankası A.Ş. ve Standard Chartered Yatırım Bankası Türk A.Ş.'de riskten korunma ve alım satım amaçlı türev finansal varlıklar bulunmamaktadır.



Tezin üçüncü bölümünde, İller Bankası'nın finansal tabloları oran analizi yöntemi ve finansal riskten korunma ile ilgili ölçümler ile değerlendirilmiştir. Bankanın sermaye yeterlilik oranının 2014 yılında %55,9 olduğu görülmektedir. Bu oran diğer kalkınma ve yatırım bankalarının sermaye yeterlilik oranının oldukça üstündedir. Bu bağlamda, İller Bankası'nın katlanabileceği risk kapasitesinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. İller Bankası mevduat kabul etmeyen ve Belediyeler ve İl Özel İdarelerine kendisi tarafından aktarılan paylar ile belediye gelirlerinin teminat olarak gösterilmesi karşılığında nakdi ve gayri nakdi kredi kullandıran bir kalkınma ve yatırım bankasıdır. İller Bankası'nın piyasa riski enstürmanları bulunmamaktadır ve faaliyet alanı sebebiyle piyasa riskine mevduat bankaları kadar maruz kalmamaktadır. Bankanın likiditesini değerlendirmek amacıyla yapılan ölçümler sonucunda, mevduat kabul etmemesinin de etkisiyle mevduat tabanlı likidite riskine maruz kalmadığı anlaşılmıştır. Bankanın maruz kaldığı kur riskinin değerlendirilmesi amacıyla öncelikle yabancı para varlıklarının toplam varlıklarına oranına bakılmıştır ve bu oranın %4,7 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bankanın yabancı para aktifleri ile yabancı para pasifleri birbirine çok yakındır ve döviz pozisyon açığı bulunmamaktadır. Bankanın yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülükleri arasındaki denge değerlendirildiğinde net bilanço içi pozisyon fazlası olduğu görülmektedir. Bankanın döviz pozisyon oranı %100 olarak hesaplanmıştır ve döviz varlıkları ile döviz yükümlülüklerini karşılayabildiği anlaşılmaktadır. İller Bankası tarafından yapılan tek bankacılık faaliyeti Yerel Yönetimlere ve İl Özel İdarelere kredi kullandırmaktır ve mevduat kabul etmemektedir. Bu nedenle faize duyarlı aktiflerinin ve faize duyarlı pasiflerinin hesaplanması sağlıklı sonuçlar vermemektedir. Bankanın kullanılan krediler hesabında bulunan yabancı paralı krediler de belediyelere fon sağlamak amaçlı olduğundan ve yükümlülükleri belediyeler tarafından yerine getirildiğinden faiz riski unsuru oluşturmamaktadır.

Sonuç olarak İller Bankası'nın net bilanço içi pozisyon fazlasını azaltmak için türev araçlar satın alması gerektiği söylenebilir. Banka yerel yönetimlere daha fazla kaynak sağlamak amacıyla yurt içi ve yurt dışından kaynak sağlayarak bunların yaratacağı risklerden korunmak amacıyla türev araçları kullanabilir.

Tezde incelenen Türkiye'de faaliyet gösteren yatırım ve kalkınma bankalarının riskten korunma ve alım satım amaçlı türev ürünleri çoğunlukla kullanmadıkları görülmektedir. Yapılan türev işlemlerin büyük bir çoğunluğu alım satım amaçlı türev işlemlerden oluşmaktadır. Kalkınma ve yatırım bankalarının türev ürün kullanımını yaygınlaştırmalıdır.

Böylece maruz kaldıkları riskleri kontrollü bir şekilde yönetebileceklerdir. Ayrıca türev ürünlerin kullanımı ile çeşitli kazançlar elde edebilme ve kayıpları önleyebilme fırsatını yakalayabileceklerdir.

## KAYNAKLAR

- Abanoz, M. (2005). Türkiye'nin İlk Türev Ürünler Borsası ve İlk Özel Borsa: Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası (VOB). *Finans Dünyası*
- Akalın, N. (1999). Türev Araçların Taşıdığı Risklerin Ortaya Konmasında Kamuyu Aydınlatma Platformunun Yeri Ve Önemi, Spk Yeterlilik Etüdü.
- Akgiray, V. ve Temizel F. (Editörler). (2014). *Sermaye piyasası ve finansal kurumlar*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 124.
- Akgüç, Ö. (1998). *Finansal Yönetim* (Altıncı Baskı). Türkiye: Avcıol Yayınları, 698.
- Akgüç, Ö. (2012). *Banka Finansal Tablolarının Analizi* (İkinci Baskı). Türkiye: Arayış Basım Yayın, 105-530.
- Alpan, F. (1999). *Örneklerle Futures Anlaşmalar ve Opsiyonlar*. (Birinci Baskı), İstanbul: Literatür Yayıncılık, 20.
- Apak, S. ve Uyar, M. (2011) *Türev Ürünler ve Finansal Teknikler* (Birinci Baskı). Türkiye: Beta Yayınevi, 3-14, 48, 73, 108, 114-115.
- Arslan, C. (2005). *Döviz Kuru Riski Ve Yönetimi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, Ankara.
- Aşıkoğlu, R. ve Kayahan, C. (2008). Global finansal sistem etkileşimiyle Türkiye'nin türev piyasa görünümü. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 10(2), 157-179.
- Ayrıçay, Y. (2003). Türev Piyasaların Gelişmekte Olan Piyasalar Etkileri. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2003/1), 1-19.
- Babuşçu, Ş. (2005). *Basel 2 Düzenlemeleri Çerçevesinde Bankalarda Risk Yönetimi* (Birinci Baskı). Ankara: Akademi Yayıncılık, 121.
- Babuşçu, Ş. Ve Hazar, A. (2012). *Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi* (Birinci Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık, 75.
- Balı, S. (2013). *Egzotik Opsiyonlar İşleyiş ve Fiyatlama Matlab Kodları İle* (Birinci Baskı). İstanbul: Çatı Yayıncılık, 45.
- BDDK Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik (2006).
- Ceyhan, C. (2013). Türev Ürünler ve Riskten Korunma. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, İ. (2012). Vadeli İşlem Piyasasında Fiyat Keşfi: İzmir Vadeli İşlem Ve Opsiyon Borsasında Amprik Bir Uygulama. Türkiye Bankalar Birliği (Yayın No:283).
- Çiftçi, Ö. H. (2011). *Türev Piyasalar ve Türk Bankacılık Sektöründeki Uygulamalar*. Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler

Fakültesi, Isparta.

- Dalgıç, N. (2013). *Borsa İstanbul'da İşlem Gören Firmaların Türev Ürün Kullanımları Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul.
- Durmuşkaya, S. (2011). *Türev Piyasası Etkinliğinin Testi: IMKB 30-100 Ve Döviz Piyasası*. Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Frankau, S., Spinellis, D., Nassuphis, N., ve Burgard, C. (2008). *Commercial Uses : Going Functional on Exotic Trades*. Cambridge: Cambridge University Press, 28.
- Gözgör, G. (2008). *Finansal Türev Piyasaları: Forward, Futures, Opsiyon ve Döviz Üzerine Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gündüz, L. ve Tural, M. (1995). *Türev Ürünlerin Muhasebeleştirilmesi: Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Öneri*. *TBB Yayınları*, 193.
- İbiş, N. (2015) *İşletmelerde Risk Yönetimi Ve Türev Ürünlerin Kullanımı Üzerine Bist'te Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- İşleyen, İ. Ş. (2011). *Döviz Kuru Riskini Azaltmanın En Etkin Yolu Forward İşlemleri*. *Mali Çözüm Dergisi*, 105. Sayı,177-182.
- Kadıoğlu, S. (2012). *Finansal Krizler ve Türev Ürünler*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, H. (2010). *Vadeli İşlem Borsalarının Finansal Piyasalara Etkisi Ve Türkiye Üzerine Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kepçe, N. (2007). *Swap Sözleşmelerinin Finansal Tablolarda Raporlanması*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kunt, A. S. Ve Taş, O. (2008). *Kredi Temerrüt Swapları ve Türkiye'nin CDS Priminin Tahmin Edilmesine Yönelik Bir Uygulama*. *İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 78-89.
- Kütük, Ö. (2014). *Türev Araçlar ve Türk Bankacılık Sistemindeki Uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Nurcan, B. (2005). *Türev Piyasası İşlemlerinin Vergilendirilmesi Ve Örnek Ülke Uygulamaları*. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Ankara.
- Ondörtoğlu, A. (2010). *Organize Piyasalarda İşlem Gören Finansal Türev Araçların İncelenmesi ve Türkiye'deki Uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Örten, R. ve Örten, İ. (2001). *Türev Finansal Araçlar Ve Muhasebe Uygulamaları*. Gazi Kitabevi. Ankara (Birinci Baskı), 19.

- Özalp, P. (2003). *Türev Araç Piyasalarının Finansal Sistemin İşleyişi İçerisindeki Rolü: Türkiye’de Bu Piyasalara İşlerlik Kazandırma Çalışmaları*. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Ankara.
- Özari Ç. ve Demir, E. (2016). Basit Seçim Opsiyonlarının Fiyatlanması ve UFRS’ye Göre Raporlanması. *Akademik Bakış Dergisi* (53). 239-264.
- Özel, Ö. (2010). *Türev Ürünlerin Bankalarda Risk Yönetimi Amacıyla Kullanımı Ve Muhasebeleştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, Kocaeli.
- Özer, A. (2013). *Türev Piyasaların Küresel Krize Etkisi: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özharar, A., Dirik, B., Çolaklı, O. S., Ülgür, T. Ve Emecan, S. (2005). Opsiyonların Riske Maruz Değerlerinin (RMD) Hesaplanması. *Bankacılar Dergisi*, Sayı:52.94-102.
- Parlakkaya, R. (2005). Finansal Türev Ürünler İle Mali Risk Yönetimi Ve Muhasebe Uygulamaları, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 222.
- Saltoğlu, B. (2014). *Türev Araçlar, Piyasalar ve Risk Yönetimi, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu*, İstanbul, 9-18.
- Saunders, A. and Cornett, M. M. (2006). *Financial Markets And Institutions A Modern Perspective*, McGraw-Hill International Edition, 10.
- Serdaroğlu, E. (2008). *Türkiye’de Vadeli İşlemler Ve Opsiyon Borsasının Gelişimi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Shakir, A. (2010). Piyasa Riski Ve Türev Araçlar. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Toroslu, M. V. (2000). *Çağdaş Finansal Teknikler*. Beta Basım Yayın. (Birinci Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın, 130.
- Valdez, S. and Molyneux, P. (2013). *Global Financial Markets* (Yedinci Baskı). Çin: Palgrave Macmillan.
- Vural, T. (2006). *Türev Piyasalar ve Forward İşlemlerinin Vergilendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçın, C. Ç. (2015). *Türk Bankacılık Sektöründe Türev Ürünler ve Türev Ürün Kullanımına Etki Eden Faktörlerin Analizi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yalçın, K., Tanrıöven, C., Bal, H., Aksoy, E. E. ve Kurt, Ç. (2011). *Finansal Teknikler ve Türev Araçlar* (Üçüncü Baskı) . Ankara: Detay yayıncılık, 114-116, 124-126, 159, 182-183, 233, 255-258.
- Yalçınkaya, J. Ve Ekinci, A. (2007). Bankalarda Faiz Riskinin Ölçülmesi: GAP Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 8 (1).
- Yanbolu, D. (2011). *Piyasalarda Türev Ürünler Vergilendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi*.

Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Yarız, A. (2011). *Bankacılıkta Risk Yönetimi: Risk Matrisi Uygulaması*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.

Yarız, A. (2012). *Bankacılıkta Risk Yönetimi: Risk Matrisi Uygulaması*, Nobel Yayınları. Ankara (İkinci Baskı), 96-103.

Yıldırım, S. (2011). *Türk Bankacılık Sektöründe Kullanılan Türev Araçlar Ve 2008 Küresel Krizinde Türev Araçların Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

### **İnternet Kaynakları:**

Bankacılık kanunu, md.3 [http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Mevzuat/Bankacilik\\_Kanunu/15405411\\_sayili\\_bankacilik\\_kanunu.pdf](http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Mevzuat/Bankacilik_Kanunu/15405411_sayili_bankacilik_kanunu.pdf). Son Erişim Tarihi: 17.02.2016.

BDDK Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Hakkında Yönetmelik, <http://www.bddk.org.tr/> Son Erişim Tarihi: 16.03.2016.

BDDK Türk Bankacılık Sektörü Kur Riski Değerlendirme Raporu (2012) [http://www.bddk.org.tr/websitesi/turkce/Raporlar/Kur\\_Riski\\_Degerlendirme\\_Raporlar/i/11547tbs\\_kur\\_riski\\_2012.pdf](http://www.bddk.org.tr/websitesi/turkce/Raporlar/Kur_Riski_Degerlendirme_Raporlar/i/11547tbs_kur_riski_2012.pdf) Son Erişim Tarihi: 10.01.2016.

İlbank 2014 Faaliyet Raporu <http://www.ilbank.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 23.02.2016).

İlbank 2015 Faaliyet Raporu <http://www.ilbank.gov.tr> Son Erişim Tarihi: 21.03.2016).

İller Bankası A.Ş. Hakkında Kanun, <http://www.ilbank.gov.tr/index.php?Sayfa=iceriksayfa&icId=284> Son Erişim Tarihi: 25.02.2016

İller Bankası'nın Kur Riskine Duyarlılığı (30 Eylül 2015 Ara Döneme Ait Finansal Rapor, <http://www.ilbank.gov.tr/> Son Erişim Tarihi: 25.03.2016.

Takasbank Ana Sözleşmesi, <https://www.takasbank.com.tr/tr/Documents/Takasbank> Son Erişim Tarihi: 25.02.2015.

İnternet: <http://vobarchive.borsaistanbul.com/VOBPortalTur/detailsPage.aspx?tabid=604> Son Erişim Tarihi: 14.01.2016

İnternet: [http://www.bddk.org.tr/websitesi/turkce/mevzuat/bankacilik\\_kanununa\\_iliskin\\_duzenlemeler/11007sermaye\\_yeterlilik\\_yonetmeligi22\\_03\\_08.pdf](http://www.bddk.org.tr/websitesi/turkce/mevzuat/bankacilik_kanununa_iliskin_duzenlemeler/11007sermaye_yeterlilik_yonetmeligi22_03_08.pdf). Son Erişim Tarihi: 20.02.2016.

İnternet: <http://www.bis.org/statistics/d1.pdf>. , Son Erişim Tarihi :27.01.2016

İnternet: <http://www.borsaistanbul.com/data/egitimklavuzlari/KLVZ21VIP.PDF> Son Erişim Tarihi: 15.01.2016

İnternet: <http://www.borsaistanbul.com/data/kilavuzlar/VIOP-Hakkında-SSS.pdf> Son Erişim Tarihi: 13.01.2016

- İnternet: <http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/vadeli-islem-ve-opsiyon-piyasasi/pazarlar> Son Erişim Tarihi: 15.01.2016
- İnternet: <http://www.dilerbank.com.tr/> Son Erişim Tarihi: 01.03.2016
- İnternet: <http://www.gsdbank.com.tr/> Son Erişim Tarihi: 02.03.2016
- İnternet: [http://www.kalkinma.com.tr/data/file/faaliyetraporlari/kalkinma\\_2014\\_Faaliyet\\_Rapor\\_u.pdf](http://www.kalkinma.com.tr/data/file/faaliyetraporlari/kalkinma_2014_Faaliyet_Rapor_u.pdf) Son Erişim Tarihi: 23.02.2016
- İnternet: <http://www.kalkinma.com.tr/kurulus-kanunu.aspx> Son Erişim Tarihi: 23.02.2016
- İnternet: <http://www.ml.com.tr/index.htm> Son Erişim Tarihi: 03.03.2016
- İnternet: <http://www.nurolbank.com.tr/> Son Erişim Tarihi: 02.03.2016
- İnternet: <http://www.pashabank.com.tr/hakkimizda/pasha-bank-hakkinda> Son Erişim Tarihi: 04.03.2016.
- İnternet: <http://www.takasbank.com.tr/tr/Sayfalar/Tarihce.aspx> Son Erişim Tarihi: 25.02.2016
- İnternet: [http://www.tbb.org.tr/modules/banka-bilgileri/banka\\_Listesi](http://www.tbb.org.tr/modules/banka-bilgileri/banka_Listesi) Son Erişim Tarihi: 19.02.2016
- İnternet: <http://www.tskb.com.tr/> Son Erişim Tarihi: 02.03.2016
- İnternet: <https://www.bankpozitif.com.tr> Son Erişim Tarihi: 03.03.2016
- İnternet: [https://www.ekodialog.com/finansal\\_eko/fin\\_eko\\_konulari3.html](https://www.ekodialog.com/finansal_eko/fin_eko_konulari3.html) Son Erişim Tarihi: 31.01.2015.
- İnternet: <https://www.eximbank.gov.tr/TR,5/hakkimizda.html> Son Erişim Tarihi: 22.02.2016
- İnternet: <https://www.sc.com/tr/about-us/> Son Erişim Tarihi: 04.03.2016
- İnternet: [www.meliksah.edu.tr/aakpinar/risk-ve-getiri-PowerPoint-Sunusu.pptx](http://www.meliksah.edu.tr/aakpinar/risk-ve-getiri-PowerPoint-Sunusu.pptx) Son Erişim Tarihi: 04.02.2015.
- Merih, K. (2010). Bankacılık Sisteminde Piyasa Riskleri. <http://www.riskonomi.com/wp/?p=366>. Son Erişim Tarihi: 31.01.2016.
- Merrill Lynch Yatırım Bankası A.Ş. Bağımsız Denetim Raporu, [http://www.ml.com.tr/MLYB/MT/MLYB\\_MT\\_122014.pdf](http://www.ml.com.tr/MLYB/MT/MLYB_MT_122014.pdf) Son Erişim Tarihi: 03.03.2016.
- Pasha Yatırım Bankası A.Ş. 31.12.2014 tarihli Konsolide Olmayan Bağımsız Denetim Raporu, <http://www.pashabank.com.tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar/bagimsiz-denetim-raporlari> Son Erişim Tarihi: 04.03.2016
- Takasbank Türev Araçlar Prosedürü, <https://www.takasbank.com.tr/tr/Sayfalar/Prosedurler.aspx> Son Erişim Tarihi: 22.01.2016

- TSKB 2014 Yılı Faaliyet Raporu, <http://www.tskb.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar?year=2014>. Son Erişim Tarihi: 02.03.2016
- Türev Piyasaları Swap ve Options. <http://www.baskent.edu.tr/~gurayk/> Son Erişim Tarihi: 14.01.2016
- Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri, [https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/TBSGG/14650tbs\\_temel\\_gostergeler\\_raporu\\_eylul\\_2015.pdf](https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/TBSGG/14650tbs_temel_gostergeler_raporu_eylul_2015.pdf) Son Erişim Tarihi: 17.02.2016.
- Türkiye’de bankacılık sektörü, [http://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/2183/Turkiye'de\\_Bankacilik\\_Sektoru\\_1960-2015.pdf](http://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/2183/Turkiye'de_Bankacilik_Sektoru_1960-2015.pdf) Son Erişim Tarihi: 17.02.2016.
- VIOP İşleyiş Esasları Genelgesi. (2013). [http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/433\\_Genelge\\_viop\\_isleyis\\_esaslari.pdf](http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/433_Genelge_viop_isleyis_esaslari.pdf) Son Erişim Tarihi: 17.02.2016.



# **EKLER**

## EK-1. VİOP'TA İŞLEM GÖREN SÖZLEŞMELERİN ÖZELLİKLERİ

### 1.1 Pay Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|  |  |
|--|--|
| Dayanak Varlık                         | Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylardır.   |
| Sözleşme Büyüklüğü (Standart Sözleşme) | Bir adet standart sözleşme, dayanak varlığa ait 100 adet payı temsil eder. Dayanak varlığın fiyat ve miktarını etkileyecek bedelli/bedelsiz sermaye artırımını, temettü ödemesi (temettü verimi >%10 ise), birleşme ve benzeri durumlarda (özsermaye halleri), Borsa tarafından sözleşmelerde fiyat ve/veya çarpan değişikliği yapılması halinde, sözleşme büyüklüğü standart sözleşme büyüklüğünden farklı belirlenebilir. Bu gibi durumlarda aynı dayanak varlık üzerine, "sözleşme büyüklüğü standart" ve "sözleşme büyüklüğü standart olmayan" olmak üzere farklı sözleşmeler işlem görebilir. |
| Vade Ayları                            | Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu iki vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.   |
| Uzlaşma Şekli                          | Fiziki teslimat.   |
| Son İşlem Günü                         | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.   |
| Vade Sonu                              | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.  |
| Takas Süresi                           | Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 3 diğer işlemlerde ise T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.  |
| İşlem Saatleri                         | İşlemler 09:10 - 17:40 saatleri arasında tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları                | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Bulunması Gereken Teminat: Başlangıç teminatı ile fiziki  |

Tablo 1.1 : Pay vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

### 1.2. BIST-30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |   |
|-------------------------|---|
| Dayanak Varlık          | BIST 30 Fiyat Endeksi.  |
| Sözleşme Büyüklüğü      | Dayanak varlık, endeks değerinin 1.000'e bölünmüş halidir. Her bir endeks vadeli işlem sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 100 adet dayanak varlığı temsil eder. (Örnek: BIST 30 Endeksi/1.000)*100 TL=(78.000/1.000)*100=7.800,00 TL) |
| Vade Ayları             | Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.          |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma.  |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.   |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.   |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında tek bir seansta gerçekleştirilir.  |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.   |

Tablo 1.2 BIST 30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri  
(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

## EK 1 (devam)

### 1.3 DolarTL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Dayanak Varlık          | Türk Lirası/ABD Doları kuru.   |
| Sözleşme Büyüklüğü      | 1.000 ABD Doları.  |
| Vade Ayları             | Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır.<br>Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır. |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.   |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.  |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.  |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.  |

Tablo 1.3 : DolarTL vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016).

### 1.4 EuroTL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Dayanak Varlık          | Türk Lirası/Euro kuru.   |
| Sözleşme Büyüklüğü      | 1.000 Euro.  |
| Vade Ayları             | Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır.<br>Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır. |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma.   |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.   |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.  |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.  |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.  |

Tablo 2.6 : EuroTL vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

## EK 1 (devam)

### 1.5 EUR/USD Çapraz Kuru Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                          |  |
|--------------------------|--|
| Dayanak Varlık           | Euro/Amerikan (ABD) Doları (EUR/USD) çapraz kurudur.   |
| Sözleşme Büyüklüğü       | 1.000 Euro   |
| Vade Ayları              | Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır.<br>Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır. |
| Uzlaşma Şekli            | Nakdi uzlaşma.   |
| Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı | TCMB'nin son işlem gününde açıkladığı gösterge niteliğindeki Euro/Amerikan Doları çapraz kurudur.<br>Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.  |
| Son İşlem Günü           | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.  |
| Vade Sonu                | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.   |
| Takas Süresi             | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.  |
| İşlem Saatleri           | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.  |
| İşlem Teminatı Esasları  | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.  |
| Dolar Kuru               | Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL'ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, Dolar Kuru spot                            |

Tablo 1.5 : Euro/USD çapraz kuru vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

### 1.6 Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Sözleşme Büyüklüğü      | 1 gram.  |
| Vade Ayları             | Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.                       |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi Uzlaşma  |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.                  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.                       |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.                            |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.  |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir |

Tablo 1.6 : Altın vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri  
(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

## EK 1 (devam)

### 1.7 Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |   |
|-------------------------|---|
| Dayanak Varlık          | Saf altın.  |
| Sözleşme Büyüklüğü      | 1 ons altın.  |
| Vade Ayları             | Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık (Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)   |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma.  |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.   |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.  |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.   |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.   |
| Dolar Kuru              | Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL'ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır. Borsa tarafından gerekli görülen durumlarda ya da TCMB tarafından gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kurunun açıklanmaması durumunda, Dolar Kuru spot piyasada oluşan Dolar kurları dikkate alınarak güncellenebilir. |

Tablo 1.7 : Dolar/Ons altın vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi:17.01.2016)

### 1.8 EgePamuk Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |   |
|-------------------------|---|
| Dayanak Varlık          | Ege Standart 1 baz kalite pamuk   |
| Sözleşme Büyüklüğü      | 1.000 kg (1 ton)  |
| Vade Ayları             | Mart, Mayıs, Temmuz, Ekim ve Aralık (Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)                                 |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma.  |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.                  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.                       |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.                             |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir. |

Tablo 1.8 : EgePamuk vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi:17.01.2016)

## EK 1 (devam)

### 1.9 Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Dayanak Varlık          | Anadolu kırmızı sert baz kalite buğday (Bezostaja-1, Doğu- 88, Gün- 91, Haymana- 79, İkizce- 96, Karasu- 90, Lancer, Odeskaya- 51, Şahin) Anadolu kırmızı sert kalitede buğdayı oluşturduğu belirtilen bu buğday cinsleri, TMO'nun sınıflandırması esas alınarak belirlenmiştir. Ayrıca spot borsaların "Anadolu kırmızı sert buğday" olarak tescil ettiği emtia da yukarıdaki sınıflamaya dahildir. TMO'nun sınıflandırma kriterlerinde bir değişiklik olması halinde, Anadolu kırmızı sert olarak belirtilen buğday kalitesinin denk geldiği yeni buğday kalitesi ve bu kaliteyi oluşturan yeni buğday cinsleri sözleşmeye dayanak kabul edilir. |
| Sözleşme Büyüklüğü      | 5.000 kg (5 ton)   |
| Vade Ayları             | Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Aralık.<br>(Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)   |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma  |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi bir önceki iş günüdür.  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.   |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.  |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.  |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.  |

Tablo 1.9 Anadolu kırmızı buğday vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

### 1.10 Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |   |
|-------------------------|---|
| Dayanak Varlık          | Vade ayının her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarından (KPTF) hesaplanan basit aritmetik ortalamasıdır.  |
| Sözleşme Büyüklüğü      | Vade ayındaki saat sayısı x 0,1 MWh<br>Vade Ayındaki Saat Sayısı: Vade ayındaki gün sayısı x 24<br>Sözleşme büyüklüğü vade ayındaki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamasına göre değişkenlik gösterir. Kış saatinden yaz saatine geçiş yapılan gün için saat sayısı 23, yaz saatinden kış saatine geçiş yapılan gün için ise saat sayısı 25 olarak uygulanacaktır. |
| Vade Ayları             | Aynı anda içinde bulunulan ay ve takip eden 15 ay olmak üzere toplam 16 ay.   |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma.  |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.   |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.   |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.   |

Tablo 1.10 :Baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri (<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

## EK 1 (devam)

### 1.11 Gecelik Repo Vadeli İşlem Sözleşmeleri

|                         |   |
|-------------------------|---|
| Dayanak Varlık          | Aylık Gecelik Repo Vadeli işlem sözleşmeleri için Borsa İstanbul Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda gerçekleşen aynı gün valörlü gecelik miktar ağırlıklı ortalama basit faiz oranının aylık bileşik ortalamasıdır. / Üç Aylık Gecelik Vadeli İşlem Sözleşmeleri için ise Borsa İstanbul Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda gerçekleşen aynı gün valörlü gecelik miktar ağırlıklı ortalama basit faiz oranının üç aylık bileşik ortalamasıdır |
| Sözleşme Büyüklüğü      | Parasal Değer= 1.000.000 TL<br>Sözleşme Büyüklüğü = $1.000.000 \cdot (N/365) \cdot 0,01$<br>N: Vade ayındaki takvim günü sayısı   |
| Vade Ayları             | Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmeleri :Yılın tüm ayları. (Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın 3 vade ayı olmak üzere toplam 4 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.) Üç Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmeleri: Mart, Haziran, Eylül, Aralık (Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın 8 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür)   |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma   |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü.  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü.  |
| Takas Süresi            | Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, karlar hesaplara T+1 günü aktarılır.   |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.   |

Tablo 2.13 : Gecelik repo vadeli işlem sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

### 1.12 Pay Opsiyon Sözleşmeleri

|  |   |
|--|---|
| Dayanak Varlık                         | Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre seçilen paylardır.  |
| Opsiyon Sınıfı                         | Alım veya Satım Opsiyonu.   |
| Opsiyon Tipi                           | Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)   |
| Sözleşme Büyüklüğü (Standart Sözleşme) | Bir adet standart sözleşme, dayanak varlığa ait 100 adet payı temsil eder. Dayanak varlığın fiyatını ve miktarını etkileyecek bedelli/bedelsiz sermaye artırımını, temettü ödemesi (temettü verimi >%10 ise), birleşme ve benzeri durumlarda (özsermaye halleri), Borsa tarafından sözleşmelerde fiyat, kullanım fiyatları ve/veya çarpan değişikliği yapılması halinde, sözleşme büyüklüğü standart sözleşme büyüklüğünden farklı belirlenebilir. Bu gibi durumlarda aynı dayanak varlık üzerine, "sözleşme büyüklüğü standart" ve "sözleşme büyüklüğü standart olmayan" olmak üzere farklı sözleşmeler işlem görebilir. |
| Vade Ayları                            | Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu iki vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.  |
| Uzlaşma Şekli                          | Fiziki teslimat.  |
| Son İşlem Günü                         | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.  |
| Vade Sonu                              | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.   |
| Takas Süresi                           | Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 3, diğer işlemlerde ise T+1 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, prim alacakları hesaplara T+1 günü aktarılır   |
| İşlem Saatleri                         | İşlemler 09:10 - 17:40 saatleri arasında tek bir seansta gerçekleştirilir.  |
| İşlem Teminatı Esasları                | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Bulunması Gereken Teminat: Başlangıç teminatı ile fiziki teslimat teminatının toplamıdır.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir   |

Tablo 1.12: Pay opsiyon sözleşmelerinin özellikleri  
(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi: 17.01.2016)

## EK 1 (devam)

### 1.13 BIST 30 Endeks Opsiyon Sözleşmeleri

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Opsiyon Sınıfı          | Alım ve Satım Opsiyonları.   |
| Opsiyon Tipi            | Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)  |
| Sözleşme Büyüklüğü      | Dayanak varlık, endeks değerlerinin 1.000'e bölünmüş halidir. Her bir endeks opsiyon sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 100 adet dayanak varlığı temsil eder.  |
| Vade Ayları             | Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır. |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma.   |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.   |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.  |
| Takas Süresi            | T+1 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, prim alacakları hesaplara T+1 günü aktarılır.   |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.  |

Tablo 1.13 :BIST 30 endeks opsiyon sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi:17.01.2016)

### 1.13 DolarTL Opsiyon Sözleşmeleri

|                         |   |
|-------------------------|---|
| Dayanak Varlık          | Türk Lirası/ABD Doları kuru   |
| Opsiyon Sınıfı          | Alım ve Satım Opsiyonları   |
| Opsiyon Tipi            | Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)   |
| Sözleşme Büyüklüğü      | 1.000 ABD Doları  |
| Vade Ayları             | Yılın tüm ayları. (Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın vade olmak üzere toplam 2 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)                    |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma   |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının veya haftasının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.  |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.                       |
| Takas Süresi            | T+1 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, prim alacakları hesaplara T+1 günü aktarılır.                            |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10-17:45 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir. |

Tablo 1.13 : DolarTL opsiyon sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi:17.01.2016)



## EK-1 (devam)

### 1.14 Mini Endeks Opsiyon Sözleşmeleri

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Dayanak Varlık          | BIST 30 Fiyat Endeksi.   |
| Opsiyon Sınıfı          | Alım ve Satım Opsiyonları.   |
| Opsiyon Tipi            | Avrupa (Sözleşme ile tanınan hak vade sonunda kullanılabilir)  |
| Sözleşme Büyüklüğü      | Dayanak varlık, endeks değerlerinin 1.000'e bölünmüş halidir. Her bir endeks opsiyon sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 1 adet dayanak varlığı temsil eder.  |
| Vade Ayları             | Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır. |
| Uzlaşma Şekli           | Nakdi uzlaşma.   |
| Son İşlem Günü          | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.   |
| Vade Sonu               | Her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.  |
| Takas Süresi            | T+1 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü sonunda tahsil edilirken, prim alacakları hesaplara T+1 günü aktarılır.   |
| İşlem Saatleri          | İşlemler 09:10 - 17:45 saatleri arasında tek bir seansta gerçekleştirilir.   |
| İşlem Teminatı Esasları | - Başlangıç Teminatı: SPAN portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir.<br>- Sürdürme Teminatı: Bulunması gereken teminatın %75'idir.  |

Tablo 1.14 : Mini endeks opsiyon sözleşmelerinin özellikleri

(<http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn433yeni.pdf> Erişim tarihi:17.01.2016)

## EK-2. İLLER BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BİN TÜRK LİRASI |         |            |              |         |            |
|--|---------|-----------------|---------|------------|--------------|---------|------------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |         |            | ÖNCEKİ DÖNEM |         |            |
|  |         | TP              | YP      | Toplam     | TP           | YP      | Toplam     |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 236             |         | 236        | 321          |         | 321        |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.3.Krediler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.ç)   | 4.358.998       | 18.376  | 4.377.374  | 2.926.330    | 14.089  | 2.940.419  |
| <b>IV. PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>V. SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/ø) | 354             | 0       | 354        | 0            | 0       | 0          |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 354             |         | 354        |              |         | 0          |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 10.881.509      | 596.019 | 11.477.528 | 10.819.730   | 539.237 | 11.358.967 |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 10.881.509      | 596.019 | 11.477.528 | 10.819.730   | 539.237 | 11.358.967 |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullanılan Krediler                                     |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 6.1.3.Diğer  |         | 10.881.509      | 596.019 | 11.477.528 | 10.819.730   | 539.237 | 11.358.967 |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 562             |         | 562        | 563          |         | 563        |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 562             |         | 562        | 563          |         | 563        |
| <b>VII. FAKTÖRİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0       | 0          | 580          | 0       | 580        |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0       | 0          | 580          | 0       | 580        |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                 |         | 0          | 580          |         | 580        |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.ı)   | 3.217           | 0       | 3.217      | 3.195        | 0       | 3.195      |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         | 3.217           |         | 3.217      | 3.195        |         | 3.195      |
| 12.3.Diğer   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 154.377         |         | 154.377    | 154.384      |         | 154.384    |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 3.521           | 0       | 3.521      | 6.385        | 0       | 6.385      |
| 15.1.Şerefiye  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 15.2.Diğer   |         | 3.521           |         | 3.521      | 6.385        |         | 6.385      |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   | 168.026         |         | 168.026    | 158.445      |         | 158.445    |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 58.384          | 0       | 58.384     | 43.514       | 0       | 43.514     |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 58.384          |         | 58.384     | 43.514       |         | 43.514     |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.p)   | 53.697          | 427     | 54.124     | 47.624       | 154     | 47.778     |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 15.682.319      | 614.822 | 16.297.141 | 14.160.508   | 553.480 | 14.713.988 |

EK-2 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BİN TÜRK LIRASI            |                |                   |                              |                |                   |
|---|--------|----------------------------|----------------|-------------------|------------------------------|----------------|-------------------|
|   |        | CARİ DÖNEM<br>(31/12/2014) |                |                   | ÖNCEKİ DÖNEM<br>(31/12/2013) |                |                   |
|   |        | TP                         | YP             | Toplam            | TP                           | YP             | Toplam            |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0                          | 0              | 0                 | 0                            | 0              | 0                 |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 1.2.Diğer   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  |                            | 614.810        | 614.810           |                              | 552.219        | 552.219           |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 0                          | 0              | 0                 | 0                            | 0              | 0                 |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 4.2.IMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0                          | 0              | 0                 | 0                            | 0              | 0                 |
| 5.1.Bonolar   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 5.3.Tahviller   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 3.705.875                  | 304            | 3.706.179         | 3.364.907                    | 2.496          | 3.367.403         |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 6.2.Diğer   |        | 3.705.875                  | 304            | 3.706.179         | 3.364.907                    | 2.496          | 3.367.403         |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 63.142                     | 397            | 63.539            | 109.604                      | 14             | 109.618           |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 191.796                    | 10             | 191.806           | 200.615                      | 7              | 200.622           |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0                          | 0              | 0                 | 0                            | 0              | 0                 |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 10.3.Diğer  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0                          | 0              | 0                 | 0                            | 0              | 0                 |
| 11.1.Gereğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 295.830                    | 0              | 295.830           | 220.951                      | 0              | 220.951           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 88.970                     |                | 88.970            | 81.192                       |                | 81.192            |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 206.860                    |                | 206.860           | 139.759                      |                | 139.759           |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 90.094                     | 0              | 90.094            | 72.140                       | 0              | 72.140            |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 90.094                     |                | 90.094            | 72.140                       |                | 72.140            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0                          | 0              | 0                 | 0                            | 0              | 0                 |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.i)  | 11.334.883                 | 0              | 11.334.883        | 10.191.035                   | 0              | 10.191.035        |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 9.402.380                  |                | 9.402.380         | 8.528.315                    |                | 8.528.315         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 885.246                    | 0              | 885.246           | 885.246                      | 0              | 885.246           |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 8.732                      |                | 8.732             | 8.732                        |                | 8.732             |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 876.514                    |                | 876.514           | 876.514                      |                | 876.514           |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 481.552                    | 0              | 481.552           | 430.707                      | 0              | 430.707           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 404.941                    |                | 404.941           | 388.395                      |                | 388.395           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 76.611                     |                | 76.611            | 42.312                       |                | 42.312            |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        |                            |                |                   |                              |                |                   |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 565.705                    | 0              | 565.705           | 346.767                      | 0              | 346.767           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | 41.162                     |                | 41.162            | 19.647                       |                | 19.647            |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 524.543                    |                | 524.543           | 327.120                      |                | 327.120           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>15.681.620</b>          | <b>615.521</b> | <b>16.297.141</b> | <b>14.159.252</b>            | <b>554.736</b> | <b>14.713.988</b> |

EK-3. İLLER BANKASI A.Ş. 2015 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BİN TÜRK LİRASI |         |            |              |         |            |
|--|---------|-----------------|---------|------------|--------------|---------|------------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |         |            | ÖNCEKİ DÖNEM |         |            |
|  |         | (30/09/2015)    |         |            | (31/12/2014) |         |            |
|  |         | TP              | YP      | Toplam     | TP           | YP      | Toplam     |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 159             |         | 159        | 236          |         | 236        |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.3.Krediler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.ç)   | 4.520.254       | 45.942  | 4.566.196  | 4.358.998    | 18.376  | 4.377.374  |
| <b>IV. PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>V. SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/ö) | 333             | 0       | 333        | 354          | 0       | 354        |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 333             |         | 333        | 354          |         | 354        |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 11.480.174      | 853.031 | 12.333.205 | 10.881.509   | 596.019 | 11.477.528 |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 11.480.174      | 853.031 | 12.333.205 | 10.881.509   | 596.019 | 11.477.528 |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullanılan Krediler                                     |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 6.1.3.Diğer  |         | 11.480.174      | 853.031 | 12.333.205 | 10.881.509   | 596.019 | 11.477.528 |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 562             |         | 562        | 562          |         | 562        |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 562             |         | 562        | 562          |         | 562        |
| <b>VII. FAKTÖRİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.ı)   | 3.228           | 0       | 3.228      | 3.217        | 0       | 3.217      |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         | 3.228           |         | 3.228      | 3.217        |         | 3.217      |
| 12.3.Diğer   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 150.391         |         | 150.391    | 154.377      |         | 154.377    |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 3.226           | 0       | 3.226      | 3.521        | 0       | 3.521      |
| 15.1.Şerefiye  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 15.2.Diğer   |         | 3.226           |         | 3.226      | 3.521        |         | 3.521      |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   | 86.075          |         | 86.075     | 168.026      |         | 168.026    |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 58.889          | 0       | 58.889     | 58.384       | 0       | 58.384     |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 58.889          |         | 58.889     | 58.384       |         | 58.384     |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0       | 0          | 0            | 0       | 0          |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                 |         | 0          |              |         | 0          |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.p)   | 290.685         | 2.102   | 292.787    | 53.697       | 427     | 54.124     |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 16.593.414      | 901.075 | 17.494.489 | 15.682.319   | 614.822 | 16.297.141 |

EK-3 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LİRASI   |                |                   |                   |                |                   |
|---|--------|-------------------|----------------|-------------------|-------------------|----------------|-------------------|
|   |        | CARİ DÖNEM        |                |                   | ÖNCEKİ DÖNEM      |                |                   |
|   |        | (30/09/2015)      |                | Toplam            | (31/12/2014)      |                | Toplam            |
| TP  | YP     | TP                | YP             |                   |                   |                |                   |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0                 | 0              | 0                 | 0                 | 0              | 0                 |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 1.2.Diğer   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  |                   | 897.893        | 897.893           |                   | 614.810        | 614.810           |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 0                 | 0              | 0                 | 0                 | 0              | 0                 |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0                 | 0              | 0                 | 0                 | 0              | 0                 |
| 5.1.Bonolar   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 5.3.Tahviller   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 3.902.689         | 122            | 3.902.811         | 3.705.875         | 304            | 3.706.179         |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 6.2.Diğer   |        | 3.902.689         | 122            | 3.902.811         | 3.705.875         | 304            | 3.706.179         |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 108.177           | 1.941          | 110.118           | 63.142            | 397            | 63.539            |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 34.012            | 15             | 34.027            | 191.796           | 10             | 191.806           |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0                 | 0              | 0                 | 0                 | 0              | 0                 |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 10.3.Diğer  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0                 | 0              | 0                 | 0                 | 0              | 0                 |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 297.490           | 0              | 297.490           | 295.830           | 0              | 295.830           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 90.630            |                | 90.630            | 88.970            |                | 88.970            |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 206.860           |                | 206.860           | 206.860           |                | 206.860           |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 55.900            | 0              | 55.900            | 90.094            | 0              | 90.094            |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 55.900            |                | 55.900            | 90.094            |                | 90.094            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0                 | 0              | 0                 | 0                 | 0              | 0                 |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 12.196.250        | 0              | 12.196.250        | 11.334.883        | 0              | 11.334.883        |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 10.250.585        |                | 10.250.585        | 9.402.380         |                | 9.402.380         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 885.246           | 0              | 885.246           | 885.246           | 0              | 885.246           |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 8.732             |                | 8.732             | 8.732             |                | 8.732             |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 876.514           |                | 876.514           | 876.514           |                | 876.514           |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 536.741           | 0              | 536.741           | 481.552           | 0              | 481.552           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 432.535           |                | 432.535           | 404.941           |                | 404.941           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 104.206           |                | 104.206           | 76.611            |                | 76.611            |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        |                   |                | 0                 |                   |                | 0                 |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 523.678           | 0              | 523.678           | 565.705           | 0              | 565.705           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | 56.032            |                | 56.032            | 41.162            |                | 41.162            |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 467.646           |                | 467.646           | 524.543           |                | 524.543           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>16.594.518</b> | <b>899.971</b> | <b>17.494.489</b> | <b>15.681.620</b> | <b>615.521</b> | <b>16.297.141</b> |

EK-4. TÜRK EXİMBANK A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BİN TÜRK LİRASI  |                   |                   |                  |                   |                   |
|--|---------|------------------|-------------------|-------------------|------------------|-------------------|-------------------|
|  |         | CARİ DÖNEM       |                   |                   | ÖNCEKİ DÖNEM     |                   |                   |
|  |         | TP               | YP                | Toplam            | TP               | YP                | Toplam            |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 289              |                   | 289               | 280              |                   | 280               |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 45.793           | 26.131            | 71.924            | 97.016           | 75.030            | 172.046           |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 45.793           | 26.131            | 71.924            | 97.016           | 75.030            | 172.046           |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 42.599           | 8.684             | 51.283            | 49.189           | 64.081            | 113.270           |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         | 3.194            | 17.447            | 20.641            | 47.827           | 10.949            | 58.776            |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 2.2.3.Krediler   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.ç)   | 348.053          | 643.306           | 991.359           | 195.178          | 823.927           | 1.019.105         |
| <b>IV. PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 75.105           | 0                 | 75.105            | 0                | 0                 | 0                 |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         | 75.105           |                   | 75.105            |                  |                   | 0                 |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>V. SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/ö) | 20.538           | 0                 | 20.538            | 17.351           | 0                 | 17.351            |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 20.538           |                   | 20.538            | 17.351           |                   | 17.351            |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 6.395.207        | 25.494.657        | 31.889.864        | 5.325.907        | 17.709.129        | 23.035.036        |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 6.395.207        | 25.494.657        | 31.889.864        | 5.325.907        | 17.709.129        | 23.035.036        |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullanılan Krediler                                     |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 6.1.3.Diğer  |         | 6.395.207        | 25.494.657        | 31.889.864        | 5.325.907        | 17.709.129        | 23.035.036        |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 127.478          | 0                 | 127.478           | 117.478          | 0                 | 117.478           |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 127.478          |                   | 127.478           | 117.478          |                   | 117.478           |
| <b>VII. FAKTÖRİNG ALACAKLARI</b>   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 249.381          | 47.573            | 296.954           | 193.318          | 45.053            | 238.371           |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 249.381          | 47.573            | 296.954           | 193.318          | 45.053            | 238.371           |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.ı)   | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 12.3.Diğer   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 81.360           | 10.242            | 91.602            | 0                | 13.803            | 13.803            |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         | 81.360           | 10.242            | 91.602            |                  | 13.803            | 13.803            |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 17.766           |                   | 17.766            | 18.066           |                   | 18.066            |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 1.875            | 0                 | 1.875             | 540              | 0                 | 540               |
| 15.1.Şerefiye  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 15.2.Diğer   |         | 1.875            |                   | 1.875             | 540              |                   | 540               |
| <b>XVI.YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>   | (2.m)   |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0                | 0                 | 0                 | 2.532            | 0                 | 2.532             |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                  |                   | 0                 | 2.532            |                   | 2.532             |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.p)   | 36.212           | 248.789           | 285.001           | 72.230           | 220.402           | 292.632           |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | <b>7.271.579</b> | <b>26.470.698</b> | <b>33.742.277</b> | <b>5.922.418</b> | <b>18.887.344</b> | <b>24.809.762</b> |

EK-4 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI  |                   |                   |                  |                   |                   |
|---|--------|------------------|-------------------|-------------------|------------------|-------------------|-------------------|
|   |        | CARI DÖNEM       |                   |                   | ÖNCEKİ DÖNEM     |                   |                   |
|   |        | (31/12/2014)     |                   |                   | (31/12/2013)     |                   |                   |
|   | TP     | YP               | Toplam            | TP                | YP               | Toplam            |                   |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 1.2.Diğer   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 345              | 1.915             | 2.260             | 1.257            | 44.954            | 46.211            |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 0                | 24.251.343        | 24.251.343        | 0                | 17.127.725        | 17.127.725        |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 220.064          | 0                 | 220.064           | 163.945          | 0                 | 163.945           |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 220.064          |                   | 220.064           | 163.945          |                   | 163.945           |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0                | 4.054.191         | 4.054.191         | 0                | 2.604.828         | 2.604.828         |
| 5.1.Bonolar   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 5.3.Tahviller   |        |                  | 4.054.191         | 4.054.191         |                  | 2.604.828         | 2.604.828         |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 16               | 0                 | 16                | 28               | 0                 | 28                |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 6.2.Diğer   |        | 16               |                   | 16                | 28               |                   | 28                |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 31.243           | 460.833           | 492.076           | 33.555           | 400.552           | 434.107           |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 3.999            | 61.216            | 65.215            | 2.403            | 154.380           | 156.783           |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 10.3.Diğer  |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 1.544            | 17.394            | 18.938            | 0                | 39.272            | 39.272            |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        | 1.544            | 17.394            | 18.938            |                  | 39.272            | 39.272            |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 182.768          | 0                 | 182.768           | 172.115          | 0                 | 172.115           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 130.214          |                   | 130.214           | 130.214          |                   | 130.214           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        | 0                |                   | 0                 | 0                |                   | 0                 |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 24.224           |                   | 24.224            | 20.953           |                   | 20.953            |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        | 0                |                   | 0                 | 0                |                   | 0                 |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 28.330           |                   | 28.330            | 20.948           |                   | 20.948            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 4.682            | 0                 | 4.682             | 3.908            | 0                 | 3.908             |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 4.682            |                   | 4.682             | 3.908            |                   | 3.908             |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                 | 0                 |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                  | 135.809           | 135.809           |                  | 158.975           | 158.975           |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 4.314.905        | 10                | 4.314.915         | 3.901.830        | 35                | 3.901.865         |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 2.400.000        |                   | 2.400.000         | 2.200.000        |                   | 2.200.000         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 609.581          | 10                | 609.591           | 607.439          | 35                | 607.474           |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 11.373           | 10                | 11.383            | 8.186            | 35                | 8.221             |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 598.208          |                   | 598.208           | 599.253          |                   | 599.253           |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 878.315          | 0                 | 878.315           | 848.464          | 0                 | 848.464           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 280.954          |                   | 280.954           | 268.093          |                   | 268.093           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 0                |                   | 0                 | 0                |                   | 0                 |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 574.618          |                   | 574.618           | 557.628          |                   | 557.628           |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | 22.743           |                   | 22.743            | 22.743           |                   | 22.743            |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 427.009          | 0                 | 427.009           | 245.927          | 0                 | 245.927           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        |                  |                   | 0                 |                  |                   | 0                 |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 427.009          |                   | 427.009           | 245.927          |                   | 245.927           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>4.759.566</b> | <b>28.982.711</b> | <b>33.742.277</b> | <b>4.279.041</b> | <b>20.530.721</b> | <b>24.809.762</b> |

**EK-5. TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU**

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |                |                  |                  |                |                  |                  |
|--|---------|-----------------|----------------|------------------|------------------|----------------|------------------|------------------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |                |                  | ÖNCEKİ DÖNEM     |                |                  |                  |
|  |         | (31/12/2014)    |                |                  | (31/12/2013)     |                |                  |                  |
|  |         | TP              | YP             | Toplam           | TP               | YP             | Toplam           |                  |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   |                 | <b>755</b>     |                  | <b>755</b>       | <b>1.706</b>   |                  | <b>1.706</b>     |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   |                 | <b>1</b>       | <b>0</b>         | <b>1</b>         | <b>1.068</b>   | <b>0</b>         | <b>1.068</b>     |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         |                 | 1              | 0                | 1                | 1.068          | 0                | 1.068            |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 | 1              |                  | 1                | 1.068          |                  | 1.068            |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         |                 | 0              | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 2.2.3.Krediler   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   |                 | <b>34.367</b>  | <b>243.289</b>   | <b>277.656</b>   | <b>163.496</b> | <b>126.246</b>   | <b>289.742</b>   |
| <b>IV. PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         |                 | <b>283.087</b> | <b>0</b>         | <b>283.087</b>   | <b>145.569</b> | <b>0</b>         | <b>145.569</b>   |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         |                 | 283.087        |                  | 283.087          | 145.569        |                  | 145.569          |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) |                 | <b>45.791</b>  | <b>26.564</b>    | <b>72.355</b>    | <b>219.500</b> | <b>2.347</b>     | <b>221.847</b>   |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 | 8.037          |                  | 8.037            | 8.039          |                  | 8.039            |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 | 34.282         | 7.816            | 42.098           | 208.242        | 219              | 208.461          |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         |                 | 3.472          | 18.748           | 22.220           | 3.219          | 2.128            | 5.347            |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   |                 | <b>253.473</b> | <b>2.891.567</b> | <b>3.145.040</b> | <b>282.956</b> | <b>2.475.776</b> | <b>2.758.732</b> |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         |                 | 192.451        | 2.891.567        | 3.084.018        | 202.443        | 2.475.776        | 2.678.219        |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 6.1.3.Diğer  |         |                 | 192.451        | 2.891.567        | 3.084.018        | 202.443        | 2.475.776        | 2.678.219        |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         |                 | 109.033        |                  | 109.033          | 124.907        |                  | 124.907          |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         |                 | 48.011         |                  | 48.011           | 44.394         |                  | 44.394           |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | <b>0</b>         |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   |                 | <b>20.476</b>  | <b>0</b>         | <b>20.476</b>    | <b>29.739</b>  | <b>0</b>         | <b>29.739</b>    |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 | 20.476         |                  | 20.476           | 29.739         |                  | 29.739           |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   |                 | <b>8.415</b>   | <b>13.161</b>    | <b>21.576</b>    | <b>8.111</b>   | <b>9.907</b>     | <b>18.018</b>    |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         |                 | 8.415          | 13.161           | 21.576           | 8.111          | 9.907            | 18.018           |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                 |                | 13.161           | 13.161           |                | 9.907            | 9.907            |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                 | 8.415          |                  | 8.415            | 8.111          |                  | 8.111            |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   |                 | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   |                 | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         |                 | 0              | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDE ALACAKLAR</b>  | (2.i)   |                 | <b>55</b>      | <b>0</b>         | <b>55</b>        | <b>3</b>       | <b>0</b>         | <b>3</b>         |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         |                 | 55             |                  | 55               | 3              |                  | 3                |
| 12.3.Diğer   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   |                 | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   |                 | <b>68.513</b>  |                  | <b>68.513</b>    | <b>64.696</b>  |                  | <b>64.696</b>    |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   |                 | <b>1.966</b>   | <b>0</b>         | <b>1.966</b>     | <b>1.627</b>   | <b>0</b>         | <b>1.627</b>     |
| 15.1.Şerefiye  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 15.2.Diğer   |         |                 | 1.966          |                  | 1.966            | 1.627          |                  | 1.627            |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   |                 | <b>1.067</b>   |                  | <b>1.067</b>     | <b>1.110</b>   |                  | <b>1.110</b>     |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   |                 | <b>7.087</b>   | <b>0</b>         | <b>7.087</b>     | <b>6.939</b>   | <b>0</b>         | <b>6.939</b>     |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         |                 | 7.087          |                  | 7.087            | 6.939          |                  | 6.939            |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   |                 | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         | <b>0</b>       | <b>0</b>         | <b>0</b>         |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                 |                |                  |                  |                |                  | 0                |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.b)   |                 | <b>13.385</b>  | <b>1.846</b>     | <b>15.231</b>    | <b>13.288</b>  | <b>1.973</b>     | <b>15.261</b>    |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         |                 | <b>738.438</b> | <b>3.176.427</b> | <b>3.914.865</b> | <b>939.808</b> | <b>2.616.249</b> | <b>3.556.057</b> |



EK-5 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |                  |                  |                |                  |                  |
|---|--------|-----------------|------------------|------------------|----------------|------------------|------------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |                  |                  | ÖNCEKİ DÖNEM   |                  |                  |
|   |        | (31/12/2014)    |                  |                  | (31/12/2013)   |                  |                  |
|   |        | TP              | YP               | Toplam           | TP             | YP               | Toplam           |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 1.2.Diğer   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  |                 | 3.164.074        | 3.164.074        |                | 2.639.545        | 2.639.545        |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 232             | 0                | 232              | 221.766        | 0                | 221.766          |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 232             |                  | 232              | 221.766        |                  | 221.766          |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 5.1.Bonolar   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 5.3.Tahviller   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 17.184          | 71               | 17.255           | 24.438         | 64               | 24.502           |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 6.2.Diğer   |        | 17.184          | 71               | 17.255           | 24.438         | 64               | 24.502           |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 14.222          | 2.441            | 16.663           | 3.162          | 583              | 3.745            |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 8.524           | 887              | 9.411            | 4.185          | 542              | 4.727            |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 10.3.Diğer  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 61.846          | 0                | 61.846           | 54.945         | 0                | 54.945           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 32.873          |                  | 32.873           | 27.491         |                  | 27.491           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 28.973          |                  | 28.973           | 27.454         |                  | 27.454           |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 2.785           | 0                | 2.785            | 2.730          | 0                | 2.730            |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 2.785           |                  | 2.785            | 2.730          |                  | 2.730            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 642.627         | -28              | 642.599          | 604.137        | -40              | 604.097          |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 160.000         |                  | 160.000          | 160.000        |                  | 160.000          |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 210.554         | -28              | 210.526          | 210.217        | -40              | 210.177          |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        | 1.491           |                  | 1.491            | 1.491          |                  | 1.491            |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 2.443           | -28              | 2.415            | 2.308          | -40              | 2.268            |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 206.620         |                  | 206.620          | 206.418        |                  | 206.418          |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 225.170         | 0                | 225.170          | 197.299        | 0                | 197.299          |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 32.150          |                  | 32.150           | 32.075         |                  | 32.075           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 191.384         |                  | 191.384          | 163.588        |                  | 163.588          |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | 1.636           |                  | 1.636            | 1.636          |                  | 1.636            |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 46.903          | 0                | 46.903           | 36.621         | 0                | 36.621           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 46.903          |                  | 46.903           | 36.621         |                  | 36.621           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>747.420</b>  | <b>3.167.445</b> | <b>3.914.865</b> | <b>915.363</b> | <b>2.640.694</b> | <b>3.556.057</b> |

**EK-6. AKTİF YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU**

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |         |           |              |         |           |
|--|---------|-----------------|---------|-----------|--------------|---------|-----------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |         |           | ÖNCEKİ DÖNEM |         |           |
|  |         | TP              | YP      | Toplam    | TP           | YP      | Toplam    |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 122.567         | 504.103 | 626.670   | 91.542       | 320.122 | 411.664   |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 4.232           | 18      | 4.250     | 6.207        | 41      | 6.248     |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 4.232           | 18      | 4.250     | 6.207        | 41      | 6.248     |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı TÜrev Finansal Varlıklar   |         | 643             | 18      | 661       | 2.441        | 41      | 2.482     |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         | 3.589           | 0       | 3.589     | 3.766        | 0       | 3.766     |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 2.2.3.Krediler   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 17.732          | 105.148 | 122.880   | 28.688       | 48.495  | 77.183    |
| <b>IV. PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 25.000          | 0       | 25.000    | 0            | 0       | 0         |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         | 25.000          | 0       | 25.000    | 0            | 0       | 0         |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 831.537         | 39.372  | 870.909   | 611.062      | 33.727  | 644.789   |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 160             | 0       | 160       | 160          | 0       | 160       |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 742.894         | 39.372  | 782.266   | 597.279      | 33.727  | 631.006   |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 88.483          | 0       | 88.483    | 13.623       | 0       | 13.623    |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 3.868.201       | 162.112 | 4.030.313 | 3.459.691    | 159.514 | 3.619.205 |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 3.815.946       | 162.112 | 3.978.058 | 3.425.891    | 159.514 | 3.585.405 |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                  |         | 2.060.789       | 8.584   | 2.069.373 | 1.749.564    | 92.715  | 1.842.279 |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 6.1.3.Diğer  |         | 1.755.157       | 153.528 | 1.908.685 | 1.676.327    | 66.799  | 1.743.126 |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 120.052         | 0       | 120.052   | 87.945       | 0       | 87.945    |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 67.797          | 0       | 67.797    | 54.145       | 0       | 54.145    |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         | 0               | 0       | 0         | 536          | 0       | 536       |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 16.929          | 0       | 16.929    | 0            | 0       | 0         |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         | 16.929          | 0       | 16.929    | 0            | 0       | 0         |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 11.488  | 11.488    | 0            | 7.196   | 7.196     |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 11.488  | 11.488    | 0            | 7.196   | 7.196     |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         | 0               | 11.488  | 11.488    | 0            | 7.196   | 7.196     |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 99.870          | 0       | 99.870    | 46.200       | 0       | 46.200    |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         | 100             | 0       | 100       | 100          | 0       | 100       |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         | 99.770          | 0       | 99.770    | 46.100       | 0       | 46.100    |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDE ALACAKLAR</b>  | (2.i)   | 0               | 0       | 0         | 0            | 1.252   | 1.252     |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 1.359   | 1.359     |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 12.3.Diğer   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 107     | 107       |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 159.990         | 0       | 159.990   | 129.063      | 0       | 129.063   |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 54.435          | 0       | 54.435    | 47.379       | 0       | 47.379    |
| 15.1.Şerefiye  |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| 15.2.Diğer   |         | 54.435          | 0       | 54.435    | 47.379       | 0       | 47.379    |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 626             | 0       | 626       | 3.481        | 0       | 3.481     |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         | 626             | 0       | 626       | 0            | 0       | 0         |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 0               | 0       | 0         | 3.481        | 0       | 3.481     |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 69.868          | 0       | 69.868    | 0            | 0       | 0         |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         | 69.868          | 0       | 69.868    | 0            | 0       | 0         |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         | 0               | 0       | 0         | 0            | 0       | 0         |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.b)   | 157.915         | 9.581   | 167.496   | 107.704      | 2.407   | 110.111   |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 5.428.902       | 831.822 | 6.260.724 | 4.531.553    | 572.754 | 5.104.307 |

EK-6 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI  |                  |                  |                  |                  |                  |
|---|--------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
|   |        | CARİ DÖNEM       |                  |                  | ÖNCEKİ DÖNEM     |                  |                  |
|   |        | (31/12/2014)     |                  |                  | (31/12/2013)     |                  |                  |
|   | TP     | YP               | Toplam           | TP               | YP               | Toplam           |                  |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 1.2.Diğer   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 2.436            | 74               | 2.510            | 1.420            | 55               | 1.475            |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 188.783          | 1.310.985        | 1.499.768        | 267.285          | 818.823          | 1.086.108        |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 182.031          | 13.491           | 195.522          | 521.367          | 17.037           | 538.404          |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 182.031          | 13.491           | 195.522          | 521.367          | 17.037           | 538.404          |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 2.446.911        | 562.513          | 3.009.424        | 1.742.319        | 261.875          | 2.004.194        |
| 5.1.Bonolar   |        | 1.438.395        | 562.513          | 2.000.908        | 1.742.319        | 261.875          | 2.004.194        |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 5.3.Tahviller   |        | 1.008.516        | 0                | 1.008.516        | 0                | 0                | 0                |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 118.098          | 289.426          | 407.524          | 109.637          | 353.006          | 462.643          |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        | 118.098          | 289.426          | 407.524          | 109.637          | 353.006          | 462.643          |
| 6.2.Diğer   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 83.910           | 1.039            | 84.949           | 15.699           | 4.988            | 20.687           |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 16.594           | 9.570            | 26.164           | 30.015           | 2.623            | 32.638           |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0                | 9.504            | 9.504            | 0                | 10.670           | 10.670           |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        | 0                | 10.975           | 10.975           | 0                | 12.705           | 12.705           |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 10.3.Diğer  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        | 0                | 1.471            | 1.471            | 0                | 2.035            | 2.035            |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 124.202          | 0                | 124.202          | 138.376          | 0                | 138.376          |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 96.404           | 0                | 96.404           | 84.774           | 0                | 84.774           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 22.796           | 0                | 22.796           | 21.600           | 0                | 21.600           |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 5.002            | 0                | 5.002            | 32.002           | 0                | 32.002           |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 12.647           | 0                | 12.647           | 18.993           | 0                | 18.993           |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 11.223           | 0                | 11.223           | 18.993           | 0                | 18.993           |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        | 1.424            | 0                | 1.424            | 0                | 0                | 0                |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 886.639          | 1.871            | 888.510          | 792.077          | -1.958           | 790.119          |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 697.085          | 0                | 697.085          | 697.085          | 0                | 697.085          |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 3.937            | 1.871            | 5.808            | -9.875           | -1.958           | -11.833          |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 4.096            | 1.871            | 5.967            | -10.041          | -1.958           | -11.999          |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | -159             | 0                | -159             | 166              | 0                | 166              |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 104.867          | 0                | 104.867          | 11.045           | 0                | 11.045           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 15.732           | 0                | 15.732           | 11.041           | 0                | 11.041           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 89.135           | 0                | 89.135           | 4                | 0                | 4                |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 80.750           | 0                | 80.750           | 93.822           | 0                | 93.822           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 80.750           | 0                | 80.750           | 93.822           | 0                | 93.822           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>4.062.251</b> | <b>2.198.473</b> | <b>6.260.724</b> | <b>3.637.188</b> | <b>1.467.119</b> | <b>5.104.307</b> |

**EK-7. DİLER YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU**

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |        |         |              |        |         |
|--|---------|-----------------|--------|---------|--------------|--------|---------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |        |         | ÖNCEKİ DÖNEM |        |         |
|  |         | TP              | YP     | Toplam  | TP           | YP     | Toplam  |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 461             | 9.478  | 9.939   | 536          | 1.005  | 1.541   |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 99              | 0      | 99      | 90           | 16     | 106     |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 16     | 16      |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         |                 |        |         |              | 16     | 16      |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 99              | 0      | 99      | 90           | 0      | 90      |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 99              |        | 99      | 90           |        | 90      |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 2.2.3.Krediler   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 12.020          | 3.009  | 15.029  | 3.010        | 27.950 | 30.960  |
| <b>IV. PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 2.194           | 0      | 2.194   | 3.991        | 0      | 3.991   |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 160             |        | 160     | 160          |        | 160     |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 2.034           |        | 2.034   | 3.831        |        | 3.831   |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 91.353          | 0      | 91.353  | 87.198       | 10.245 | 97.443  |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 91.353          | 0      | 91.353  | 87.198       | 10.245 | 97.443  |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                  |         | 39.000          |        | 39.000  | 59.015       |        | 59.015  |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 6.1.3.Diğer  |         | 52.353          |        | 52.353  | 28.183       | 10.245 | 38.428  |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 2.981           |        | 2.981   | 2.981        |        | 2.981   |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 2.981           |        | 2.981   | 2.981        |        | 2.981   |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |        | 0       |              |        | 0       |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Göre Ortaklıklar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDE ALACAKLAR</b>  | (2.i)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 12.3.Diğer   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 86              |        | 86      | 91           |        | 91      |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 28              | 0      | 28      | 39           | 0      | 39      |
| 15.1.Şerefiye  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 15.2.Diğer   |         | 28              |        | 28      | 39           |        | 39      |
| <b>XVI.YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>   | (2.m)   |                 |        | 0       |              |        | 0       |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 186             | 0      | 186     | 99           | 0      | 99      |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 186             |        | 186     | 99           |        | 99      |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                 |        |         |              |        | 0       |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.ö)   | 1.365           |        | 1.365   | 1.055        |        | 1.055   |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 107.792         | 12.487 | 120.279 | 96.109       | 39.216 | 135.325 |

EK-7 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |               |                |               |               |                |
|---|--------|-----------------|---------------|----------------|---------------|---------------|----------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |               |                | ÖNCEKİ DÖNEM  |               |                |
|   |        | (31/12/2014)    |               |                | (31/12/2013)  |               |                |
|   |        | TP              | YP            | Toplam         | TP            | YP            | Toplam         |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 1.2.Diğer   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| 5.1.Bonolar   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 5.3.Tahviller   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 2.035           | 12.452        | 14.487         | 40            | 35.934        | 35.974         |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        | 2.035           | 12.452        | 14.487         | 40            | 35.934        | 35.974         |
| 6.2.Diğer   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        |                 |               | 0              | 6             |               | 6              |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 88              | 5             | 93             | 53            | 6             | 59             |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 10.3.Diğer  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 1.744           | 0             | 1.744          | 1.165         | 0             | 1.165          |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 781             |               | 781            | 614           |               | 614            |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 963             |               | 963            | 188           |               | 188            |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        |                 |               | 0              | 363           |               | 363            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 1.652           | 0             | 1.652          | 1.319         | 0             | 1.319          |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 1.652           |               | 1.652          | 1.319         |               | 1.319          |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0             | 0              | 0             | 0             | 0              |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 102.303         | 0             | 102.303        | 96.802        | 0             | 96.802         |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 60.000          |               | 60.000         | 60.000        |               | 60.000         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 2.380           | 0             | 2.380          | 2.375         | 0             | 2.375          |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 5               |               | 5              |               |               | 0              |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 2.375           |               | 2.375          | 2.375         |               | 2.375          |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 34.428          | 0             | 34.428         | 29.247        | 0             | 29.247         |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 1.976           |               | 1.976          | 1.717         |               | 1.717          |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 32.452          |               | 32.452         | 27.530        |               | 27.530         |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 5.495           | 0             | 5.495          | 5.180         | 0             | 5.180          |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        |                 |               | 0              |               |               | 0              |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 5.495           |               | 5.495          | 5.180         |               | 5.180          |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>107.822</b>  | <b>12.457</b> | <b>120.279</b> | <b>99.385</b> | <b>35.940</b> | <b>135.325</b> |

EK-8. GSD YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

|  |         | BİN TÜRK LİRASI |       |         |              |       |         |
|--|---------|-----------------|-------|---------|--------------|-------|---------|
| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | CARİ DÖNEM      |       |         | ÖNCEKİ DÖNEM |       |         |
|  |         | (31/12/2014)    |       | Toplam  | (31/12/2013) |       | Toplam  |
|  |         | TP              | YP    |         | TP           | YP    |         |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 13              | 696   | 709     | 156          | 974   | 1.130   |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 962             | 0     | 962     | 362          | 0     | 362     |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 962             | 0     | 962     | 362          | 0     | 362     |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 962             | 0     | 962     | 284          | 0     | 284     |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         | 0               | 0     | 0       | 78           | 0     | 78      |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 2.2.3.Krediler   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.ç)   | 10              | 1.289 | 1.299   | 13           | 141   | 154     |
| <b>IV. PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>V. SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/ö) | 160             | 0     | 160     | 160          | 0     | 160     |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 160             | 0     | 160     | 160          | 0     | 160     |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 103.414         | 0     | 103.414 | 123.983      | 0     | 123.983 |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 96.592          | 0     | 96.592  | 123.510      | 0     | 123.510 |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullanılan Krediler                                     |         | 948             | 0     | 948     | 1.534        | 0     | 1.534   |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 6.1.3.Diğer  |         | 95.644          | 0     | 95.644  | 121.976      | 0     | 121.976 |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 17.881          | 0     | 17.881  | 9.755        | 0     | 9.755   |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 11.059          | 0     | 11.059  | 9.282        | 0     | 9.282   |
| <b>VII. FAKTÖRİNG ALACAKLARI</b>   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.ii)  | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 12.3.Diğer   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 61              | 0     | 61      | 53           | 0     | 53      |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 106             | 0     | 106     | 69           | 0     | 69      |
| 15.1.Şerefiye  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 15.2.Diğer   |         | 106             | 0     | 106     | 69           | 0     | 69      |
| <b>XVI.YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>   | (2.m)   | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 207             | 0     | 207     | 145          | 0     | 145     |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 207             | 0     | 207     | 145          | 0     | 145     |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         | 0               | 0     | 0       | 0            | 0     | 0       |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.p)   | 4.028           | 0     | 4.028   | 4.800        | 0     | 4.800   |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 108.961         | 1.985 | 110.946 | 129.741      | 1.115 | 130.856 |

EK-8 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |              |                |                |              |                |
|---|--------|-----------------|--------------|----------------|----------------|--------------|----------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |              |                | ÖNCEKİ DÖNEM   |              |                |
|   |        | (31/12/2014)    |              | Toplam         | (31/12/2013)   |              | Toplam         |
| TP  | YP     | TP              | YP           |                |                |              |                |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 1.2.Diğer   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 5.360           | 0            | 5.360          | 24.350         | 4.163        | 28.513         |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 0               | 0            | 0              | 160            | 0            | 160            |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 0               | 0            | 0              | 160            | 0            | 160            |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 5.1.Bonolar   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 5.3.Tahviller   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 4.621           | 2.495        | 7.116          | 5.158          | 2.246        | 7.404          |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        | 4.621           | 2.495        | 7.116          | 5.158          | 2.246        | 7.404          |
| 6.2.Diğer   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 125             | 0            | 125            | 44             | 0            | 44             |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 4.067           | 0            | 4.067          | 5.095          | 3            | 5.098          |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 10.3.Diğer  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 2.990           | 0            | 2.990          | 2.822          | 0            | 2.822          |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 1.921           | 0            | 1.921          | 1.994          | 0            | 1.994          |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 815             | 0            | 815            | 597            | 0            | 597            |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 254             | 0            | 254            | 231            | 0            | 231            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 565             | 0            | 565            | 948            | 0            | 948            |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 565             | 0            | 565            | 948            | 0            | 948            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 90.723          | 0            | 90.723         | 85.867         | 0            | 85.867         |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 50.000          | 0            | 50.000         | 50.000         | 0            | 50.000         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 2.713           | 0            | 2.713          | 2.713          | 0            | 2.713          |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 2.713           | 0            | 2.713          | 2.713          | 0            | 2.713          |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 33.154          | 0            | 33.154         | 28.109         | 0            | 28.109         |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 3.359           | 0            | 3.359          | 3.107          | 0            | 3.107          |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 29.418          | 0            | 29.418         | 24.625         | 0            | 24.625         |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | 377             | 0            | 377            | 377            | 0            | 377            |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 4.856           | 0            | 4.856          | 5.045          | 0            | 5.045          |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | 0               | 0            | 0              | 0              | 0            | 0              |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 4.856           | 0            | 4.856          | 5.045          | 0            | 5.045          |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>108.451</b>  | <b>2.495</b> | <b>110.946</b> | <b>124.444</b> | <b>6.412</b> | <b>130.856</b> |

EK-9. NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |         |         |              |        |         |
|--|---------|-----------------|---------|---------|--------------|--------|---------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |         |         | ÖNCEKİ DÖNEM |        |         |
|  |         | TP              | YP      | Toplam  | TP           | YP     | Toplam  |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 7.750           | 10.379  | 18.129  | 3.445        | 6.133  | 9.578   |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 27              | 5.109   | 5.136   | 7.108        | 78     | 7.186   |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 27              | 5.109   | 5.136   | 7.108        | 78     | 7.186   |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         |         | 7.025        |        | 7.025   |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         | 27              | 5.109   | 5.136   | 83           | 78     | 161     |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 2.2.3.Krediler   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 62.232          | 46.978  | 109.210 | 57.111       | 1.703  | 58.814  |
| <b>IV. PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 85.053          | 0       | 85.053  | 19.012       | 0      | 19.012  |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         | 35.053          |         | 35.053  |              |        | 0       |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         | 50.000          |         | 50.000  | 19.012       |        | 19.012  |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 58.755          | 0       | 58.755  | 82.573       | 0      | 82.573  |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 25.393          |         | 25.393  | 25.776       |        | 25.776  |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 4.096           |         | 4.096   | 51.718       |        | 51.718  |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 29.266          |         | 29.266  | 5.079        |        | 5.079   |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 279.859         | 59.946  | 339.805 | 164.307      | 55.262 | 219.569 |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 271.788         | 59.946  | 331.734 | 164.141      | 55.262 | 219.403 |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                  |         | 24.650          |         | 24.650  | 105.601      | 12.584 | 118.185 |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 6.1.3.Diğer  |         | 247.138         | 59.946  | 307.084 | 58.540       | 42.678 | 101.218 |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 9.542           |         | 9.542   | 556          |        | 556     |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 1.471           |         | 1.471   | 390          |        | 390     |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |         | 0       | 4.027        |        | 4.027   |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Göre Ortaklıklar  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.i)   | 11.728          | 608     | 12.336  | 15.512       | 2.082  | 17.594  |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         | 14.782          | 617     | 15.399  | 20.491       | 2.173  | 22.664  |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 12.3.Diğer   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         | 3.054           | 9       | 3.063   | 4.979        | 91     | 5.070   |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 488             |         | 488     | 580          |        | 580     |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 1.021           | 0       | 1.021   | 1.090        | 0      | 1.090   |
| 15.1.Şerefiye  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 15.2.Diğer   |         | 1.021           |         | 1.021   | 1.090        |        | 1.090   |
| <b>XVI.YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>   | (2.m)   |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 0               | 0       | 0       | 271          | 0      | 271     |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                 |         | 0       | 271          |        | 271     |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0       | 0       | 0            | 0      | 0       |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                 |         | 0       |              |        | 0       |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.b)   | 4.279           |         | 4.279   | 2.882        | 9.773  | 12.655  |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 511.192         | 123.020 | 634.212 | 357.918      | 75.031 | 432.949 |



EK-9 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |                |                |                |               |                |
|---|--------|-----------------|----------------|----------------|----------------|---------------|----------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |                |                | ÖNCEKİ DÖNEM   |               |                |
|   |        | (31/12/2014)    |                |                | (31/12/2013)   |               |                |
|   |        | TP              | YP             | Toplam         | TP             | YP            | Toplam         |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0             | 0              |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 1.2.Diğer   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 2.014           | 197            | 2.211          |                | 79            | 79             |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  |                 | 22.077         | 22.077         | 23.205         | 54.788        | 77.993         |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 51.505          | 0              | 51.505         | 123.442        | 0             | 123.442        |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        | 40.965          |                | 40.965         | 50.027         |               | 50.027         |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 10.540          |                | 10.540         | 73.415         |               | 73.415         |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 204.629         | 0              | 204.629        | 102.308        | 0             | 102.308        |
| 5.1.Bonolar   |        | 73.651          |                | 73.651         |                |               | 0              |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 5.3.Tahviller   |        | 130.978         |                | 130.978        | 102.308        |               | 102.308        |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 32.673          | 13.077         | 45.750         | 4.151          | 32.540        | 36.691         |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        | 32.673          | 13.077         | 45.750         | 4.151          | 32.540        | 36.691         |
| 6.2.Diğer   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 11.348          | 180.726        | 192.074        | 848            | 745           | 1.593          |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 7.072           |                | 7.072          | 2.157          | 2             | 2.159          |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0             | 0              |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 10.3.Diğer  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0             | 0              |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 7.628           | 0              | 7.628          | 6.202          | 0             | 6.202          |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 4.654           |                | 4.654          | 3.607          |               | 3.607          |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 1.216           |                | 1.216          | 694            |               | 694            |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 1.758           |                | 1.758          | 1.901          |               | 1.901          |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 3.687           | 0              | 3.687          | 1.251          | 0             | 1.251          |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 3.356           |                | 3.356          | 985            |               | 985            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        | 331             |                | 331            | 266            |               | 266            |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0             | 0              |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.i)  | 97.579          | 0              | 97.579         | 81.231         | 0             | 81.231         |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 45.000          |                | 45.000         | 45.000         |               | 45.000         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 28.437          | 0              | 28.437         | 28.504         | 0             | 28.504         |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 21.883          |                | 21.883         | 21.950         |               | 21.950         |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 6.554           |                | 6.554          | 6.554          |               | 6.554          |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 1.151           | 0              | 1.151          | 1.151          | 0             | 1.151          |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 1.151           |                | 1.151          | 1.151          |               | 1.151          |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        |                 |                | 0              |                |               | 0              |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 22.991          | 0              | 22.991         | 6.576          | 0             | 6.576          |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | 6.576           |                | 6.576          | 7.127          |               | 7.127          |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 16.415          |                | 16.415         | -551           |               | -551           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>418.135</b>  | <b>216.077</b> | <b>634.212</b> | <b>344.795</b> | <b>88.154</b> | <b>432.949</b> |

EK-10. İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |           |           |              |           |           |         |
|--|---------|-----------------|-----------|-----------|--------------|-----------|-----------|---------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |           |           | ÖNCEKİ DÖNEM |           |           |         |
|  |         | (31/12/2014)    |           |           | (31/12/2013) |           |           |         |
|  |         | TP              | YP        | Toplam    | TP           | YP        | Toplam    |         |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   |                 | 54        |           | 54           | 48.763    | 293.233   | 341.996 |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 1.256           | 0         | 1.256     | 1.609        | 0         | 1.609     |         |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 1.256           | 0         | 1.256     | 1.609        | 0         | 1.609     |         |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 1.256           |           |           | 1.609        |           | 1.609     |         |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 2.2.3.Krediler   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 3.228.643       | 1.842.135 | 5.070.778 | 2.978.032    | 1.705.378 | 4.683.410 |         |
| <b>IV. PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 24.786          | 0         | 24.786    | 16.034       | 0         | 16.034    |         |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         | 24.786          |           | 24.786    | 16.034       |           | 16.034    |         |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 1.171           | 326       | 1.497     | 1.079        | 339       | 1.418     |         |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 1.171           | 326       | 1.497     | 1.079        | 339       | 1.418     |         |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 169.177         | 0         | 169.177   | 282.291      | 0         | 282.291   |         |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 169.177         | 0         | 169.177   | 282.291      | 0         | 282.291   |         |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                  |         | 92.124          |           | 92.124    | 222.278      |           | 222.278   |         |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 6.1.3.Diğer  |         | 77.053          |           | 77.053    | 60.013       |           | 60.013    |         |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 1.637           |           | 1.637     | 1.637        |           | 1.637     |         |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 1.637           |           | 1.637     | 1.637        |           | 1.637     |         |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 168.467         | 0         | 168.467   | 239.826      | 0         | 239.826   |         |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 168.467         |           | 168.467   | 239.826      |           | 239.826   |         |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 4.825           | 0         | 4.825     | 4.825        | 0         | 4.825     |         |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         | 4.825           |           | 4.825     | 4.825        |           | 4.825     |         |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.i)   | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 12.3.Diğer   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 17.115          |           | 17.115    | 14.413       |           | 14.413    |         |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 1.423           | 0         | 1.423     | 884          | 0         | 884       |         |
| 15.1.Şerefiye  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 15.2.Diğer   |         | 1.423           |           | 1.423     | 884          |           | 884       |         |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 4.013           | 0         | 4.013     | 2.679        | 0         | 2.679     |         |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 4.013           |           | 4.013     | 2.679        |           | 2.679     |         |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0         | 0         | 0            | 0         | 0         |         |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                 |           | 0         |              |           | 0         |         |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.b)   | 32.212          | 20        | 32.232    | 6.641        | 0         | 6.641     |         |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 3.653.142       | 1.842.481 | 5.495.623 | 3.597.076    | 1.998.950 | 5.596.026 |         |

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI            |                  |                  |                              |                  |                  |
|---|--------|----------------------------|------------------|------------------|------------------------------|------------------|------------------|
|   |        | CARİ DÖNEM<br>(31/12/2014) |                  |                  | ÖNCEKİ DÖNEM<br>(31/12/2013) |                  |                  |
|   |        | TP                         | YP               | Toplam           | TP                           | YP               | Toplam           |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0                          | 0                | 0                | 0                            | 0                | 0                |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 1.2.Diğer   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 478.356                    | 1.293.920        | 1.772.276        | 459.141                      | 1.574.109        | 2.033.250        |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 0                          | 0                | 0                | 209.469                      | 0                | 209.469          |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        |                            |                  | 0                | 209.469                      |                  | 209.469          |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0                          | 0                | 0                | 0                            | 0                | 0                |
| 5.1.Bonolar   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 5.3.Tahviller   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 0                          | 0                | 0                | 0                            | 0                | 0                |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 6.2.Diğer   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 2.243.636                  | 544.873          | 2.788.509        | 2.167.805                    | 423.422          | 2.591.227        |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 79.238                     | 1                | 79.239           | 124.780                      | 7                | 124.787          |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0                          | 0                | 0                | 0                            | 0                | 0                |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 10.3.Diğer  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0                          | 0                | 0                | 0                            | 0                | 0                |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 43.971                     | 0                | 43.971           | 37.473                       | 0                | 37.473           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 23.985                     |                  | 23.985           | 22.980                       |                  | 22.980           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 10.915                     |                  | 10.915           | 7.100                        |                  | 7.100            |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 9.071                      |                  | 9.071            | 7.393                        |                  | 7.393            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 11.384                     | 0                | 11.384           | 9.424                        | 0                | 9.424            |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 11.384                     |                  | 11.384           | 9.424                        |                  | 9.424            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0                          | 0                | 0                | 0                            | 0                | 0                |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 800.244                    | 0                | 800.244          | 590.396                      | 0                | 590.396          |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 600.000                    |                  | 600.000          | 420.000                      |                  | 420.000          |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 37.107                     | 0                | 37.107           | 4.107                        | 0                | 4.107            |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        | 33.019                     |                  | 33.019           | 19                           |                  | 19               |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birlikte Değerleme Farkları |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 4.088                      |                  | 4.088            | 4.088                        |                  | 4.088            |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 39.206                     | 0                | 39.206           | 82.679                       | 0                | 82.679           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 27.857                     |                  | 27.857           | 23.403                       |                  | 23.403           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        |                            |                  | 0                |                              |                  | 0                |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 9.531                      |                  | 9.531            | 56.007                       |                  | 56.007           |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | 1.818                      |                  | 1.818            | 3.269                        |                  | 3.269            |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 123.931                    | 0                | 123.931          | 83.610                       | 0                | 83.610           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | 2.439                      |                  | 2.439            | 1.801                        |                  | 1.801            |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 121.492                    |                  | 121.492          | 81.809                       |                  | 81.809           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>3.656.829</b>           | <b>1.838.794</b> | <b>5.495.623</b> | <b>3.598.488</b>             | <b>1.997.538</b> | <b>5.596.026</b> |

**EK-11.TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU**

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI  |                  |                   |                  |                  |                   |
|--|---------|------------------|------------------|-------------------|------------------|------------------|-------------------|
|  |         | CARİ DÖNEM       |                  |                   | ÖNCEKİ DÖNEM     |                  |                   |
|  |         | TP               | YP               | Toplam            | TP               | YP               | Toplam            |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 31.636           | 476.152          | 507.788           | 42.105           | 302.864          | 344.969           |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 15.440           | 56.491           | 71.931            | 6.655            | 34.032           | 40.687            |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 15.440           | 56.491           | 71.931            | 6.655            | 34.032           | 40.687            |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı TÜrev Finansal Varlıklar   |         | 15.440           | 56.491           | 71.931            | 6.655            | 34.032           | 40.687            |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0                | 0                | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 2.2.3.Krediler   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 22.052           | 100.266          | 122.318           | 418              | 6.902            | 7.320             |
| <b>IV. PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 104.913          | 0                | 104.913           | 50               | 0                | 50                |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         | 104.913          |                  | 104.913           | 50               |                  | 50                |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 2.955.908        | 558.988          | 3.514.896         | 2.588.430        | 378.066          | 2.966.496         |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         | 26.807           | 6.240            | 33.047            | 41.510           | 2.957            | 44.467            |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 2.491.044        | 530.019          | 3.021.063         | 1.996.493        | 332.811          | 2.329.304         |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 438.057          | 22.729           | 460.786           | 550.427          | 42.298           | 592.725           |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 2.525.172        | 8.455.448        | 10.980.620        | 2.318.337        | 6.853.905        | 9.172.242         |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 2.525.172        | 8.455.448        | 10.980.620        | 2.318.337        | 6.853.905        | 9.172.242         |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                  |         | 331.219          | 126.710          | 457.929           | 295.191          | 170.979          | 466.170           |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 6.1.3.Diğer  |         | 2.193.953        | 8.328.738        | 10.522.691        | 2.023.146        | 6.682.926        | 8.706.072         |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 14.897           | 2.039            | 16.936            | 15.792           | 20.461           | 36.253            |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 14.897           | 2.039            | 16.936            | 15.792           | 20.461           | 36.253            |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0                | 0                | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 161.038          | 0                | 161.038           | 152.328          | 0                | 152.328           |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 161.038          | 0                | 161.038           | 152.328          | 0                | 152.328           |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         | 159.483          |                  | 159.483           | 150.682          |                  | 150.682           |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         | 1.555            |                  | 1.555             | 1.646            |                  | 1.646             |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 134.204          | 0                | 134.204           | 134.698          | 0                | 134.698           |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         | 133.825          |                  | 133.825           | 134.086          |                  | 134.086           |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         | 379              |                  | 379               | 612              |                  | 612               |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0                | 0                | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0                | 0                | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.i)   | 0                | 0                | 0                 | 0                | 4.518            | 4.518             |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                  | 87               | 87                |                  | 4.573            | 4.573             |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 12.3.Diğer   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                  | 87               | 87                |                  | 55               | 55                |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0                | 0                | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 10.262           | 0                | 10.262            | 7.335            | 0                | 7.335             |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 690              | 0                | 690               | 645              | 0                | 645               |
| 15.1.Şerefiye  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 15.2.Diğer   |         | 690              |                  | 690               | 645              |                  | 645               |
| <b>XVI.YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>   | (2.m)   |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 14.920           | 0                | 14.920            | 15.036           | 0                | 15.036            |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 14.920           |                  | 14.920            | 15.036           |                  | 15.036            |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0                | 0                | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                  |                  | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.ö)   | 30.337           | 46.796           | 77.133            | 19.212           | 45.621           | 64.833            |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | <b>6.006.572</b> | <b>9.694.141</b> | <b>15.700.713</b> | <b>5.285.249</b> | <b>7.625.908</b> | <b>12.911.157</b> |

EK-11 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI  |                   |                   |                  |                  |                   |
|---|--------|------------------|-------------------|-------------------|------------------|------------------|-------------------|
|   |        | CARİ DÖNEM       |                   |                   | ÖNCEKİ DÖNEM     |                  |                   |
|   |        | (31/12/2014)     |                   |                   | (31/12/2013)     |                  |                   |
|   | TP     | YP               | Toplam            | TP                | YP               | Toplam           |                   |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 1.2.Diğer   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 5.371            | 59.460            | 64.831            | 7.277            | 33.507           | 40.784            |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 3.068            | 9.876.550         | 9.879.618         |                  | 9.002.255        | 9.002.255         |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 1.922.659        | 239.835           | 2.162.494         | 1.362.794        | 246.231          | 1.609.025         |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                  |                   | 0                 | 3.893            |                  | 3.893             |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 1.922.659        | 239.835           | 2.162.494         | 1.358.901        | 246.231          | 1.605.132         |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0                | 813.824           | 813.824           | 0                | 0                | 0                 |
| 5.1.Bonolar   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 5.3.Tahviller   |        |                  | 813.824           | 813.824           |                  |                  | 0                 |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 623              | 38.458            | 39.081            | 946              | 5.008            | 5.954             |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        | 623              | 38.458            | 39.081            | 946              | 5.008            | 5.954             |
| 6.2.Diğer   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 70.688           | 13.859            | 84.547            | 72.777           | 4.866            | 77.643            |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 10.3.Diğer  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 215.929          | 0                 | 215.929           | 161.195          | 1.865            | 163.060           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 125.194          |                   | 125.194           | 104.331          |                  | 104.331           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 7.735            |                   | 7.735             | 6.614            |                  | 6.614             |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 83.000           |                   | 83.000            | 50.250           | 1.865            | 52.115            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 36.239           | 0                 | 36.239            | 20.993           | 0                | 20.993            |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 36.239           |                   | 36.239            | 20.993           |                  | 20.993            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0                | 0                 | 0                 | 0                | 0                | 0                 |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                  | 116.065           | 116.065           |                  | 106.759          | 106.759           |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.i)  | 2.237.173        | 50.912            | 2.288.085         | 1.869.036        | 15.648           | 1.884.684         |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 1.500.000        |                   | 1.500.000         | 1.300.000        |                  | 1.300.000         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 61.408           | 50.912            | 112.320           | -11.027          | 15.648           | 4.621             |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 51.714           | 50.912            | 102.626           | -20.321          | 15.648           | -4.673            |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 9.320            |                   | 9.320             | 8.920            |                  | 8.920             |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 374              |                   | 374               | 374              |                  | 374               |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 306.491          | 0                 | 306.491           | 254.006          | 0                | 254.006           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 173.329          |                   | 173.329           | 156.268          |                  | 156.268           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 75.641           |                   | 75.641            | 75.641           |                  | 75.641            |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 54.612           |                   | 54.612            | 18.597           |                  | 18.597            |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | 2.909            |                   | 2.909             | 3.500            |                  | 3.500             |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 369.274          | 0                 | 369.274           | 326.057          | 0                | 326.057           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        |                  |                   | 0                 |                  |                  | 0                 |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 369.274          |                   | 369.274           | 326.057          |                  | 326.057           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>4.491.750</b> | <b>11.208.963</b> | <b>15.700.713</b> | <b>3.495.018</b> | <b>9.416.139</b> | <b>12.911.157</b> |

**EK-12. BANK POZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU**

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |                  |                  |                |                  |                  |
|--|---------|-----------------|------------------|------------------|----------------|------------------|------------------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |                  |                  | ÖNCEKİ DÖNEM   |                  |                  |
|  |         | TP              | YP               | Toplam           | TP             | YP               | Toplam           |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 2.203           | 116.595          | 118.798          | 24.759         | 132.385          | 157.144          |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 7.043           | 5.635            | 12.678           | 1.933          | 4.280            | 6.213            |
| 2.1.Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar   |         | 7.043           | 5.635            | 12.678           | 1.933          | 4.280            | 6.213            |
| 2.1.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 1.417           |                  | 1.417            | 1.099          |                  | 1.099            |
| 2.1.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 2.1.3.Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar   |         | 5.626           | 5.635            | 11.261           | 834            | 4.280            | 5.114            |
| 2.1.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 2.2.Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                    |         | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 2.2.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 2.2.2.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 2.2.3.Krediler   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 2.2.4.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 100.093         | 17.853           | 117.946          | 1.462          | 3.493            | 4.955            |
| <b>IV. PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 4.3.Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 119.106         | 0                | 119.106          | 276.467        | 3.226            | 279.693          |
| 5.1.Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 5.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         | 112.106         |                  | 112.106          | 276.467        |                  | 276.467          |
| 5.3.Diğer Menkul Değerler  |         | 7.000           |                  | 7.000            |                | 3.226            | 3.226            |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 518.602         | 662.949          | 1.181.551        | 609.582        | 850.722          | 1.460.304        |
| 6.1.Krediler ve Alacaklar  |         | 473.934         | 662.949          | 1.136.883        | 581.766        | 850.722          | 1.432.488        |
| 6.1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 6.1.2.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 6.1.3.Diğer  |         | 473.934         | 662.949          | 1.136.883        | 581.766        | 850.722          | 1.432.488        |
| 6.2.Takipteki Krediler   |         | 70.369          |                  | 70.369           |                |                  | 38.244           |
| 6.3.Özel Karşılıklar (-)   |         | 25.701          |                  | 25.701           | 10.428         |                  | 10.428           |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 8.1.Devlet Borçlanma Senetleri   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 8.2.Diğer Menkul Değerler  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 9.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 9.2.Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 9.2.1.Mali İştirakler  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 9.2.2.Mali Olmayan İştirakler  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 4.058           | 146.267          | 150.325          | 4.058          | 242.004          | 246.062          |
| 10.1.Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar  |         |                 | 146.267          | 146.267          |                | 242.004          | 242.004          |
| 10.2.Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar  |         | 4.058           |                  | 4.058            | 4.058          |                  | 4.058            |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 11.1.Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 11.2.Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 11.2.1.Mali Ortaklıklar  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 11.2.2.Mali Olmayan Ortaklıklar  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.i)   | 0               | 35.220           | 35.220           | 0              | 29.300           | 29.300           |
| 12.1.Finansal Kiralama Alacakları  |         |                 | 38.169           | 38.169           |                | 33.179           | 33.179           |
| 12.2.Faaliyet Kiralaması Alacakları  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 12.3.Diğer   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 12.4.Kazanılmamış Gelirler (-)   |         |                 | 2.949            | 2.949            |                | 3.879            | 3.879            |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0                | 0                | 0              | 0                | 0                |
| 13.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 13.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 13.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                       |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 2.789           |                  | 2.789            | 2.482          |                  | 2.482            |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 11.239          | 0                | 11.239           | 5.105          | 0                | 5.105            |
| 15.1.Şerefiye  |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| 15.2.Diğer   |         | 11.239          |                  | 11.239           | 5.105          |                  | 5.105            |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   | 56.155          |                  | 56.155           |                |                  | 0                |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 9.656           | 0                | 9.656            | 2.284          | 0                | 2.284            |
| 17.1.Cari Vergi Varlığı  |         |                 |                  | 0                | 2.284          |                  | 2.284            |
| 17.2.Ertelenmiş Vergi Varlığı  |         | 9.656           |                  | 9.656            |                |                  | 0                |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0                | 0                | 27.927         | 0                | 27.927           |
| 18.1.Satış Amaçlı  |         |                 |                  | 0                | 27.927         |                  | 27.927           |
| 18.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin   |         |                 |                  | 0                |                |                  | 0                |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.ö)   | 7.709           | 28.195           | 35.904           | 9.825          | 11.541           | 21.366           |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | <b>838.653</b>  | <b>1.012.714</b> | <b>1.851.367</b> | <b>965.884</b> | <b>1.276.951</b> | <b>2.242.835</b> |

EK-12 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |                |                  |                  |                  |                  |
|---|--------|-----------------|----------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |                |                  | ÖNCEKİ DÖNEM     |                  |                  |
|   |        | (31/12/2014)    |                |                  | (31/12/2013)     |                  |                  |
|   | TP     | YP              | Toplam         | TP               | YP               | Toplam           |                  |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0              | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 1.2.Diğer   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 552             | 30.759         | 31.311           | 4.562            | 20.864           | 25.426           |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 30.599          | 509.906        | 540.505          | 40.715           | 837.330          | 878.045          |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 25.188          | 0              | 25.188           | 158.903          | 0                | 158.903          |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                 |                | 0                | 8.375            |                  | 8.375            |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 25.188          |                | 25.188           | 150.528          |                  | 150.528          |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 388.760         | 353.744        | 742.504          | 253.445          | 326.566          | 580.011          |
| 5.1.Bonolar   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 5.3.Tahviller   |        | 388.760         | 353.744        | 742.504          | 253.445          | 326.566          | 580.011          |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 4.307           | 2.326          | 6.633            | 7.399            | 19.907           | 27.306           |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        | 4.307           | 2.326          | 6.633            | 7.399            | 19.907           | 27.306           |
| 6.2.Diğer   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 19.680          | 29.437         | 49.117           | 24.050           | 15.139           | 39.189           |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 1.380           | 17             | 1.397            | 1.051            | 27               | 1.078            |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0               | 0              | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 10.3.Diğer  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0              | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 24.729          | 0              | 24.729           | 28.626           | 0                | 28.626           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 14.623          |                | 14.623           | 22.035           |                  | 22.035           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 1.075           |                | 1.075            | 728              |                  | 728              |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 9.031           |                | 9.031            | 5.863            |                  | 5.863            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 1.790           | 0              | 1.790            | 11.050           | 0                | 11.050           |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 1.790           |                | 1.790            | 2.077            |                  | 2.077            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                 |                | 0                | 8.973            |                  | 8.973            |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0              | 0                | 0                | 0                | 0                |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 428.193         | 0              | 428.193          | 493.234          | -33              | 493.201          |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 337.292         |                | 337.292          | 337.292          |                  | 337.292          |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 42.851          | 0              | 42.851           | 41.416           | -33              | 41.383           |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        | 20.121          |                | 20.121           | 20.121           |                  | 20.121           |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | 4.108           |                | 4.108            | 2.673            | -33              | 2.640            |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 18.622          |                | 18.622           | 18.622           |                  | 18.622           |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 114.533         | 0              | 114.533          | 91.335           | 0                | 91.335           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 16.168          |                | 16.168           | 14.708           |                  | 14.708           |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 98.376          |                | 98.376           | 76.645           |                  | 76.645           |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | -11             |                | -11              | -18              |                  | -18              |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | -66.483         | 0              | -66.483          | 23.191           | 0                | 23.191           |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        |                 |                | 0                |                  |                  | 0                |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | -66.483         |                | -66.483          | 23.191           |                  | 23.191           |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>925.178</b>  | <b>926.189</b> | <b>1.851.367</b> | <b>1.023.035</b> | <b>1.219.800</b> | <b>2.242.835</b> |



EK-13. MERRİLL LYNCH YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |        |         |              |         |         |
|--|---------|-----------------|--------|---------|--------------|---------|---------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |        |         | ÖNCEKİ DÖNEM |         |         |
|  |         | TP              | YP     | Toplam  | TP           | YP      | Toplam  |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 2.296           | 24.102 | 26.398  | 11.572       | 29.908  | 41.480  |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 124.277         | 0      | 124.277 | 96.551       | 283     | 96.834  |
| 2.1. Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar  |         | 124.277         | 0      | 124.277 | 96.551       | 283     | 96.834  |
| 2.1.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         | 124.277         | 0      | 124.277 | 96.551       | 0       | 96.551  |
| 2.1.2. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 2.1.3. Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 283     | 283     |
| 2.1.4. Diğer Menkul Değerler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 2.2. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 2.2.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 2.2.2. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 2.2.3. Krediler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 2.2.4. Diğer Menkul Değerler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 55.453          | 313    | 55.766  | 60           | 80.673  | 80.733  |
| <b>IV. PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 10.003          | 0      | 10.003  | 0            | 0       | 0       |
| 4.1. Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 4.2. İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 4.3. Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar   |         | 10.003          | 0      | 10.003  | 0            | 0       | 0       |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 5.1. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 5.2. Devlet Borçlanma Senetleri  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 5.3. Diğer Menkul Değerler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 0               | 23.252 | 23.252  | 0            | 32.050  | 32.050  |
| 6.1. Krediler ve Alacaklar   |         | 0               | 23.252 | 23.252  | 0            | 32.050  | 32.050  |
| 6.1.1. Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                 |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 6.1.2. Devlet Borçlanma Senetleri  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 6.1.3. Diğer   |         | 0               | 23.252 | 23.252  | 0            | 32.050  | 32.050  |
| 6.2. Takipteki Krediler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 6.3. Özel Karşılıklar (-)  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 8.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 8.2. Diğer Menkul Değerler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 9.1. Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 9.2. Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 9.2.1. Mali İştirakler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 9.2.2. Mali Olmayan İştirakler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 7.361           | 0      | 7.361   | 3.111        | 0       | 3.111   |
| 10.1. Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar   |         | 7.361           | 0      | 7.361   | 3.111        | 0       | 3.111   |
| 10.2. Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 11.1. Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 11.2. Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 11.2.1. Mali Ortaklıklar   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 11.2.2. Mali Olmayan Ortaklıklar   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDE ALACAKLAR</b>  | (2.i)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 12.1. Finansal Kiralama Alacakları   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 12.2. Faaliyet Kiralaması Alacakları   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 12.3. Diğer  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 12.4. Kazanılmamış Gelirler (-)  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 13.1. Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 13.2. Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 13.3. Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                      |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 1.343           | 0      | 1.343   | 704          | 0       | 704     |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 292             | 0      | 292     | 318          | 0       | 318     |
| 15.1. Şerefiye   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 15.2. Diğer  |         | 292             | 0      | 292     | 318          | 0       | 318     |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 7.169           | 0      | 7.169   | 7.362        | 0       | 7.362   |
| 17.1. Cari Vergi Varlığı   |         | 633             | 0      | 633     | 365          | 0       | 365     |
| 17.2. Ertelenmiş Vergi Varlığı   |         | 6.536           | 0      | 6.536   | 6.997        | 0       | 6.997   |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 18.1. Satış Amaçlı   |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| 18.2. Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |         | 0               | 0      | 0       | 0            | 0       | 0       |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.ö)   | 3.295           | 4.185  | 7.480   | 7.386        | 85.583  | 92.969  |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 211.489         | 51.852 | 263.341 | 127.064      | 228.497 | 355.561 |



EK-13 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |                |                |                |                |                |
|---|--------|-----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |                |                | ÖNCEKİ DÖNEM   |                |                |
|   |        | (31/12/2014)    |                |                | (31/12/2013)   |                |                |
|   | TP     | YP              | Toplam         | TP             | YP             | Toplam         |                |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 1.2.Diğer   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  |                 | 134            | 134            |                | 42             | 42             |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  |                 | 86.377         | 86.377         |                | 224.750        | 224.750        |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 40.011          | 0              | 40.011         | 0              | 0              | 0              |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 40.011          |                | 40.011         |                |                | 0              |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 5.1.Bonolar   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 5.3.Tahviller   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 6.2.Diğer   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 75              | 132            | 207            | 4.815          | 139            | 4.954          |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>IX. FAKTORİNG BORÇLARI</b>   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 10.3.Diğer  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 3.492           | 19.206         | 22.698         | 19.585         | 115            | 19.700         |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 278             | 0              | 278            | 1.996          | 0              | 1.996          |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 2.701           | 18.956         | 21.657         | 17.099         | 0              | 17.099         |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 513             | 250            | 763            | 490            | 115            | 605            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 1.209           | 0              | 1.209          | 990            | 0              | 990            |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 1.209           |                | 1.209          | 990            |                | 990            |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 112.705         | 0              | 112.705        | 105.125        | 0              | 105.125        |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 50.000          |                | 50.000         | 50.000         |                | 50.000         |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | -155            | 0              | -155           | 0              | 0              | 0              |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                 |                | 0              |                |                | 0              |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | -155            |                | -155           |                |                | 0              |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 55.125          | 0              | 55.125         | 52.702         | 0              | 52.702         |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 2.757           |                | 2.757          | 2.636          |                | 2.636          |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 0               |                | 0              | 0              |                | 0              |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 52.368          |                | 52.368         | 50.066         |                | 50.066         |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | 0               |                | 0              | 0              |                | 0              |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | 7.735           | 0              | 7.735          | 2.423          | 0              | 2.423          |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | 0               |                | 0              | 0              |                | 0              |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 7.735           |                | 7.735          | 2.423          |                | 2.423          |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>157.492</b>  | <b>105.849</b> | <b>263.341</b> | <b>130.515</b> | <b>225.046</b> | <b>355.561</b> |

**EK-14. PASHA YATIRIM BANKASI A.Ş. 2014 YILI KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU**

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |              |               |               |            |               |
|--|---------|-----------------|--------------|---------------|---------------|------------|---------------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |              |               | ÖNCEKİ DÖNEM  |            |               |
|  |         | TP              | YP           | Toplam        | TP            | YP         | Toplam        |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 135             | 1            | 136           | 97            | 48         | 145           |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 2.1. Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar  |         | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 2.1.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 2.1.2. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 2.1.3. Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 2.1.4. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 2.2. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                   |         | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 2.2.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 2.2.2. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 2.2.3. Krediler  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 2.2.4. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 3               | 1.092        | 1.095         | 3.052         | 391        | 3.443         |
| <b>IV. PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 0               | 0            | 0             | 15.903        | 0          | 15.903        |
| 4.1. Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 4.2. İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 4.3. Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar   |         |                 |              |               | 15.903        | 0          | 15.903        |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 1.764           | 0            | 1.764         | 293           | 0          | 293           |
| 5.1. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         | 1.764           |              | 1.764         | 293           |            | 293           |
| 5.2. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 5.3. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 47.792          | 3.490        | 51.282        | 26.681        | 0          | 26.681        |
| 6.1. Krediler ve Alacaklar   |         | 47.792          | 3.490        | 51.282        | 26.681        | 0          | 26.681        |
| 6.1.1. Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                 |         |                 |              |               |               |            |               |
| 6.1.2. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 6.1.3. Diğer   |         | 47.792          | 3.490        | 51.282        | 26.681        |            | 26.681        |
| 6.2. Takipteki Krediler  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 6.3. Özel Karşılıklar (-)  |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 8.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 8.2. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 9.1. Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 9.2. Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 9.2.1. Mali İştirakler   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 9.2.2. Mali Olmayan İştirakler   |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 10.1. Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 10.2. Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar   |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 11.1. Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 11.2. Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 11.2.1. Mali Ortaklıklar   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 11.2.2. Mali Olmayan Ortaklıklar   |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDE ALACAKLAR</b>  | (2.i)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 12.1. Finansal Kiralama Alacakları   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 12.2. Faaliyet Kiralaması Alacakları   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 12.3. Diğer  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 12.4. Kazanılmamış Gelirler (-)  |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 13.1. Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |              |               |               |            |               |
| 13.2. Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 13.3. Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                      |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 292             |              | 292           | 93            |            | 93            |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 191             | 0            | 191           | 41            | 0          | 41            |
| 15.1. Şerefiye   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 15.2. Diğer  |         | 191             |              | 191           | 41            |            | 41            |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 3.341           | 0            | 3.341         | 3.087         | 0          | 3.087         |
| 17.1. Cari Vergi Varlığı   |         | 38              |              | 38            | 149           |            | 149           |
| 17.2. Ertelenmiş Vergi Varlığı   |         | 3.303           |              | 3.303         | 2.938         |            | 2.938         |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 18.1. Satış Amaçlı   |         |                 |              |               |               |            |               |
| 18.2. Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |         |                 |              |               |               |            |               |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.b)   | 2.941           | 29           | 2.970         | 345           | 27         | 372           |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | <b>56.459</b>   | <b>4.612</b> | <b>61.071</b> | <b>49.592</b> | <b>466</b> | <b>50.058</b> |

EK-14 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |              |               |               |            |               |
|---|--------|-----------------|--------------|---------------|---------------|------------|---------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |              |               | ÖNCEKİ DÖNEM  |            |               |
|   |        | (31/12/2014)    |              |               | (31/12/2013)  |            |               |
|   | TP     | YP              | Toplam       | TP            | YP            | Toplam     |               |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 1.2.Diğer   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 1.001           | 5.593        | 6.594         |               |            | 0             |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 1.100           | 0            | 1.100         | 0             | 0          | 0             |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        | 1.100           |              | 1.100         |               |            | 0             |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 5.1.Bonolar   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 5.3.Tahviller   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 2.393           | 3            | 2.396         | 15            | 307        | 322           |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 6.2.Diğer   |        | 2.393           | 3            | 2.396         | 15            | 307        | 322           |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 42              |              | 42            | 259           |            | 259           |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 2.916           |              | 2.916         | 103           |            | 103           |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 135             | 0            | 135           | 0             | 0          | 0             |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        | 146             |              | 146           |               |            | 0             |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 10.3.Diğer  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        | 11              |              | 11            |               |            | 0             |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 828             | 0            | 828           | 542           | 0          | 542           |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 492             |              | 492           | 302           |            | 302           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 209             |              | 209           | 157           |            | 157           |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        | 127             |              | 127           | 83            |            | 83            |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 211             | 0            | 211           | 160           | 0          | 160           |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 211             |              | 211           | 160           |            | 160           |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0            | 0             | 0             | 0          | 0             |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  | 0               |              | 0             | 0             |            | 0             |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 46.849          | 0            | 46.849        | 48.672        | 0          | 48.672        |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 80.000          |              | 80.000        | 80.000        |            | 80.000        |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | -6              | 0            | -6            | 0             | 0          | 0             |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        | -6              |              | -6            |               |            | 0             |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 324             | 0            | 324           | 324           | 0          | 324           |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 29              |              | 29            | 29            |            | 29            |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        | 295             |              | 295           | 295           |            | 295           |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        |                 |              | 0             |               |            | 0             |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | -33.469         | 0            | -33.469       | -31.652       | 0          | -31.652       |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | -31.652         |              | -31.652       | -22.570       |            | -22.570       |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | -1.817          |              | -1.817        | -9.082        |            | -9.082        |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>55.475</b>   | <b>5.596</b> | <b>61.071</b> | <b>49.751</b> | <b>307</b> | <b>50.058</b> |

EK-15. STANDARD CHARTERED YATIRIM BANKASI TÜRK A.Ş. 2014 YILI  
KONSOLİDE OLMAYAN BİLANÇOSU

| AKTİF KALEMLER   | Dipnot  | BIN TÜRK LİRASI |     |        |              |     |        |
|--|---------|-----------------|-----|--------|--------------|-----|--------|
|  |         | CARİ DÖNEM      |     |        | ÖNCEKİ DÖNEM |     |        |
|  |         | (31/12/2014)    |     |        | (31/12/2013) |     |        |
|  |         | TP              | YP  | Toplam | TP           | YP  | Toplam |
| <b>I. NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI</b>   | (2.a)   | 97              | 0   | 97     | 148          | 20  | 168    |
| <b>II. GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)</b>                              | (2.b)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 2.1. Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar  |         | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 2.1.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 2.1.2. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 2.1.3. Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 2.1.4. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 2.2. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV                   |         | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 2.2.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 2.2.2. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 2.2.3. Krediler  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 2.2.4. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>III. BANKALAR</b>   | (2.c)   | 54.368          | 258 | 54.626 | 51.199       | 166 | 51.365 |
| <b>IV. PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR</b>   |         | 500             | 0   | 500    | 2.112        | 0   | 2.112  |
| 4.1. Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar   |         | 500             |     | 500    | 2.000        |     | 2.000  |
| 4.2. İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar   |         |                 |     |        | 112          |     | 112    |
| 4.3. Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>V. SATILMAYA HAZİR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.d/e) | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 5.1. Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 5.2. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 5.3. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>VI. KREDİLER VE ALACAKLAR</b>   | (2.f)   | 0               | 0   | 0      | 3            | 0   | 3      |
| 6.1. Krediler ve Alacaklar   |         | 0               | 0   | 0      | 3            | 0   | 3      |
| 6.1.1. Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler                                 |         |                 |     |        |              |     |        |
| 6.1.2. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 6.1.3. Diğer   |         |                 |     |        | 3            |     | 3      |
| 6.2. Takipteki Krediler  |         | 4.982           | 0   | 4.982  | 4.982        |     | 4.982  |
| 6.3. Özel Karşılıklar (-)  |         | 4.982           | 0   | 4.982  | 4.982        |     | 4.982  |
| <b>VII. FAKTORİNG ALACAKLARI</b>   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>VIII. VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)</b>  | (2.g)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 8.1. Devlet Borçlanma Senetleri  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 8.2. Diğer Menkul Değerler   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>IX. İŞTİRAKLER (Net)</b>  | (2.ğ)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 9.1. Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 9.2. Konsolide Edilmeyenler  |         | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 9.2.1. Mali İştirakler   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 9.2.2. Mali Olmayan İştirakler   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>X. BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)</b>  | (2.h)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 10.1. Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 10.2. Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>XI. BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (İŞ ORTAKLIKLARI) (Net)</b>                           | (2.i)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 11.1. Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 11.2. Konsolide Edilmeyenler   |         | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 11.2.1. Mali Ortaklıklar   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 11.2.2. Mali Olmayan Ortaklıklar   |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>XII. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR</b>   | (2.i)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 12.1. Finansal Kiralama Alacakları   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 12.2. Faaliyet Kiralaması Alacakları   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 12.3. Diğer  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 12.4. Kazanılmamış Gelirler (-)  |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>XIII. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR</b>                                     | (2.j)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 13.1. Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |         |                 |     |        |              |     |        |
| 13.2. Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 13.3. Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar                                      |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>XIV. MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</b>  | (2.k)   | 3.762           |     | 3.762  | 3.980        |     | 3.980  |
| <b>XV. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)</b>   | (2.l)   | 23              | 0   | 23     | 27           | 0   | 27     |
| 15.1. Şerefiye   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 15.2. Diğer  |         | 23              |     | 23     | 27           |     | 27     |
| <b>XVI. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</b>  | (2.m)   |                 |     | 0      |              |     | 0      |
| <b>XVII. VERGİ VARLIĞI</b>   | (2.n)   | 1.584           | 0   | 1.584  | 1.525        | 0   | 1.525  |
| 17.1. Cari Vergi Varlığı   |         | 0               |     | 0      |              |     | 0      |
| 17.2. Ertelenmiş Vergi Varlığı   |         | 1.584           |     | 1.584  | 1.525        |     | 1.525  |
| <b>XVIII. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</b> | (2.o)   | 0               | 0   | 0      | 0            | 0   | 0      |
| 18.1. Satış Amaçlı   |         |                 |     |        |              |     |        |
| 18.2. Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |         |                 |     |        |              |     |        |
| <b>XIX. DİĞER AKTİFLER</b>   | (2.ö)   | 15.529          |     | 15.529 | 14.104       | 6   | 14.110 |
| <b>AKTİF TOPLAMI</b>   |         | 75.863          | 258 | 76.121 | 73.098       | 192 | 73.290 |

EK-15 (devam)

| PASİF KALEMLER  | Dipnot | BIN TÜRK LIRASI |           |               |               |          |               |
|---|--------|-----------------|-----------|---------------|---------------|----------|---------------|
|   |        | CARİ DÖNEM      |           |               | ÖNCEKİ DÖNEM  |          |               |
|   |        | (31/12/2014)    |           | Toplam        | (31/12/2013)  |          | Toplam        |
| TP  | YP     | TP              | YP        |               |               |          |               |
| <b>I. MEVDUAT</b>   | (2.a)  | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| 1.1.Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 1.2.Diğer   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>   | (2.b)  | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| <b>III. ALINAN KREDİLER</b>   | (2.c)  | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| <b>IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR</b>  |        | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| 4.1.Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 4.2.İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 4.3.Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)</b>   |        | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| 5.1.Bonolar   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 5.2.Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 5.3.Tahviller   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>VI. FONLAR</b>   |        | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| 6.1.Müstakriz Fonları   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 6.2.Diğer   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>VII. MUHTELİF BORÇLAR</b>  |        | 18              | 1         | 19            | 80            | 1        | 81            |
| <b>VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR</b>  | (2.ç)  | 868             | 63        | 931           | 599           |          | 599           |
| <b>IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI</b>   |        | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| <b>X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR</b>  | (2.d)  | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| 10.1.Finansal Kiralama Borçları   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 10.2.Faaliyet Kiralaması Borçları   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 10.3.Diğer  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 10.4.Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri ( - )   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR</b>  | (2.e)  | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| 11.1.Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 11.2.Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 11.3.Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>XII. KARŞILIKLAR</b>   | (2.f)  | 7.157           | 0         | 7.157         | 7.044         | 0        | 7.044         |
| 12.1.Genel Karşılıklar  |        | 776             |           | 776           | 653           |          | 653           |
| 12.2.Yeniden Yapılanma Karşılığı  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 12.3.Çalışan Hakları Karşılığı  |        | 6.381           |           | 6.381         | 6.391         |          | 6.391         |
| 12.4.Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 12.5.Diğer Karşılıklar  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>XIII. VERGİ BORCU</b>  | (2.g)  | 511             | 0         | 511           | 835           | 0        | 835           |
| 13.1.Cari Vergi Borcu   |        | 511             |           | 511           | 835           |          | 835           |
| 13.2.Ertelenmiş Vergi Borcu   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)</b>              | (2.ğ)  | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| 14.1.Satış Amaçlı   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 14.2.Durdurulan Faaliyetlere İlişkin  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| <b>XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER</b>   | (2.h)  | 0               | 0         | 0             | 0             | 0        | 0             |
| <b>XVI. ÖZKAYNAKLAR</b>   | (2.ı)  | 67.503          | 0         | 67.503        | 64.731        | 0        | 64.731        |
| 16.1.Ödenmiş Sermaye  |        | 40.126          |           | 40.126        | 40.126        |          | 40.126        |
| 16.2.Sermaye Yedekleri  |        | 6.643           | 0         | 6.643         | 6.643         | 0        | 6.643         |
| 16.2.1.Hisse Senedi İhraç Primleri  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.2.Hisse Senedi İptal Kârları   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.3.Menkul Değerler Değerleme Farkları   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.4.Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        | 730             |           | 730           | 730           |          | 730           |
| 16.2.5.Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.6.Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları   |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.7.İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri                  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.8.Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.9.Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.2.10.Diğer Sermaye Yedekleri   |        | 5.913           |           | 5.913         | 5.913         |          | 5.913         |
| 16.3.Kâr Yedekleri  |        | 41.638          | 0         | 41.638        | 39.241        | 0        | 39.241        |
| 16.3.1.Yasal Yedekler   |        | 2.192           |           | 2.192         | 2.069         |          | 2.069         |
| 16.3.2.Statü Yedekleri  |        |                 |           | 0             |               |          | 0             |
| 16.3.3.Olağanüstü Yedekler  |        | 39.470          |           | 39.470        | 37.140        |          | 37.140        |
| 16.3.4.Diğer Kâr Yedekleri  |        | -24             |           | -24           | 32            |          | 32            |
| <b>16.4.Kâr veya Zarar</b>  |        | -20.904         | 0         | -20.904       | -21.279       | 0        | -21.279       |
| 16.4.1.Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı   |        | -23.732         |           | -23.732       | -23.732       |          | -23.732       |
| 16.4.2.Dönem Net Kâr/Zararı   |        | 2.828           |           | 2.828         | 2.453         |          | 2.453         |
| <b>PASİF TOPLAMI</b>  |        | <b>76.057</b>   | <b>64</b> | <b>76.121</b> | <b>73.289</b> | <b>1</b> | <b>73.290</b> |

## ÖZGEÇMİŞ

### Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Tanyel, Eda  
Uyruğu : TC  
Doğum tarihi ve yeri : Ankara, 1986  
Medeni hali : Evli  
Telefon : 0312 508 75 27  
Faks : 0312 508 75 49  
e-mail : etanyel@ilbank.gov.tr

### Eğitim

| Derece | Eğitim Birimi   | Mezuniyet tarihi |
|--------|---|------------------|
| Lisans | Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler<br>Fakültesi İşletme Bölümü | 2009             |
| Lise   | Fethiye Kemal Mumcu Anadolu Lisesi  | 2004             |

### İş Deneyimi

| Yıl        | Yer  | Görev                       |
|------------|--|-----------------------------|
| 2013-halen | İller Bankası A.Ş. Yatırım<br>Değerlendirme Dairesi Başkanlığı | Uzman Yardımcısı            |
| 2011-2013  | Garanti Bankası A.Ş. Bilkent<br>Şubesi                         | Bireysel Müşteri Temsilcisi |

### Yabancı Dil

İngilizce

### Hobiler

Spor, gezi ve dünya mutfağı.



**İL BANK**  
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ